

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Andreja Joković

**Novinarska usposobljenost in jezikovna kultiviranost voditeljev na lokalni
televiziji: Gorenjska poročila na GTV**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2011

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Andreja Joković

Mentor: doc. dr. Marko Milosavljević

Somentorica: doc. dr. Nataša Gliha Komac

**Novinarska usposobljenost in jezikovna kultiviranost voditeljev na lokalni
televiziji: Gorenjska poročila na GTV**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2011

Novinarska usposobljenost in jezikovna kultiviranost voditeljev na lokalni televiziji: Gorenjska poročila na GTV

Lokalna televizija je za ljudi pomemben vir informacij o dogajanju v njihovi neposredni bližini. Kljub ožjemu geografskemu območju, ki ga tovrstna televizija pokriva, njeni voditelji v novinarskem in jezikovnem znanju ne bi smeli zaostajati. Diplomsko delo prikazuje novinarsko usposobljenost in jezikovno kultiviranost voditeljev dnevnoinformativne oddaje na Gorenjski televiziji. Z analizo oddaj preverjam hipotezo o nezadostnem znanju voditeljev za pripravo in vodenje intervjuja, v katerem naj bi gledalcu nudili dovolj informacij o izbrani temi. Preverjam tudi hipotezi, da voditelji ne razpolagajo z zadostnim znanjem za pripravo kakovostnega novinarskega prispevka in da pri svojem delu ne upoštevajo dosledno slovenske jezikovne norme. Voditelji namreč s svojim govorom dajejo celotni informativni oddaji kredibilnost in predstavljajo pravorečno normo, zato sem jezikovno kultiviranost, ki sodi med kriterije novinarske usposobljenosti, v diplomskem delu izpostavila. Cilj dela je pokazati, da voditelji na Gorenjski televiziji za informativen žanr delajo preveč napak in da bi bila dnevnoinformativna oddaja s pomočjo zavestnega odpravljanja pomanjkljivosti kakovostnejša.

Ključne besede: novinarska usposobljenost, jezikovna kultiviranost, voditelj, lokalna televizija.

Journalistic qualification and language cultivation of hosts on local television: News of Gorenjska on GTV

Local television is an important source of information for people on events nearby. In spite of narrow geographical sphere that local television covers, its hosts should not stay behind in journalistic and linguistic knowledge. This thesis shows that daily news hosts on Gorenjska television lack journalistic qualification and language cultivation. In hypothesis I claim hosts do not have enough knowledge of running the interview, which would give important information to the viewer. I also claim, that hosts lack knowledge of making a quality news report and that they do not wholly esteem Slovene language code. Hosts give news with the right use of language credibility and they represent orthoepical code. That is why I put out language cultivation, which is otherwise placed among criteria on journalistic qualification. The aim of this thesis is to show, that hosts on Gorenjska television make too many mistakes for news genere and that daily news would be qualifying with the help of conscious dispatch of faultiness.

Key words: journalistic qualification, language cultivation, host, local television.

KAZALO

UVOD	7
1 LOKALNA TELEVIZIJA	8
2 TELEVIZIJSKI INFORMATIVNI PROGRAM IN DNEVNOINFORMATIVNA ODDAJA	11
3 TELEVIZIJSKO POROČILO IN TELEVIZIJSKI INTERVJU	12
3.1 Televizijsko poročilo	13
3.2 Televizijski intervju v dnevnoinformativni oddaji.....	16
3.2.1 Klasifikacija intervjuja	16
3.2.2 Priprava na intervju	18
3.2.3 Izvedba intervjuja.....	21
4 VODITELJ INFORMATIVNE ODDAJE	24
4.1 Vloga	24
4.1.1 Voditelj kot predstavnik občinstva.....	25
4.1.2 Voditelj kot profesionalna in kredibilna osebnost.....	26
4.1.3 Voditelj kot blagovna znamka.....	27
4.2 Znanje in sposobnosti.....	28
4.3 Nastop pred kamero	30
5 KAKOVOST NOVINARSKEGA PRISPEVKA KOT POKAZATELJ NOVINARSKÉ USPOSOBLJENOSTI	31
5.1 Novinarsko delo	32
5.2 Izobrazba	33
5.3 Medij	34
6 JEZIKOVNA KULTIVIRANOST KOT POMEMBEN DEL NOVINARSKÉ USPOSOBLJENOSTI	36
6.1 Jezikovna kultura in jezikovna kultiviranost.....	36
6.2 Uporaba jezikovnih sredstev in govor voditelja dnevnoinformativne oddaje.....	37
7 ANALIZA PRIMERA: GORENJSKA POROČILA NA GTV	40
7.1 Hipoteze	40
7.2 Metodologija	40
7.3 GTV - Gorenjska televizija	41
7.4 Dnevnoinformativna oddaja Gorenjska poročila na GTV	42

7.5 Voditelji dnevnoinformativne oddaje na GTV.....	44
7.6 REZULTATI OPAZOVANJA	44
7.6.1 Izvedba intervjuja v Pogovoru z gostom poročil	44
7.6.1.1 Peti marec 2010	44
7.6.1.2 Osmi marec 2010	46
7.6.1.3 Dvanajsti marec 2010.....	47
7.6.1.4 Sedemnajsti marec 2010.....	49
7.6.1.5 Triindvajseti marec 2010.....	50
7.6.1.6 Petindvajseti marec 2010	51
7.6.1.7 Šestindvajseti marec 2010	53
7.6.2 Priprava novinarskega prispevka (ki ga je pripravil voditelj v vlogi novinarja).....	55
7.6.2.1 Peti marec 2010	55
7.6.2.2 Osmi marec 2010	56
7.6.2.3 Dvanajsti marec 2010.....	58
7.6.2.4 Sedemnajsti marec 2010.....	59
7.6.2.5 Triindvajseti marec 2010.....	61
7.6.2.6 Petindvajseti marec 2010	62
7.6.2.7 Šestindvajseti marec 2010	63
7.6.3 Jezikovna kultiviranost voditeljev.....	64
7.6.3.1 Slovnična pravilnost.....	64
7.6.3.2 Upoštevanje pravorečne norme.....	64
7.6.3.2.1 Naglaševanje in izgovor samoglasnikov	64
7.6.3.2.2 Izgovor soglasnikov (v govorni verigi).....	65
7.6.3.2.3 Besedilna fonetika	66
7.6.3.3 Voditelj A.....	67
7.6.3.3.1 Slovnična pravilnost.....	67
7.6.3.3.2 Naglaševanje in izgovor samoglasnikov	68
7.6.3.3.3 Izgovor soglasnikov (v govorni verigi).....	68
7.6.3.3.4 Besedilna fonetika	69
7.6.3.4 Voditeljica B	70
7.6.3.4.1 Slovnična pravilnost.....	70
7.6.3.4.2 Naglaševanje in izgovor samoglasnikov	70
7.6.3.4.3 Izgovor soglasnikov (v govorni verigi).....	71
7.6.3.4.4 Besedilna fonetika	71

8 SKLEPI	72
9 LITERATURA	76
10 PRILOGE	80
PRILOGA A: 3655. Gorenjska poročila 5. marca 2010	80
PRILOGA B: 3656. Gorenjska poročila 8. marca 2010	84
PRILOGA C: 3660. Gorenjska poročila 12. marca 2010	88
PRILOGA Č: 3663. Gorenjska poročila 17. marca 2010	92
PRILOGA D: 3667. Gorenjska poročila 23. marca 2010	96
PRILOGA E: 3669. Gorenjska poročila 25. marca 2010.....	100
PRILOGA F: 3670. Gorenjska poročila 26. marca 2010.....	104
PRILOGA G: Razlaga transkribiranega besedila – analiza po oddajah.....	108

UVOD

Televizijske informativne oddaje, ki so gonilna sila televizijskih postaj, saj pritegnejo največ gledalcev, so v zadnjih desetletjih doživele številne spremembe na področju slike in govora. Ta dva pojma se združujeta v poseben način sporočanja, ki je z razvojem tehnike postal bolj priljuden in privlačen za gledalce. Voditeljevo branje s papirja je zamenjal prompter, ki omogoča nenehni očesni stik z gledalcem, statično enobarvno sliko voditelja iz šestdesetih let prejšnjega stoletja pa raznobarvne slikovne podlage in dinamični grafični prikazi. V koraku s tehničnim napredkom se je spremenil tudi način novinarskega dela, ki z razvojem profesionalnih norm določa usposobljenost delavcev v medijih. Voditelj ni samo »govoreča glava«, kot pravi Frost (2002, 119), temveč pred kamero predstavlja številne ravni novinarskega dela in vpliva na gledalce. Zato je njegova novinarska usposobljenost bistvenega pomena za uspešno in kakovostno informativno oddajo. Gledalci od voditelja pričakujejo sproščenost in nebranost, zato v televizijskih novicah v ospredje prihaja t. i. »igrano« branje (Tivadar 2008a, 29). Še vedno je branje, vendar zaradi očesnega stika z gledalcem deluje bolj naravno. Kljub različnim trendom medijskega govora pa morajo voditelji in novinarji televizijskega informativnega programa upoštevati knjižno izreko, saj s svojim govorom sooblikujejo slovensko pravorečno normo. Zato je nujen sestavni del voditeljeve novinarske usposobljenosti njegova jezikovna kultiviranost.

V diplomski nalogi sem se posvetila opazovanju novinarske usposobljenosti in jezikovne kultiviranosti voditeljev na lokalni televiziji. Tovrstnih televizij je v Sloveniji skoraj osemdeset. Zahteve gledalcev po novicah lokalnega območja torej še vedno obstajajo, saj imajo ljudje najtesnejše vezi in odnose v svoji najbližji okolici, njihovo udejanjanje v lokalnih skupnostih pa nacionalne televizijske postaje v poplavi svetovnih novic pogosto spregledajo. Kljub manjšemu geografskemu območju, ki ga tovrstna televizija pokriva, njeni ustvarjalci v novinarskem znanju in jezikovni kultiviranosti ne bi smeli zaostajati. Čeprav je tehnično izvedljivo, da v manjših medijih ustvarja televizijski program le ena oseba, mora v praksi televizijska produkcija za namene poročanja vključevati več posameznikov. Voditelj je le eden izmed njih, vendar prav on s svojim delom predstavlja celotno televizijsko ekipo. Znanje in usposobljenost voditeljev informativne oddaje sem preverjala v oddaji Gorenjska poročila na GTV - Gorenjski televiziji. Določila sem tri hipoteze, ki so nastale na osnovi večletnega

opazovanja dela voditeljev pri pripravi informativnih oddaj in sodelovanja pri ustvarjanju na Gorenjski televiziji:

1. Voditelji pogosto nimajo dovolj znanja in informacij niti o temi, o kateri vodijo Pogovor z gostom poročil, niti o pravilih intervjuja. Pomanjkanje znanja je razvidno iz vsebine in strukture vprašanj, ki jih voditelji tvorijo, pa tudi iz nekaterih drugih dejavnikov, ki jih natančneje opisujem v poglavjih teoretičnega dela naloge in so pomembni za kakovosten intervju.

2. Tudi voditelji v vlogi novinarja ne razpolagajo z zadostnim znanjem za pripravo kakovostnega novinarskega prispevka. Na lokalni televiziji ima voditelj informativne oddaje pogosto vlogo novinarja, kar pomeni, da mora novinarski prispevek, ki ga v vlogi voditelja napoveduje, tudi sam znati kakovostno pripraviti. To vključuje predhodno poizvedovanje o temi, delo na terenu in sodelovanje pri montaži.

3. Voditelji na Gorenjski televiziji so pomanjkljivo jezikovno kultivirani in pri svojem delu ne upoštevajo dosledno kodificiranih jezikovnih norm. Voditelji s svojim govorom dajejo celotni informativni oddaji kredibilnost in predstavljajo pravorečno normo. Zato morajo dobro poznati jezikovni sistem. Televizijski govor v dnevnoinformativnih oddajah zaradi pomembnosti posredovanih informacij ter odgovornosti do virov informacij in gledalcev ne dopušča večjih odstopanj od kodificiranih norm.

Vse tri hipoteze sem na osnovi pozornega opazovanja sedmih naključno izbranih oddaj marca 2010 dokazovala s podrobno analizo v empiričnem delu, pri čemer sem se vsebinsko opirala na temelje, zapisane v teoretičnem delu naloge.

1 LOKALNA TELEVIZIJA

Slovenski medijski prostor ima kljub majhnosti veliko lokalnih in regionalnih televizij. Trenutno jih skupaj deluje 75 (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije). Razlika med lokalno in regionalno televizijo je v območju pokritosti oziroma vidljivosti. Regionalno televizijo lahko gledajo gledalci celotne slovenske regije, lokalno pa le v določenih občinah in krajih. V Sloveniji sta položaj in način delovanja teh televizij drugačna kot v tujini. Najprej že zato, ker imamo na tako majhnem ozemlju in pri tako nizkem številu prebivalcev toliko televizij. V Ameriki govorimo o lokalni televiziji takrat, ko medij po gledanosti zajema na primer dva milijona prebivalcev, kar pri nas

sodi že v sklop nacionalne televizije. Zato sistema delovanja in organizacije ne bom primerjala s tujimi televizijami, temveč bom opredelila nekatere značilnosti naših.

Na spletnih straneh Ministrstva za kulturo je razvidno, koliko lastnega programa oddaja posamezna televizija. Veliko lokalnih televizij oddaja samo nekaj ur programa dnevno, v preostalem času pa vrtijo reklamne spote in telope. Zaradi pomanjkanja lastne produkcije se televizije med seboj povezujejo in programsko dopolnjujejo z menjavami oddaj. Pomanjkanje lastne produkcije je večinoma posledica premajhnih ekonomskih sredstev, saj je gledanost lokalnih in regionalnih televizij manjša od nacionalnih, s tem pa je tudi interes večjih oglaševalcev manjši. Zato si nekatere televizije prizadevajo za status posebnega pomena, na podlagi katerega jim letno država podeli določen delež subvencij. Pogoji in postopek za pridobitev statusa lokalnega oziroma regionalnega radijskega ali televizijskega programa določa 5. člen Pravilnika o programih posebnega pomena. Status televizije posebnega pomena ima v Sloveniji enajst televizij. Regionalni programi posebnega pomena so trije (RTS, Vaš kanal, Vaša televizija – VTV), lokalnih programov posebnega pomena pa je sedem (ATV Signal Litija, GTV - Gorenjska televizija, Kanal 10, Media TV, Televizija Celje, TV As, TV Primorka) (Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije).

Vsebine lokalnih oziroma regionalnih televizijskih postaj so različne, osredotočajo pa se na tematike z lokalnega oziroma regionalnega območja. In prav zaradi lokalnih vsebin so te televizijske postaje za gledalce pomembne. »Najboljša televizija mi pripoveduje, kaj se je zgodilo danes – meni,« meni kanadski guru komercialne televizije Moses Znaimer (v Luthar 1998, 231). Oddaje in novice so namenjene lokalnim prebivalcem in obravnavajo teme in dogodke, ki so zanje najbolj pomembni oziroma v katerih sami sodelujejo. Teh informacij ne bodo dobili na nacionalni televiziji, tega se zavedajo in zato lokalne in regionalne televizije sploh lahko »živijo«. »Kar se tiče procesa odkrivanja pomembnih informacij za svoje ožje področje, tu imajo lokalni časopisi velik družbenopolitični in novinarski značaj,« pravi Plenković (1993, 152) za lokalni tisk, kar pa prav tako velja za lokalno televizijo. Zato lahko tudi znotraj teh uredništev novinarji oblikujejo neko stalno shemo dela.

Obstoj lokalnih in regionalnih televizij je pomemben prav zaradi njihovega posebnega značaja, ki ponuja gledalcem drugačne, bolj domače vsebine. Vendar pa je pogosto manj kakovosten od nacionalnih programov. To je po eni strani razumljivo, saj so finančna sredstva manjša in omejena na območje, ki ga televizija pokriva. Tudi tehnične zmogljivosti so ponekod močno omejene, saj dobra televizijska oprema ni

poceni. A vse naštetu ni opravičilo za vrsto napak znotraj novinarskega dela. Na enem izmed predavanj na Fakulteti za družbene vede je Špela Šipek, urednica informativne oddaje 24 ur na POP TV, poudarila, da so lokalne televizije dobra valilnica novih novinarskih kadrov. To je pomenilo, da so te televizije dobra šola za novinarje, ki kasneje iščejo delo na nacionalni televiziji. Z izjavo se delno strinjam, saj so številni izkušeni novinarji s svojim delom začeli in se najprej izobraževali na lokalni televiziji. Vendar pa menim, da delo na lokalni ali regionalni televiziji ne bi smelo biti podcenjeno in manj kakovostno. Ne bi smelo veljati, da se na tem mestu začne izbirati kakovosten kader za delo v medijih, ki pokrivajo celo državo, in da so vse napake dopustne, češ saj se šele učijo. Novinarskih načel bi se morali držati tudi v uredništvih lokalnih televizij, čeprav je pogosto delo novinarja, voditelja in celo snemalca združeno v eni osebi. Številne televizije ter njihovi voditelji in novinarji zaradi želje po prepoznavnosti in slavi pozabijo na novinarske norme in načela kakovosti, še več je takšnih, ki zaradi pomanjkanja izobrazbe ali nezainteresiranosti o novinarskem znanju niti ne vedo, kaj in kako bi bilo bolje.

V kasnejši analizi se bom osredotočala na informativni program na lokalni televiziji, natančneje na delo voditelja informativne oddaje. Zato je pomembno dejstvo, da obstajajo novice za nacionalno in lokalno raven. Slednje redkokdaj doživijo večji odmev zunaj svoje regije. Vendar v novicah vsi, kot pravi P. Holland (2000, 171), zagovarjajo profesionalizem in novičarske dejavnike, čeprav so se slednji skupaj s stilom prezentacije v zadnjih letih nekoliko spremenili. Eden izmed novičarskih dejavnikov je slaba novica, saj je novica vedno nekaj, kar zmoti normalen potek dogajanja. Kljub temu, da se po svetu zgodi tudi marsikaj dobrega in hkrati odmevnega, je dejstvo (Holland 2000, 172), da dobro televizijo povečini delajo katastrofe in nasilje. Kljub temu pa je veliko razprav o tem, da je v novicah povedanega preveč slabega. Britanski novinar in voditelj novic Martyn Lewis (v P. Holland 2000, 171) na primer trdi, da so »dobre novice« prevečkrat spregledane. Na drugi strani pa John Simpson z BBC-ja pravi, da »feel good« dejavnik uničuje vrednost resnih novic.

Na pritožbe o tem, da je vse preveč slabih novic, Fiske (2003, 285) odgovarja, da gre v primeru novičarskega dejavnika »slaba novica« za odstop od vsakdanjih norm, ki pa so nekaj dobrega, in za ohranjanje tega mora novinar obveščati o slabem. Principa novičarskih dejavnikov se morajo uredniki in novinarji v večjih televizijskih hišah držati; najprej zaradi ključne naloge, to je obveščati javnost o vseh zadevah, ki imajo lahko vpliv nanjo, kot drugo zaradi gledanosti, ki ima ekonomske posledice, in ne

nazadnje tudi zaradi večje racionalizacije in sistematizacije dela. Zato pa je morda prav na lokalnih televizijah večja priložnost, da v poplavi svetovnih informacij prikažejo tudi pozitivne stvari, ki se dogajajo bližje nas.

2 TELEVIZIJSKI INFORMATIVNI PROGRAM IN DNEVNOINFORMATIVNA ODDAJA

»Informativni program je dokaz televizijskih družb o njihovi družbeni odgovornosti,« je zapisal Fiske v svoji knjigi *Televizijska kultura* (2003, 281). S tem se moramo strinjati, saj ljudje potrebujemo določeno število informacij, ki so posredovane prek medijev, za »normalno« delovanje v družbi. Mediji so pomemben (če ne kar ključen) dejavnik pri vzpostavljanju demokracije, informativni program pa je zaradi posredovanja novic postal ključni del vsake televizijske postaje. Vendar je definicija novic kot točnih informacij, ki jih gledalci potrebujejo, da lahko normalno delujejo v družbi, le ena plat zgodbe. Kot pravi Fiske (prav tam), sta proizvodnja in distribucija dragi, zahtevata veliko sredstev, zato sta prilagojeni trgu v smislu strukturiranja občinstva in s tem primerne izbora oglaševalcev. Novice morajo biti popularne, občinstvo morajo ustvariti. Tukaj se začne druga plat zgodbe televizije in njenih lastnikov, ki zaradi večjega dobička želijo ustvariti čim bolj popularen medij; in ta želja sega tudi v informativni program. Vsi televizijski kanali uporabljajo večerni informativni program kot vodilo v svoj »prime-time« (Fiske 2003, 281). Profesionalni novinarji, uredniki in voditelji so nagnjeni k ločevanju novic od fikcije in jih želijo trdno locirati v informativni televizijski program znotraj t. i. makrožanra informacij in zabave. Vendar televizijskih novic ne moremo več obravnavati kot strogo ločenega žanra, ki samo posreduje informacije. B. Luthar (1998, 223) navaja tri glavne spremembe novic v televizijskem novinarstvu. Spremenjeno je razmerje med vizualno in verbalno reprezentacijo, ki je pripeljalo do tega, da so novice postale »estetizirani vizualni spektakli«. Dogodki se upovedujejo kot »dvodimenzionalni konflikti« in so transformirani v dramatične zgodbe, objektivni novičarski diskurz pa je prešel k bolj subjektivnemu. Novice so postale, kot pravi B. Luthar (1998, 224), žanrska mešanica kramljanja, informiranja, komentiranja, melodrame in vizualnega spektakla. Še vedno prinašajo informacije, vendar jih ljudje gledajo kot popularne žanre. Tukaj je torej preobrazba, o kateri je govoril že Fiske.

Televizijske dnevnoinformativne oddaje so ena izmed najbolj kompleksnih oblik novinarskega diskurza (Laban 2007, 24). V večini evropskih držav so to najbolj gledane oddaje. Celotni televizijski postaji dajejo odločujoči znak identitete in imajo osrednjo ekonomsko vlogo za televizijsko institucijo. Praksa je, da se novice znotraj oddaje delijo na notranje- in zunanjepolitične, ekonomsko-finančne, kulturne, znanstvene, zabavne in športne. Najpomembnejše informacije so na začetku. Novice so najbolj prepričljive, pravi B. Luthar (1998, 229), če predstavljajo dogodke, ki se ujemajo z že obstoječimi modeli realnosti, in hkrati niso popolnoma predvidljive. Gledalčevo razumevanje posredovanih informacij v televizijskih dnevnoinformativnih oddajah usmerja in oblikuje tudi vrsta drugih dejavnikov, kot so organizacija studijskega okolja, oblačil, luči in neverbalno obnašanje nastopajočih pred kamero. Gre za t. i. »mizanscenske dejavnike«, torej dejavnike, ki določajo razporeditev oseb in predmetov v televizijskem studiu ter obnašanje, gibanje in govorjenje v njem (Laban 2007, 24). V sodobnih dnevnoinformativnih oddajah je velik poudarek na vizualizaciji novic, načinu prezentacije v obliki dramskega konflikta in personalizaciji voditelja. »Subjektivizacija novic – predvsem verbalna in vizualna konstrukcija dogodkov v zgodbe, 'zadovoljno kramljanje' in konstrukcija lokalnega zvezdnitva televizijskih voditeljev je največja sprememba televizijskih novic zadnjega desetletja« (Luthar 1998, 225).

3 TELEVIZIJSKO POROČILO IN TELEVIZIJSKI INTERVJU

Novinarska dejavnost zajema širok spekter različnih žanrov, ki vsak po svoje odsevajo delo in namen novinarja. Obstoj ustaljenih oblik sporočanja je nujen, saj le tako lahko poteka učinkovito medsebojno sporazumevanje med novinarjem in občinstvom. Slovenska teorija novinarskih oblik sporočanja temelji na klasifikaciji M. Košir (1988). V osnovi ločimo dve zvrsti, informativno in interpretativno. Znotraj teh dveh zvrsti ločimo vrste (Košir 1988, 31). Vestičarska, poročevalska, reportažna in pogovorna vrsta sodijo k informativni zvrsti, komentatorska, člankarska in portretna vrsta pa k interpretativni. K slednji je Milosavljevič (2003, 27) uvrstil še novinarsko zgodbo. Še bolj specifični od vrste pa so posamezni žanri, ki so po M. Košir (1988, 31) »tip novinarskega diskurza, za katerega je značilna določena tipična forma, v kateri je upovedana določena snov (predmet), ki je tipsko strukturirana in izražena z zanjo

tipičnimi jezikovnimi sredstvi«. Določena pravila oblikovanja žanrov so nekoliko prilagojena glede na vrsto medija, prek katerega so posredovani, zato mora novinar dobro poznati lastnosti časopisa, radia in televizije, še posebej medija, prek katerega sporoča občinstvu.

Zaradi kasnejšega opazovanja se na tem mestu osredotočam na dva žanra, in sicer na televizijsko poročilo in televizijski intervju, ki v informativni oddaji najbolj izražata elemente novinarjeve in voditeljeve usposobljenosti.

3.1 Televizijsko poročilo

Poročilo po M. Košir (1988, 77) sodi v poročevalsko vrsto, ki »obvešča o poteku dogajanja preteklih, praviloma predvidljivih dogodkov, večjih in po obsegu širših ter samih po sebi razumljivih tako, da poveže dejstva iz prve podatkovne sheme v dogajalski lok, ki zbudi pri naslovniku občutek bližine dogajanja in celovite informiranosti o tem, kaj se je zgodilo.« Televizijsko poročilo je, kot pravi V. Laban (2007, 129), »vnaprej pripravljeno televizijsko novinarsko besedilo, sestavljeno iz začetka, jedra z morebitnimi tonskimi izseki in/ali raportom ter zaključka«. Zgrajeno je lahko po kronološkem ali pomembnostnem vrstnem redu. Ker pa gre za televizijski medij, je pomemben del poročila slika, ki podkrepi novinarjevo navajanje dejstev in dodaja informacije, ki niso ubesedene. Poročilo v slovenskih dnevnoinformativnih oddajah je dolgo od 45 sekund do dveh minut in pol, povprečno pa od 80 do 90 sekund (Laban 2007, 128). Televizijsko poročilo sodi v informativno novinarsko zvrst, kar pomeni, da ne sme vsebovati komentarjev, mnenj in sodb novinarja. V primeru, da so prisotni, pa morajo biti subjektivni deli vidno ločeni od informacij. Zato V. Laban (2007, 129) govori o še enem žanru, to je televizijskem poročilu s komentarjem, ki vsebuje »pregledno in nedvoumno ločen novinarjev komentar oziroma analizo dogodka, o katerem poroča«.

Televizijsko poročilo je zgrajeno iz napovedi, začetka, vpeljave tonskih izsekov z besedilom in sliko, zaključka in odpovedi. Voditelj oddaje z napovedmi povezuje ali ločuje vsebine, ki si sledijo. Vsebina napovedi je odvisna od žanra prispevka, vedno pa je glavni namen pritegniti pozornost gledalca. Napoved je vizualizirana na tri načine (Laban 2007, 130):

- Voditelj lahko napoved bere neposredno v kamero brez vizualnih podob.

- Voditelj lahko napoved bere neposredno v kamero, vizualizirana je s sotorbo ob voditelju.
- Napoved je lahko delno vizualizirana z gibljivimi podobami ali grafiko. Besedilo in slika se tu navadno podvajata, slika služi za avtentifikacijo govornega besedila.

Z uvodno povedjo napovedi voditelj tematsko poveže prejšnje besedilo z naslednjim, naredi prehod na novo temo, ki vsebinsko deluje kot televizijska vest v nadaljevanju, ali pa s prvinami komentarja »naslovi« temo poročila (prav tam). Napoved z osnovnimi informacijami oziroma podatki o kraju, času in vsebini dogodka gledalca postavi v kontekst nadaljnjega poročila. Začetek se navezuje na napoved, ki jo voditelji zelo pogosto »preoblikujejo, aktualizirajo ter prilagodijo informacijskemu toku dnevnoinformativne oddaje in svojemu stilu upovedovanja« (Laban 2007, 132). Za takšno dejanje mora biti voditelj zelo dobro informiran o vsebini poročila in namenu sporočanja novinarja, saj s spremembami v napovedi lahko povzroči nepotrebna ponavljanja stavkov ali morda celo napačen tematski poudarek glede na celotno besedilo. Sestavni del televizijskega poročila so tudi krajši tonski izseki izjave govorca ali pogovora med novinarjem in virom informacij. Tonske izseke najpogosteje spremlja slika govorca, lahko pa se vključijo tudi druge, kontekstualno primerne podobe. Novinar glede na zgradbo poročila umešča pogovore v besedilo. Zaključek televizijskega poročila ni vedno nujni sestavni del, vendar novinarji »zadnje brano besedilo, s katerim običajno končajo televizijsko poročilo, uporabijo za pogled naprej ali izkoristijo za upovedovanje svojega mnenja« (Laban 2007, 136). Poročila ni dobro zaključiti z izjavo govorca oziroma tonskim izsekom, razen če je ta res tako pomemben, da doda primeren konec. Odpoved je običajno sestavljena iz stavka ali dveh, ki jih voditelj takoj po končanem poročilu prebere v kamero, s tem zaključi neko celoto in naredi premostitev na naslednji prispevek. Pogosto se zgodi, da voditelj odpoved združi z novo napovedjo, če vsebina to dopušča.

Splošne značilnosti televizijskega poročila, kot jih opredeljujeta Perovič in Š. Šipek (1998, 45–46), so še jasnost, jednatost, objektivnost in slikovitost. Poročilo morajo gledalci brez težav razumeti in mu slediti, kar pomeni, da morajo biti stavki jasni, kratki in v logičnem zaporedju. Novinar mora znati znotraj množice informacij razbrati, kaj je resnično pomembno. Jednato poročanje novinarju omogoča pravilo, da v enem televizijskem poročilu poroča le o enem dogodku (Perovič in Šipek 1998, 46). Pri televizijskem poročanju gre namreč za enkratnost predvajanja, kar pomeni, da se gledalec ne more vračati nazaj, če bi želel neki del videti in poslušati še enkrat (z

izjemo predvajanja oddaje prek interneta). Zato sta jasnost in jedrnatost ključni pri razumevanju poročila. Objektivnost je pojem, ki se mu mora poskušati približati vsak novinar, tudi televizijski. Poročati mora o dejstvih, preverjati informacije, poiskati več virov. Kriterij, ki televizijsko poročilo najbolj loči od časopisnega, je slikovitost. Kot pravita Perovič in Š. Šipek (1998, 46), lahko govorimo o slikovitosti poročevalskega teksta, ki mora biti razumljiv in slediti slikovnemu materialu, ali pa o kakovostni sliki. Najbolj slikovito je tisto poročilo, kjer večino informacij z ekrana lahko razberemo tudi brez tona.

Za sestavo televizijskega poročila je treba poznati novičarske dejavnike ali dejavnike objavnosti vrednosti (angl. news values), saj je od izbire teme odvisen končni rezultat, gledalčevo spremljanje in pozornost. Teorijo novičarskih dejavnikov sta utemeljila Johan Galtung in Marie Holmboe Ruge leta 1965 (v Laban 2007, 25). Analizirala sta zunanjepolitična novinarska besedila v norveškem tisku in opredelila dvanajst dejavnikov objavnosti vrednosti: pogostnost, razsežnost, jasnost oziroma enostavnost, predvidljivost, domačnost, nepričakovanost, kontinuiteta, kompozicija, nanašanje na elitne narode, nanašanje na elitne osebnosti, personifikacija in negativnost. Labanova (prav tam) tem dejavnikom dodaja še poročanje s terena in atraktivnost ali nazornost slike. »Oba dejavnika objavnosti vrednosti, ki sta specifična za televizijski novinarski diskurz, namreč povečujeta vtis avtentičnosti in avtoritete televizijskega novinarskega besedila« (prav tam). Novičarske dejavnike in njihovo različno število so opredelili številni novinarski teoretiki in praktiki. Andrew Boyd (2001, 19–22) jih navaja šest, in sicer zemljepisna bližina (proximity), pomembnost (relevance), sedanjost (immediacy), zanimivost (interest), dramatičnost (drama) in zabava (entertainment). Perovič in Š. Šipek (1998, 50–54) kot kriterij za objavo dogodka dodajata vlogo medija v okolici. Razlika je, ali gre za lokalni ali nacionalni medij. Menita, da na izbiro dogodkov vpliva tudi lastništvo nad medijem. »Lastniki medijev pogosto ali celo praviloma niso le lastniki televizij, ampak tudi založniških hiš, filmskih producentovskih hiš in podobno. Javne televizije pa na drugi strani pogosto sofinancirajo tudi netelevisijske projekte. Tako bo v dnevnoinformativni oddaji prej objavljena novica o začetku filma, ki ga producira lastnik televizijske hiše« (prav tam). Kot pravi Letica (2003, 183), je za odločitev o objavi prispevka pomembna predvsem dobra slika, saj po oddaji gledalcu v spominu ostanejo najbolj dramatični kadri. Velik del objavnega prostora obsegajo psevdodogodki, »kot so novinarske konference, uradni obiski, strankarske konvencije, demonstracije, teroristična dejanja, protesti itd«

(Erjavec 1999, 57). Za novinarja je pomembno, da mu sporočila psevdodogodkov, npr. novinarske konference, služijo le kot viri informacij, ki jih preveri, oblikuje in posreduje po novinarskih načelih operacionalizacije (prav tam).

Televizija je medij, ki dopušča veliko možnosti, kar se tiče kombinacij tona in slike. Oba sta lahko enako pomembna in drug brez drugega ne moreta. To pomeni, da dobrega poročila, četudi ima tema dejavnike objavnosti, ne moremo pripraviti brez ustrezne slikovne podlage. Oblika in vsebina televizijskih novinarskih besedil sta, kot pravi V. Laban (2007, 25), odvisni od tehnoloških in ekonomskih značilnosti medija, v katerem so objavljena. Na lokalnih televizijah je praviloma sredstev in ljudi, ki bi sodelovali pri pripravi poročila, malo, slabša je tudi tehnološka opremljenost, kar posledično vpliva na kakovost izdelkov. Vendar pa to ne sme biti izgovor za površno delo novinarjev. Z upoštevanjem zgoraj naštetih novinarskih načel in – morda prav zaradi določenih pomanjkljivosti v opremljenosti – s še večjim trudom je tudi poročilo na lokalni televiziji lahko narejeno kakovostno in korektno.

3.2 Televizijski intervju v dnevnoinformativni oddaji

3.2.1 Klasifikacija intervjuja

Po žanrski klasifikaciji M. Košir (1988) spada intervju v informativno zvrst in v širšo pogovorno vrsto novinarskega sporočanja. »Pogovorna vrsta je vrsta novinarskega sporočanja informativne zvrsti, ki sporoča o po novinarju proizvedenem pogovoru z javnosti zanimivo osebnostjo ali o aktualni tematiki tako, da odgovarja na naslovnikova vprašanja, ki so spodbujena s praviloma vnaprejšnjim vedenjem o udeležencih ali o temi pogovora« (Košir 1988, 82). Obstajata dva glavna tipa intervjujev. Intervju kot pridobivanje informacij za novinarski članek oziroma zgodbo in intervju kot nastop sam zase, večinoma v informativnih oddajah (Frost 2002, 97). V nalogi se osredotočam na slednjega, kjer je vedenje voditelja in intervjuvanca nekoliko drugačno, saj poteka neposredno pred očmi javnosti. Dominantna funkcija intervjuja je predstavitev zanimive osebe in njenih pogledov, zato so v ospredju stališča intervjuvanca in ne voditelja. Vprašanje je temeljno voditeljevo orodje za pridobivanje informacij in je pri izvedbi intervjuja ključnega pomena. Vendar pred pogovorom obstaja proces pridobivanja informacij in znanja ter določena pravila, da voditelj intervjuvancu postavi

ustrezno vprašanje in dobi zadovoljiv odgovor. Pravila in smernice, ki jih opisujem v nadaljevanju, so temelj za pripravo in izvedbo kakovostnega intervjuja vsakega novinarja informativne oddaje. V studijskem intervjuju dnevnoinformativne oddaje ta pravila veljajo tudi za voditelja.

Avtorji intervjuje razvrščajo na osnovi različnih meril. Manca Košir (1975, 33–34) jih deli:

- po predmetu: politični, kulturni, gospodarski, socialni, športni in vsakdanjiški intervju;
- po obliki: enostavni in kombinirani intervju;
- po značaju: novičarski, osebnostni in mnenjski intervju;
- po načinu vodenja: ustni, pisni in telefonski intervju;
- po pripravi nanj: pripravljeni in improvizirani intervju;
- po namenu: informativni, poučni in zabavni intervju;
- po številu intervjuvancev: posamični in skupinski intervju.

Osnovna vsebinska razvrstitev je po M. Košir (1988, 82) delitev na osebnostne, tematske in mešane intervjuje. »Za osebnostne intervjuje velja, da je v središču pozornosti zanimiva osebnost, njeno delo in življenje. V ospredju je vprašanje KDO govori. Pri tematskem intervjuju je najpomembnejša osvetlitev za javnost relevantne teme, pri čemer mora biti sogovornik pristojen za razpravo. V ospredju je vprašanje KAJ oz. O ČEM sogovornik govori. Lahko pa se obe temi mešata – v tem primeru govorimo o mešanem intervjuju« (Milosavljevič 2005, 144). Vesna Laban (2007, 144) vsebinsko televizijske intervjuje deli na tri vrste:

- Informativni televizijski intervju – intervjuvanec kot aktivni udeleženec dogodka, očitavec dogodka ali strokovnjak s področja, o katerem teče pogovor, posreduje dodatne informacije za osvetlitev teme.
- Mnenjski televizijski intervju – intervjuvanec kot zagovornik ene strani z argumenti zagovarja svoja stališča o sporni temi; intervjuvanca sta lahko tudi dva in v polemiki soočata nasprotujoča si mnenja.
- Osebnostni televizijski intervju – intervjuvanec se v pogovoru, ki lahko vsebuje tudi vprašanja o zasebnem življenju, kaže kot osebnost; tej vrsti intervjuja mnogi očitajo senzacionalizem in vdor v zasebnost.

Tudi Boyd (2001, 97) glede na prakso BBC-ja opredeljuje tri glavne vrste televizijskih intervjujev:

- razkrivanje (hard exposure interview), ki preiskuje določeno zadevo;

- informativni intervju (informational interview), ki umesti gledalce v sliko;
- emocionalni intervju (emotional interview), ki teži k razkrivanju intervjuvančevih mnenj in stališč.

Te tri vrste so osnova za razvoj nadaljnjih dvanajstih tipov intervjuja z različnimi funkcijami, ki jih še navaja Boyd, natančneje pa jih opredeljujeta tudi Š. Šipek in Perovič (težke novice, informativni, raziskovalni, zasliševalni, interpretativni, dogovorjen, osebnostni, emocionalni, zabavni in telefonski intervju, anketa ter intervju na vratih) (1998, 112–116).

Glede na številne razvrstitve intervjujev bi lahko rekli, da drži trditev hrvaškega radijskega in televizijskega novinarja in profesorja Hrvoja Macanovića (v Letica 2001, 282), da ima intervju verjetno toliko vrst, kolikor je voditeljev in njihovih sogovornikov. Bistveno je, kaj z intervjujem želimo doseči, zato je najbolj pomembna priprava nanj. Priprava je odvisna od tipa intervjuja. Televizijski intervjuji so glede na kraj dogajanja lahko studijski ali zunanji intervjuji oz. intervjuji na terenu. Glede na čas so lahko neposredni, torej posneti v živo, ali posneti vnaprej. V dnevnoinformativnih oddajah je televizijski intervju običajno dolg tri minute, kar pomeni premalo časa, da bi govorili o poglobljenosti, kljub temu pa so lahko te minute temeljito namensko izkoriščene. Zato se mora voditelj na intervju dobro pripraviti.

3.2.2 Priprava na intervju

Delo se začne že veliko pred snemanjem v studiu ali na terenu, saj so situacije, kjer je možen le improvizirani intervju, bolj ali manj izjema. »Dober improviziran intervju je možen samo, če voditelj redno spremlja določeno področje, pozna sporna vprašanja in dileme, veliko ve o svojem sogovorniku in o novonastalih okoliščinah« (Milosavljevič 2005, 148). Milosavljevič (prav tam) k pripravi na intervju vključuje štiri temeljne korake:

1. Kaj je naloga?
2. Kaj že vem o temi, področju?
3. Kaj vem o intervjuvancu?
4. Kdaj in kje se bo intervju zgodil?

Na podlagi teh korakov se lahko voditelj bolj podrobno pripravi na pogovor z intervjuvancem. »Razmislek o vprašanju, kaj je naloga intervjuja, bo privedel do

odgovora o predmetu, obliki, značaju, načinu vodenja in namenu« (Milosavljevič 2005, 149). Postavljanje vprašanj »na slepo« v upanju, da bomo imeli srečo in dobili dober odgovor in dobro zgodbo, je nesmiselno (Frost 2002, 99). Voditelj mora vedeti, kaj želi. Zelo pomemben je pogovor z urednikom, s katerim voditelj začrta glavne smernice intervjuja in dobi še kakšno idejo. Uredniki običajno določajo, kateri novinarji so zadolženi za določene teme. Studijski intervju v dnevnoinformativni oddaji pa vodi voditelj, zato je njegova široka razgledanost še toliko bolj pomembna in pride še bolj do izraza. Razmisleku o tem, kaj je naloga intervjuja, sledi poizvedovanje in raziskovanje. Kot pravi S. Adams (2001, 2), je uspešnost intervjuja ne glede na to ali gre za telefonski ali za osebni intervju odvisna od profesionalnega pristopa voditelja, kamor sodi znanje o temi pogovora. Določene informacije o temi in intervjuvancu voditelj verjetno že ve, zato se mora vprašati, kaj bo bistvo intervjuja, in na tej podlagi graditi nadaljnje poizvedovanje. Uporabi lahko pisne vire, kot so časopisna dokumentacija, osebna dokumentacija, internet, informacije javnega značaja, knjige, enciklopedije in druge publikacije, ali ustne vire, kot so poklicni kolegi, prijatelji in znanci, sodelavci in bivši sodelavci, kritiki in nasprotniki, ustvarjalci in akterji z istega ali sorodnega področja, predstavniki ustanov, ki imajo izkušnje z osebo (Adams 2001, 22–23). Tako pridobi manjkajoče in hkrati pomembne informacije ter ugotovi, katera vprašanja o obravnavani temi bi bilo v intervjuju treba zastaviti. Pri krajših intervjujih dnevnoinformativnih oddaj je za raziskovanje in poglobljenost manj časa, zato morajo biti voditelji še bolj iznajdljivi ter sposobni hitrega spraševanja in pridobivanja informacij. Vendar pa »kratkost in površinskost nista opravičilo za površnost ali ignoranco« (Š. Šipek in Perovič 1998, 111). Boyd (2001, 113) v kratkem dialogu zelo slikovito prikaže, kako so za uspešen intervju pomembna dejstva in preverjene informacije: »Novinar: 'Gospod Smith, kot bolnišnični administrator, kako resno gledate na to tipično epidemijo?' Gospod Smith: 'Hmmm. V bistvu sem namestnik administratorja, dva izolirana primera pa še ne sodita v definicijo epidemije. In še... pišem se Smythe. Torej, kakšno je bilo vprašanje?'«.

Pred intervjujem ima voditelj ponavadi zapisano množico vprašanj, vendar nikoli niso vsa zastavljena. Predstavljajo neko osnovno ogrodje in voditeljev pripomoček, saj poteka intervjuja ni mogoče natančno predvideti. Med pogovorom se lahko odprejo nove teme, ki jih mora voditelj, če so pomembne, sprejeti, se nanje odzvati. To pa lahko pomeni, da nekaj manj pomembnih vprašanj s seznama izpusti ali preskoči. Zato je zelo pomembno pozorno spremljanje in poslušanje intervjuvanca ter

ne le strogo sledenje vprašanjem, saj voditelj lahko tako izpusti pomemben in za javnost zanimiv del intervjuja. »Novinar namreč nikoli ne sme pozabiti, da se pogovarja s sogovornikom v imenu svojega občinstva in zaradi njega« (Milosavljevič 2005, 150–151). Vprašanja morajo biti oblikovana tako, da dosežejo svoj namen. Ne smejo biti predolga, biti morajo jasna in konkretna. Splošna vprašanja dajejo splošne odgovore. Kot navaja Milosavljevič (2005, 148), obstajajo vprašanja, ki jih voditelj lahko zastavi vsakemu sogovorniku brez kakšne posebne vnaprejšnje priprave, na primer:

- Kako ste se odločili za svoj poklic?
- Kdo je bil pri tem vaš vzornik?
- Katere so vaše ambicije za prihodnost?
- Kako gledate na položaj v ...?
- Kakšni so vaši načrti?

Tovrstna vprašanja vodijo v dolgočasne odgovore ter kažejo na voditeljevo rutinsko delovanje in nepripravljenost na intervju. Obstaja več kategorizacij vprašanj. S. Adams (2001, 38–42) navaja tri glavne skupine: zaprta vprašanja, odprta vprašanja in vodilna vprašanja. Zaprta vprašanja dajejo možnost odgovora z da ali ne. Takšna vprašanja so včasih potrebna za potrditev dejstva in lahko odprejo nov niz vprašanj, če so uporabljena z namenom, vendar pa pogosto kažejo voditeljevo neizkušenost ali nepripravljenost. Če niso zastavljena z namenom, je treba zastaviti še podvprašanje, vse skupaj pa vzame dragocen čas, ki je v oddaji omejen. Odprta vprašanja zahtevajo nekoliko daljšo razlago intervjuvanca, zato je treba postaviti jasno vprašanje, sicer lahko sogovornik predolgo govori. Intervju ne bo uspešen, če se začne s stavkom »povejte mi kaj o tem«. To daje intervjuvancu preveč samostojno izbiranje in vodenje glavne teme, hkrati pa vzame preveč časa, ki bi moral biti namenjen točno določenim in za gledalce pomembnim vprašanjem. Takšni začetki in vprašanja, ki so široko zastavljena ter dajejo sogovorniku preveč odprtih možnosti pri odgovoru, po Boydu (2001, 118) kar kličejo po monologu. Pomembno je, da se voditelj osredotoči na eno vprašanje, ga jasno zastavi in nato nadaljuje s podvprašanji in povezovanjem. Tretja skupina v kategorizaciji vprašanj, vodilna vprašanja, pa so bolj občutljive narave. Sledijo lahko zaprtim vprašanjem in napeljujejo intervjuvanca k odgovoru, zato imajo, kot pravi Adams (2001, 41), slab ugled. S smiselno napeljavo k odgovoru so lahko tudi koristna, saj tako gledalec odgovor lažje razume in vrednoti. Voditelj mora dobro poznati namen in smisel zastavljenega vodilnega oz. napeljevalnega vprašanja.

V dnevnoinformativni oddaji so okoliščine, v katerih intervju poteka, znane. Vedno gre za živi stik, kar je v primerjavi s pisnim in telefonskim intervjujem velika prednost, saj voditelj postopoma odpira vprašanja, sogovornika lahko preseneti, ga še enkrat vpraša, če mu kaj ni jasno, glede na odgovore lahko odpre novo temo. Š. Šipek in Perovič (1998, 122) svetujeta, da nikoli ne intervjujemo osebe, če ne poznamo vsaj 80 odstotkov odgovorov vnaprej. To ni vedno mogoče, lahko pa pri dobri pripravljenosti veliko večino odgovorov predvidevamo in se pripravimo tudi na manj ugodne situacije, ko na primer sogovornik nečesa ne želi povedati ali razkriti.

Televizijski intervju mora biti pod voditeljevim nadzorom, zavedati pa se mora, da sta pri snemanju vedno prisotna še snemalec in pogosto tudi asistent. Zaradi njune prisotnosti ter vse ostale televizijske tehnike in opreme lahko sogovornik, ki ni navajen takšnega okolja, postane veliko bolj redkobeseden kot pred snemanjem. Voditeljeva naloga je, da ga pred intervjujem in med njim z vprašanji pripravi, da se sprosti in pove vse, kar je bistveno.

3.2.3 Izvedba intervjuja

Za izvedbo intervjuja Adams (2001, 8) navaja tri ključna navodila:

- Voditelj mora postaviti jasna vprašanja.
- Voditelj mora pozorno poslušati odgovore.
- Voditelj mora vzpodbujati sogovornika, da pove čim več.

Voditelj se mora že med pripravo na vse načine pozanimati o sogovorniku, torej tudi o tem, ali je navajen nastopanja v javnosti ter kakšen je njegov način govora in izražanja. Pri redkobesednih sogovornikih, tistih, ki govorijo zelo počasi ali imajo veliko tremo, mora voditelj še posebej paziti pri zastavljanju vprašanj. Če so ta preširoko zastavljena, lahko med izvedbo intervjuja odgovarjanje predolgo traja ali pa sogovornik zaradi treme izgubi rdečo nit. Ena izmed velikih komunikacijskih sposobnosti je tudi poslušanje, ki zahteva disciplino, razumevanje in strpnost (Adams 2001, 32). Pomembno je pozorno poslušanje, saj le tako lahko voditelj razume sogovornika in ga vzpodbuja k relevantnim odgovorom. Ni enostavno v le nekaj minutah iz sogovornika izvleči hotene odgovore, še posebej, ker se voditelj v intervjuju sooča z ljudmi različnih značajev, ambicij, sposobnosti in razpoloženj (Letica 2003, 280). Pred izvedbo intervjuja se mora voditelj natančneje dogovoriti o dolžini in

sogovorniku pravočasno povedati, koliko časa potrebuje, da ni kasnejših zapletov. Na čas mora voditelj misliti tudi med intervjujem: koliko časa je preteklo in koliko ga je še na voljo, da ob koncu pogovora ne hiti z zastavljanjem vprašanj. Sogovornika mora obvestiti o temi pogovora, vendar vprašanj načeloma ne pošilja vnaprej, saj se intervjuvanec lahko nauči svoje odgovore na pamet in pogovor izpade zelo nenaravno (Beaman in Dawson 2009, 100).

Ob prihodu intervjuvanca na kraj snemanja, v dnevnoinformativnih oddajah torej v studio, je zelo pomemben prvi vtis. Voditelj mora biti urejen in sproščen, pa čeprav je morda zaradi pomembnosti pogovora ali teme ves na trnih. Boyd (2001, 115) pravi, da je klepetanje pred intervjujem skoraj tako pomembno kot intervju. Takrat se oba sogovornika pripravljata na snemanje in včasih lahko kakšno pomembno informacijo izvemo prav na ta način. Nikoli pa intervjuja ne vadimo, lahko se le pogovarjamo o temi, saj vnaprej definirana vprašanja in odgovori bistvo tega žanra popolnoma izničijo.

Televizijski intervju je v dnevnoinformativni oddaji vedno umeščen v kontekst razumljive celote. Uvod aktualizira temo pogovora, jo predstavi kot povod za pogovor ali nakaže širša časovna in vzorčna razmerja med pomembnimi dogodki in prihajajočim pogovorom (Laban 2007, 145). Napoved je poleg predstavitve intervjuvanca edini del televizijskega intervjuja, v katerem voditelj jasno neposredno nagovarja gledalce, saj gre za besedilo, prebrano v kamero. Sledi televizijsko besedilo s podrobnostmi in ključnimi dodatnimi informacijami, sestavljeno iz branega besedila, morebitnega raporta in tonskih izsekov (prav tam). Vsebina napovedi in novinarskega besedila je odvisna od vrste intervjuja. Pri informativnem intervjuju predhodno novinarsko besedilo vsebuje poročanje o stanju in posledicah nekega dogodka, pri mnenjskem intervjuju pa voditelj v predhodnem besedilu običajno predstavi nerazrešene spore in nesoglasja (Laban 2007, 145). Voditelj nato predstavi intervjuvanca in ga uvede v intervju kot relevantnega sogovornika za določeno temo. Predstavi ga z imenom, priimkom in funkcijo, ki jo opravlja in ki je znotraj konteksta intervjuja. Sogovornik je identificiran tudi grafično z napisom na začetku prvega odgovora, pri daljšem intervjuju pa še enkrat proti koncu pogovora. Televizijski studijski intervju je lahko posnet pred informativno oddajo ali pa poteka v živo. V primeru vnaprej posnetega pogovora je treba paziti na uporabo časov, saj mora gledalec dobiti občutek, da se pogovor odvija v tistem trenutku, ko ga gleda. V informativni oddaji sta točnost in takojšnost prvotnega pomena, zato se je, kot pravi Boyd (2001, 122), nanašanju na kakršenkoli čas bolje

izogniti. Voditelj ima lahko v intervjuju dve skrajni obliki sogovornika, na kateri se mora še posebej pripraviti. Nekateri so preveč redkobesedni. Za takšne je dobro pripraviti ZAKAJ in KAKO vprašanja, ki zahtevajo nekoliko daljši odgovor, v katerem bo sogovornik lahko pokazal svoje znanje ali stališča. Za sogovornika, ki kar ne preneha z govorjenjem, Letica (2003, 298) navaja dve rešitvi za prekinitev govora. Prva je takrat, ko intervjuvanec vdihne – to je ugoden trenutek za vskok voditelja z novim vprašanjem, ki ne bo izgledalo preveč nasilno postavljeno, če se bo nanašalo na kaj nedavno izrečenega. Druga rešitev pa je, da ga neposredno in odločno prekine, kar tudi sodi med naloge voditelja.

Intervju je lahko posnet na terenu in kasneje umeščen v dnevnoinformativno oddajo. V tem primeru je o vrsti intervjuja zaradi primerne opreme treba seznaniti snemalca in ekipo. Pomembno je, da je kamera v vertikalnem položaju z očmi intervjuvanca. Če je sneman od zgoraj, izgleda preplašen, sneman od spodaj pa dominanten. Tudi pri snemanju zunaj studia mora voditelj paziti na svojo držo. Če je naslonjen nazaj, je lahko videti zdolgočasen, če je pretrd in preveč vzravnjen, pa je videti preplašen (Šipek in Perovič 1998, 123). O televizijskem intervjuju zunaj studia lahko govorimo, če je zunaj posnet v celoti in ni kasneje vsebinsko zmontiran.

V ospredju intervjuja je vedno sogovornik ter njegova stališča in mnenja, ne voditelj. Zato so voditeljeva vprašanja praviloma kratka in jedrnata, kolikor je to le mogoče. Voditelj ne sme sogovorniku polagati besed v usta oziroma zaključevati njegovih stavkov. Glavna funkcija intervjuja je informativna funkcija, zato morajo prevladovati izjave intervjuvanca, ki posreduje nove informacije. Voditelj mora paziti, da sogovornik ne prevzame kontrole nad potekom intervjuja. Če sogovornik začne spreminjati temo pogovora, je voditeljeva naloga, da ga (lahko s podvprašanjem) postavi nazaj v tematsko polje. Voditelj se nikoli ne sme bati vprašati za podrobnejše informacije, še posebej, če ni razumel odgovora (Frost 2002, 105). Občinstvo zanima končna slika, kar pomeni, da morajo vsi člani ekipe dobro opraviti svoje delo. Občinstva ne zanima, kakšne težave je imela ekipa pred intervjujem, kako težko je voditelj prišel do intervjuvanca ali do določenih informacij. Voditelj mora v vsakem primeru izgledati urejen, miren, naraven, spontan, komunikativen, razpoložen, pronicljiv, logičen, racionalen, enostaven, potrpežljiv, iskren, razumljiv, iznajdljiv, radoveden, hitro odziven, simpatičen in duhovit (Letica 2003, 280). Med pogovorom je zelo pomemben stik z očmi, ki daje občutek, da se sogovornika poslušata, kar je temeljni del vsakega intervjuja. Voditelji, ki med pogovorom ves čas gledajo v zapiske

in razmišljajo le o naslednjem vprašanju, ki ga bodo zastavili, dajejo slab vtis, sogovornika pa lahko dekoncentrirajo in mu vzamejo motivacijo odgovarjanja. Stik med voditeljem in intervjuvancem se torej vzpostavlja tudi neverbalno s pogledi, gestami in izrazi na obrazu. Letica poudarja (2003, 304), da se tovrstnih komunikacij ne sme podcenjevati. Pomembno je, kam voditelj med intervjujem usmerja svoj pogled, ali gleda sogovornika v oči, mu prikimava ... »Dokler traja televizijski intervju mora voditelj dobro paziti, kakšen je njegov izraz na obrazu, kako in koliko premika glavo. Tega ne sme pozabiti niti na snemanju zunaj studia« (Letica 2003, 304). Preveč prikimavanja je lahko moteče, določeni izraziti izrazi pa lahko kažejo tudi na neprofesionalnost voditelja. Voditelj mora čim več govoriti na pamet oziroma, če že bere, brati kar se da naravno in neopazno. Kot pravi Adams (2001, 52), je zelo pomembno, da voditelj vztraja pri vprašanju. Ima ga vso pravico ponoviti in vztrajati tako dolgo, dokler ne dobi odgovora, še posebej, če se sogovornik odgovoru izmika ali pa ne pove bistva. Pri tem je potrebna prava taktika in pazljivost, da voditelj ne postane nesramen. Vprašanje lahko preoblikuje ali pa ga zastavi kasneje še enkrat v drugačnih okoliščinah. Vodenje intervjuja je ena izmed najbolj zahtevnih nalog voditelja. Zato potrebuje veliko znanja, izkušenj, poznavanje profesionalne etike in hitro odzivnost. Ves čas mora biti v stanju pripravljenosti in prilagodljivosti različnim sogovornikom. Skozi voditeljev intervju se kaže ugled celotne televizijske postaje.

4 VODITELJ INFORMATIVNE ODDAJE

4.1 Vloga

Lahko bi rekli, da je voditelj telo informativne oddaje, duša pa je še cela vrsta ljudi, ki se v informativnem desku zunaj objektiva kamere ves dan trudi za nastanek dobre oddaje. Voditelj posreduje čez dan pridobljene informacije gledalcem, za kakovost oddaje pa je pomembno, kako to počne. Celoten proces posredovanja novic se odvija prek njega, on vzdržuje in povezuje tok informacij ter s svojo interpretacijo hote ali nehote vpliva na percepcijo gledalcev. Nihče namreč ne more biti povsem objektivni pri posredovanju novic. Če izvzamemo, da objektivnost rušimo že z izborom posameznih novic, tudi voditelj ni izjema. Z različnimi poudarki, s premori in hitrostjo govora daje »težo« izgovorjenim besedam. Zato nikakor ni dovolj, da je voditelj le

dober bralec. Biti mora mnogo več. Poznati mora celoten postopek nastajanja prispevka, kar pomeni, da je skoraj zagotovo moral biti včasih novinar. Za dobro interpretacijo napovednika in napovedi v oddaji mora »stati« dobra jezikovna kultiviranost in poznavanje zgodb, o katerih voditelj pripoveduje. »Dajati mora vtis, da resnico govori s popolno notranjo prepričanostjo, da je globoko zavzet za zadeve, o katerih poroča« (Luthar 1998, 20).

Vlogo voditelja lahko razdelimo na tri smiselne dele:

- voditelj kot predstavnik občinstva,
- voditelj kot profesionalna in kredibilna osebnost in
- voditelj kot blagovna znamka.

4.1.1 Voditelj kot predstavnik občinstva

Vloga televizijskega voditelja je predvsem »mistična vloga zastopnika gledalcev«, ki sprašuje za »nas«, pravi B. Luthar (1998, 20). Gledalci ga namreč vsak večer »spustijo« v svojo dnevno sobo in od njega pričakujejo pomembne informacije, hkrati pa verjamejo, da bo v pogovorih s strokovnjaki, politiki, gospodarstveniki in drugimi gosti zastopal interese ljudstva. Vendar vse pre pogosto gledamo iste ljudi in poslušamo enaka vprašanja, kar rodi vprašanje, ali se voditelji res poglobijo v pogovor ali zgolj skrbijo za občutek informiranosti s klicanjem najlažje dostopnih ljudi, katerih mnenje že vnaprej poznamo.

Zanimiv pogled na vlogo t. i. »moderatorja« na televiziji daje Pierre Bourdieu (osredotoča se na okrogle mize, op. p.) (2001, 28). Pravi, da voditelj narekuje predmet razprave, problematiko, sili k spoštovanju pravil igre, podeljuje besedo in nakazuje pomembnost povedanega. Njegova vloga je še posebej pomembna v pogovoru z manj znanimi gosti, ljudmi, ki so strokovnjaki na svojem področju in ki niso ravno najboljši medijski govorniki, saj mora iz njih povleči zelene informacije. Voditelji bi kot profesionalni govorniki morali amaterjem (strokovnim gostom, ki niso večji javnega govora) pomagati, da bi pred kamero izrazili svoje misli, vendar jih včasih celo zatirajo, jim ne dajo besede v pravem trenutku (Bourdieu 2001, 30). Bourdieu (2001, 29) delo na televiziji vidi kot večkratno cenzuro za gledalca (s strani urednika, novinarja, kapitala ...) in manipulacijo s strani voditeljev, saj ti določajo, koliko časa in kdaj bo kdo govoril, kakšen bo ton pogovora. Če poudarjamo, da je voditelj na svojem mestu zaradi

ljudi in da mora ves čas misliti na potrebe svojega občinstva, na tem mestu Bourdieu (2001, 29) opozarja, da se voditelj sam proglasi za »glasnika občinstva«, npr. da sogovornika prekine, češ da ga povprečni gledalec, ki je že po definiciji bedak, ne bo razumel. »In on se je odločil, da bo zastopal bedake, zato bo prekinil razumno razpravljanje. V resnici pa so, kakor sem lahko preveril, zaradi prekinitev najbolj iz sebe ravno tisti ljudje, na katere se sklicuje, da bi lahko nastopal kot cenzor« (prav tam). Te trditve so morda lahko preveč kritične, vendar pa ni narobe, če jih vzamemo v obzir, saj včasih delo voditelja poteka preveč rutinsko, s tem pa izgubimo pomemben del informacij in svežine, ki ju gledalci v poplavi televizijskega materiala pogrešajo.

4.1.2 Voditelj kot profesionalna in kredibilna osebnost

Voditelji so danes zrasli od nekdanj bolj ali manj posrednika novic v znane in slavne osebnosti, ki so središče diskurza v novicah. Z načinom prezentacije novic ter vizualno podobo voditelja in studia, v katerem se pojavlja, novičarski diskurz ustvarja vtis kompetence televizijskih osebnosti in vtis verodostojnosti, objektivnosti, avtentičnosti in neposredne povezanosti z realnostjo (Luthar 1998, 240–241). Po Fiskeju (2003, 288–290) voditelj ni avtor lastnega diskurza, ampak prenaša »objektivni diskurz resnice«. Njegove besede so brezosebna avtoriteta in ustvarjajo ogrodje objektivnosti, znotraj katerega so umeščene besede in podobe drugih ravni poročanja. Pri pripravi informativne oddaje so bistvenega pomena uredniki in novinarji, ponekod funkcijo novinarja ali urednika prevzema tudi voditelj, spet drugod zavzema le eno funkcijo. V vsakem primeru pa je voditelj dolžan v skladu z redakcijskim dogovorom pripraviti končni izgled oddaje (Letica 2003, 323). Voditelj torej ni samo »stroj za branje« (Letica 2003, 323), ni samo spiker, ampak je najprej novinar. To pa v njegovo delo vključuje upoštevanje vseh novinarskih profesionalnih načel: od preverjanja informacij do upoštevanja etičnih meril. Tako si pri gledalcih ustvari stopnjo zaupanja in do neke mere »kult osebnosti«, ki vse ve, seveda s pomočjo številnega kolesja, sestavljenega iz novinarskih ekip. Novinar nastopa v vlogi mediatorja med grobo resnico zunanjega sveta in končno resnico, ki jo prezentira voditelj. V napovedih televizijskih besedil voditelji z interpretacijami, komentarji in opazkami pogosto kažejo tudi svojo osebnost. Kakšna vrsta novinarskega besedila prihaja in kako naj ga gledalec (re)interpretira, nakažejo z verbalnimi in vizualnimi poudarki ter s spremembami tona glasu in izraza na

obrazu. Voditelj dnevnoinformativne oddaje z napovedmi, odpovedmi, medklici in komentarji sestavlja in predstavlja tudi svojo ideološko podobo sveta (Laban 2007, 27–28).

4.1.3 Voditelj kot blagovna znamka

»Voditelji oddaj so nedvomno zaščitni znak vsake oddaje. S svojim stilom, tempom in načinom govora, pisanja, vedenja in oblačenja odločujoče zaznamujejo vsako dnevnoinformativno oddajo,« sta zapisala Perovič in Š. Šipek (1998, 96). Za uspeh in ugled oddaje se sicer trudi celotna ekipa urednikov, novinarjev, snemalcev in tehnikov, vendar je končni izdelek v veliki meri odvisen prav od voditelja, ki je iz »skromnega bralca« zrasel v »zaupanja vredni in kredibilni nacionalni supersubjekt« (Luthar 1998, 226). Novice so postale vedno bolj komunikativen, kramljajoč žanr, voditelji pa objekti trženja, ki jih lahko spremljamo na različnih veleplakatih in v številnih zabavnih oddajah drugih medijev. Postali so personalizirani, imajo svoje sekundarno življenje v drugih medijih. Tako lahko v tabloidih beremo o njihovem zasebnem življenju, družini in aktivnostih zunaj televizijskega studia. Tako se voditelji lahko občinstvu še bolj približajo ali pa se od njega oddaljijo. »Ekonomsko imajo voditelji isto vlogo kot zvezde ali osebnosti na drugih področjih kulturne produkcije: zvezda je korporativni znak, kapital in investicija, ki prodaja novice in organizira trg za prodajo vseh drugih oddaj« (Luthar 1998, 228).

Ustvarjanje kredibilne osebnosti je temelj konstrukcije realnosti novic v oddaji. Gledalci voditelje pogosto ocenjujejo na podlagi številnih kodov iz svojega družbenega okolja: od obleke, glasu in mimike do grafičnih podob in scene. Zato je voditelj lahko hitro premlad, prestar, prelep, preveč inteligen ten itn. Pomemben je torej predvsem videz avtoritativnosti in kredibilnosti. Prav to sposojanje iz družbene simbolike »postavlja novice ob bok oglaševanju«, pravi B. Luthar (1998, 245). Voditelji informativnih oddaj zaradi ohranjanja verodostojnosti praviloma ne nastopajo v oglaševalskih akcijah za izdelke, vendar pa jih medijske hiše s pridom uporabljajo za promocijo svojega izdelka – novic. Profesionalnost celotnih novic v tem primeru prenesejo na zaupanje vrednega človeka – voditelja.

4.2 Znanje in sposobnosti

Dejavnikov, ki vplivajo na voditeljevo kakovost, je zelo veliko. Vsekakor del zavzema tudi nadarjenost, saj se vseh potrebnih sposobnosti vendarle ne da naučiti. Številni mladi novinarji želijo postati voditelji, vendar se jim želja zaradi znanja, splošne razgledanosti in veščin, ki jih zahteva naziv, ne uresniči. Velika večina medijskih hiš je že ugotovila, da mora imeti voditelj informativne oddaje novinarsko znanje, da ne more samo nastopati in izgledati kot filmska zvezda, ampak mora natančno vedeti, o čem govori. Pri gledalcih mora vzpostaviti določeno stopnjo zaupanja, ki jo doseže s celostnim nastopom pred kamero. Televizijski voditelj mora biti avtoriteta tako za gledalce kot tudi za okolico. Njegova beseda mora nekaj veljati, njegovo mnenje ni mnenje in stališče kogarkoli (Šipek in Perovič 1998, 97). Za dosego takšne avtoritativnosti mora imeti številna znanja in sposobnosti.

Biti mora dobro splošno izobražen in okvirno podkovan z znanjem na več tematskih področjih. Informacijam mora dati povezan smisel in vedno vedeti, o čem govori. S tem dosega primerno avtoriteto.

Izžarevati mora človeško toplino, saj vsak večer postane del dnevne sobe, del družinskega dogodka, kar so večerna poročila v večini držav. Prav zaradi tega voditelji ne smejo biti nesramni, vzvišeni, preresni, zastrašujoči ali arogantni. Marsikdaj morajo pokazati, da se jih poročila, ki jih napovedujejo, dotikajo na enak način kot gledalcev (Š. Šipek in Perovič 1998, 97). Ko voditelj napoveduje nesrečo, smrt ali tragedijo, mora biti njegov izraz in način govora drugačen kot v primeru dobrih novic, vendar ne sme nikjer pretiravati. Še vedno mora biti nevtralen in distanciran, poznati mora pravo mero sočutja oziroma razumevanja ter ves čas misliti na razpoloženje gledalcev. Včasih je dovolj že to, da zna na pravem mestu narediti nekoliko daljši premor (Letica 2003, 324).

Pomembni lastnosti sta kredibilnost in verodostojnost. Gledalci morajo voditelju zaupati in mu verjeti. Ti dve lastnosti pridobi z načinom pisanja in govorjenja, nastopanja pred kamero, načinom oblačenja in mimiko (Š. Šipek in Perovič 1998, 97). Zato voditelj lahko preoblikuje napovedi, ki jih spišejo novinarji (in obenem ohrani enak pomen), v svoj govorni stil, ki potrjuje njegovo individualnost. Gre za nekakšen celosten vtis iskrenosti.

Voditelj mora hitro in trezno razmišljati ter imeti dobro koncentracijo vse do konca oddaje. Vsaka nepremišljena beseda ali napačen izraz na obrazu lahko spremeni

pomen pripravljenega prispevka. Imeti mora dobro fizično in psihično kondicijo, saj večina voditeljev informativnih oddaj dela od ponedeljka do petka, od njih pa se pričakuje, da niso nikoli bolni in da njihova psihična in fizična kondicija prenese ta naporen delovni ritem. Ne glede na morebitne težave v uredništvu ali zasebne težave mora voditelj izgledati sproščeno in naravno. »Voditelj mora biti psihično zelo stabilen in zrel, da zdrži tudi velik pritisk popularnosti, ki mnoge hitro zlomi in jim spremeni osebnost na slabše« (Letica 2003, 326).

Jasen, razumljiv, prijeten in izrazit glas brez nepravilnosti v izgovorjavi je pomemben pogoj za uspešnega voditelja. Marsikateri voditelj na začetku ni vajen svojega glasu, zato je pomembno, da se večkrat pozorno posluša in poišče svoje napake. Določene pomanjkljivosti je mogoče odpraviti s profesionalnim glasovnim treningom, ki ga vodijo šolani govorniki. Voditelj mora znati govoriti glasneje in zveneti naravno, saj višanje jakosti mikrofona ne more nadomestiti odločnosti glasu (Kinsey 2009, 141). Za gladek govor in tekoče podajanje napovedi je, kot pravi Boyd (2001, 170), ključnega pomena branje vnaprej (sightread). To pomeni, da voditelj v trenutku, ko bere eno besedo, potihoma pri sebi prebere že naslednjo. Tako poteka branje tekoče ter brez motečih presledkov in prekinitev, ki lahko povzročijo celo izgubo smisla določenih povedi. Pri branju je zelo pomembno naglaševanje besed, jasna izgovorjava, primerna hitrost in glasnost govorjenja. Vse to sodi v jezikovno kultiviranost voditelja, ki je ena ključnih sposobnosti dobrega voditelja.

Voditelj mora, tako kot ostali novinarji v uredništvu, dosledno in brezpogojno upoštevati etični kodeks. Zato večina televizijskih postaj, kot navaja Letica (2003, 327), ne dopušča, da njihovi voditelji in novinarji nastopajo v promocijskih akcijah za marketinške namene, saj bi gledalci lahko podvomili o njihovi verodostojnosti.

Na podlagi novinarskih izkušenj mora voditelj znati voditi intervju in napisati svoje besedilo. Seznanjen mora biti z dnevnim dogajanjem in razumeti mora ozadja zgodb, da mu vodenje intervjuja o aktualnih zadevah ne predstavlja ovire (Boyd 2001, 167).

Sposobnost delovanja v ekipi je prav tako pomembna voditeljeva vrlina. Voditelji so v delovnem stiku s poročevalci, uredniki, redaktorji in režiserji. Če se niso sposobni vključiti v produkcijski proces in ugotoviti, da je tudi njihov uspeh odvisen od sodelovanja z drugimi, je rezultat slab (Šipek in Perovič 1998, 98).

4.3 Nastop pred kamero

Prostor voditelja v televizijskem studiu je privilegiran, saj je to osrednji javni prostor televizijskih dnevnoinformativnih oddaj, v katerem se vzdržujeta in razkrivata moč in vpliv televizijske hiše kot institucije. Če dnevnoinformativno oddajo vodi en voditelj, gre po Thompsonu za avtoritativni stil vodenja, medtem ko uporaba voditeljskega para velja za bolj prijazen stil televizijskega upovedovanja dogodkov (Laban 2007, 27). Voditelji v paru lažje prehajajo od t. i. »trdih novic« k bolj »lahkim« temam. Iz kredibilnih profesionalcev se lahko za kratek čas s pomočjo šaljivega dialoga preobrazita v bolj človeški osebnosti.

Ključni dejavnik, ki odlikuje dobrega voditelja, je njegova prezentacija informacij. Čeprav besedilo bere, nam mora voditelj dajati občutek, da govori spontano. Mora se »naučiti besedilo prebrati nelinearno, živahno, bogato, skratka tako, da gledalec ne opazi, da ga ne pripoveduje, ampak bere« (Letica 2003, 131). Večina televizijskih postaj za branje novic v dnevnoinformativnih oddajah uporablja prompter. Tako je voditelj ves čas v očesnem stiku z gledalcem. Paziti mora, da ne zre nepremično v objektiv, temveč čim bolj spontano pripoveduje besedilo, v primeru slovnične napake v besedilu pa se nikakor ne sme začudeno zastrmeti v prompter. Čeprav je med štirimi stenami studia, se mora zavedati, da so na drugi strani kamere gledalci, željni novih zgodb in informacij, ki bodo, če ne bodo čutili medsebojne komunikacije, preklopili kanal. Voditelj se mora zavedati, da govori prav vsakemu posebej, zato mora biti njegov nastop dovolj energičen, da vzbudi zanimanje. Včasih voditelj deluje preveč mehansko, umetno in v napovedih le ponovi besede, ki jih kasneje pove tudi novinar, avtor prispevka (Plenković 1993, 198).

Zelo pomemben je stik oči z objektivom kamere. Kamera predstavlja oči številnih gledalcev, ki voditelja spustijo v svoj prostor in od njega pričakujejo naravno vedenje in ne nekega izumetničenega lika. Zato se voditelj ob primernih situacijah lahko nasmehne. Ni treba, da je ves čas resen. Kadar pogleda v drugo kamero ali na list papirja, mora oči premikati čim bolj naravno in ne prehitro. Med intervjujem sogovornika gleda v oči in ne bega z očmi po studiu. Gledalci tolerirajo tudi pogled navzdol, ker vedo, da je pred voditeljem besedilo (Letica 2003, 331). Redkejši je pogled navzgor, vendar v primeru, da se voditelj želi še nečesa pomembnega spomniti, ni moteč. Med oddajo pa sta neopravičljiva pogleda levo in desno od objektiva (prav tam). Prompter pred objektivom kamere je voditelju v veliko pomoč in mu omogoča

očesni stik z gledalcem. Občasno lahko pogleda tudi v besedilo pred seboj. Pogosto je tak pogled nameren in z namenom poudarka nečesa pomembnejšega v besedilu, »obvezen pa je pri navajanju številke ali branju citata« (Letica 2003, 332).

Čeprav se od voditeljev ne pričakuje, da bodo manekeni ali manekenke, se od njih zahteva vizualno urejenost. Vsakršna nepravilnost pri obleki ali ličilih je hitro opazna. Če sta obleka ali maska preveč vpadljivi in ekstravagantni, se bodo gledalci bolj osredotočili na to, kot pa na novico, ki jo voditelj posreduje. Zato imajo medijske hiše posebne modne strokovnjake, ki vsakemu voditelju posebej svetujejo, kaj je zanj najbolj primerno. Če gre za voditeljski par, se upošteva tudi medsebojno usklajenost. Podobno je treba paziti, da voditelj ne prikliče prevelike pozornosti z naslanjanjem naprej in nazaj, nihanjem z ene strani na drugo, praskanjem nosu, oblizovanjem ustnic, mežikanjem in mahanjem z rokami (Boyd 2001, 172).

Kadar poteka informativna oddaja v živo, se lahko zgodi, da pride do tehničnih težav ali kakšne druge nepredvidene situacije. Takrat mora voditelj ostati zbran ter brez večje zmede in razburjenosti izpeljati oziroma nadaljevati oddajo. Lahko se zgodi, da pride do zamenjave napovedi in prispevka, da pod sliko ni tona ali da prispevka režija zaradi določenih razlogov ni mogla spustiti v eter. Tišina je voditeljev največji sovražnik, zato se mora v takšnih primerih znajti, se opravičiti in nadaljevati oddajo z naslednjim prispevkom oziroma po navodilih iz nadzorne sobe. Najslabša rešitev je, da obstane v tišini in čaka, kaj se bo zgodilo, ali še huje, da uporabi kakšno kletvico.

Voditelj mora znati pravilno uporabljati mikrofona, saj so razna šumenja s papirjem okrog mikrofona in pokanja zaradi izgovorjave lahko zelo moteča. Najbolje je, če je mikrofona postavljen 15 cm stran od ust (Boyd 2001, 186).

5 KAKOVOST NOVINARSKEGA PRISPEVKA KOT POKAZATELJ NOVINARSKE USPOSOBLJENOSTI

Novinarska usposobljenost pomeni sposobnost in znanje novinarja, da ustvari kakovosten prispevek, da korektno in kakovostno opravlja svoje delo. Te sposobnosti ni tako enostavno opredeliti, saj je sestavljena iz številnih segmentov. Že specifičnost medija (časopis, radio, televizija) ter ciljna publika spreminjata zahteve po znanjih in spretnostih, ki jih mora imeti novinar. Potem so tu še tržne zahteve v boju za preživetje medija in ne nazadnje novinarjeva volja in odgovornost do javnosti, ki je kot

najpomembnejša vse prevečkrat prezrta. Številne razprave o novinarski kakovosti se navezujejo na različne vrste medijev in občinstva. V delu sem se osredotočila na lokalno televizijo, na žanr informativna oddaja in na njenega voditelja. Voditelj je pri pripravi novinarskega prispevka za informativno oddajo postavljen v vlogo novinarja, zato v tem primeru uporabljam poimenovanje voditelj novinar.

5.1 Novinarsko delo

»Ključni postopki novinarskega dela so izbira teme, preiskovanje, urejanje, oblikovanje in posredovanje informacij,« pravi K. Erjavec (1999, 12). V kompleksnosti teh postopkov se skriva novinarska kakovost. Informativna oddaja na televiziji ob koncu dneva odseva celodnevno delo uredništva in sposobnosti ljudi v njem. Celotna oddaja je kot neki mozaik delčkov, ki ga sestavljajo novinarji s svojimi prispevki, voditelj pa jih zlepi v zglajeno celoto. Zato mora biti vsak delček s strani novinarja kar se da izpopolnjen.

Pri oblikovanju informativne oddaje so ključnega pomena preverjanje informacij, točnost in natančnost pri posredovanju informacij občinstvu ter govorna in vsebinska razumljivost. Tema in vsebina prispevkov sta najpogosteje opredeljeni z novičarskimi dejavniki. Prispevek mora zadoščati načelu aktualnosti, še posebej, ker govorimo o dnevnoinformativni oddaji. Novice morajo biti uravnotežene, kar pomeni predstavitev več mnenj in strani. Voditelj novinar se mora znajti v poplavi psevdodogodkov in poiskati novice, ki so pomembne za njegovo občinstvo. Viri morajo biti jasno razvidni in navedeni. V prispevku je treba ločiti dejstva od mnenj, sicer lahko celotna oddaja izgubi verodostojnost. »Posledica pomanjkanja ločevalne norme je, da naslovnik ne more več spoznati 'za kaj gre' v prispevku. Če novinar tudi v informativnih žanrih izrazi lastno mnenje, mora naslovnik sprejemati informacije, ki ga usmerjajo samo v določeno interesno smer in z njim manipulirajo. S tem medij naslovniku ne ponuja več celovite in objektivne informacije« (Huber v Erjavec 1999, 47).

Novinarsko delo se od medija do medija nekoliko razlikuje, vendar so povsod zahtevane določene sposobnosti in lastnosti, ki so vodilo do kakovostnega prispevka. Frost (2002, 7) navaja šest ključnih:

- zanimanje za ljudi in dogodke;

- odločenost ugotoviti, kaj se dogaja;
- sposobnost mešanja med ljudi, očarati jih in jih prepričati, da povedo stvari;
- sposobnost najti zanimive in enkratne ideje za novice in novinarske zgodbe;
- samopobuda ter želja priti do krajev in ljudi;
- sposobnost predstaviti zbrane informacije na način, ki je primeren mediju in ciljni publiki.

Pri televizijskem novinarstvu je pomembna vizualizacija vsebine, ki jo novinar posreduje – to je informativna slika, ki je v kontekstu z vsebino povedanega (Orlebar 2009, 106). Ker je zaradi televizijskega konteksta resnico težko opredeliti in še težje zajeti na videoposnetkih, je upoštevanje načel novinarske etike pri zbiranju in posredovanju informacij prav tako temelj, da je novinarski izdelek lahko sprejet kot kakovosten (Orlebar 2009, 107). Ves čas se je treba zavedati, da so voditelji in novinarji odgovorni javnosti (v smislu resničnosti informacij, poštenosti in točnosti), virom informacij (v smislu poštenega načina pridobivanja in predstavitve informacij ter spoštovanja do vira) in delodajalcem. V primeru, da se zgodi napaka, jo je treba primerno popraviti.

5.2 Izobrazba

Danes novinarstvo prek javnih občil ponuja poročila, pripovedovanje zgodb in komentarje o dogodkih in idejah, ki se dogajajo po svetu, vendar splošnega konsenza o tem, katere sposobnosti in spretnosti morata imeti novinar ali voditelj, ni, oziroma se te sposobnosti spreminjajo glede na različne okoliščine (B. Zelizer 2004, 23). Nesporno dejstvo je, da dobra izobrazba prispeva k zagotovitvi kakovosti. »Novinarji si s široko izobrazbo pridobijo sposobnosti, ki jim pomagajo razumeti kompleksnost družbenega, gospodarskega, političnega in kulturnega okolja, načine odločanja v družbi in medijske učinke« (Erjavec 1999, 29). Med poplavo informacij se mora voditelj novinar dobro znajti in orientirati, opraviti pravi izbor informacij, primeren način njihovega pridobivanja, znajti se mora med vsemi družbenimi vlogami. Pomembno je tudi dobro poznavanje žanrov in sposobnost izražanja, ki mu omogoči, da javnosti sporoči namenu primerno besedilo. Potrebno širino znanja pa lahko ponudi le dober izobraževalni sistem. Kritično dojetje stvarnosti, ki predstavlja neke vrste osnovo za dobro delo voditelja in novinarja, nekateri označujejo za nadarjenost, sposobnost, s katero so se

rodili. Vendar pa »proces profesionalizacije neke dejavnosti ne temelji na talentu in intuiciji njenih članov, temveč na njihovi izobrazbi, ki mora biti dostopna vsem« (Erjavec 1999, 23). V Sloveniji novinarsko delo lahko opravlja vsakdo, saj nimamo zakonsko urejenega vstopa v ta poklic. Zato v medijih (tudi v informativnem programu, ki naj bi še posebej veljal za natančnega, točnega in verodostojnega) dela veliko priučenih voditeljev in novinarjev, ki se morda ob izpostavljanju izobrazbe kot pomembnega dejavnika kakovosti dela sprašujejo, če je ta sploh pomembna. Saj se tako rekoč lahko vsega naučijo med delom. Zelo nazoren odgovor dajeta Splichal in Sparks (v Erjavec 1999, 29) v naslednjih vrsticah:

Ta tradicionalni model novinarskega učenja je podoben obrtniškem učenju, kjer učenje poteka ob delu in pod budnim nadzorom mentorja. Pridobljeno znanje je konkretno, tehnično in omejeno. Tak model omogoča nadzor delodajalcev nad sposobnostmi in veščinami novinarja. Velika nevarnost tega pristopa se kaže v tem, da imajo novinarji kot zgolj praktiki pomanjkljivo znanje o možnih posledicah novinarskega dela.

Strokovna izobrazba poudarja intelektualni in etični trening kot prioriteto nad zgolj mehničnimi sposobnostmi priprave novic. Novinarji pišejo in poročajo v interesu ljudi. Gledalci novinarjev in voditeljev ne opredeljujejo kot predstavnike in zagovornike medija, v katerem delajo (Salcetti 1995, 62). Seveda odgovarjajo tudi urednikom in delodajalcem, vendar je za kakovosten izdelek treba vzpostaviti določeno raven avtonomije. »Televizijsko novinarstvo je najboljše, kadar ga opravljajo sposobni novinarji, ki imajo čas in sredstva, da poročajo o pomembnih temah za skupnost, ob tem pa pokažejo prizadevnost in prispevke nanizajo skrbno in dovršeno« (Bojc 2003).

5.3 Medij

Tudi medij, v katerem je voditelj novinar zaposlen, je pomemben za kakovost njegovega dela. Pomembno je, kakšne odnose ima s sodelavci, kako uredništvo deluje kot ekipa, kakšne so tehnične zmogljivosti za delo in ali ima voditelj novinar dovolj avtonomije pri vsebinskih odločitvah svojega prispevka. Televizija je elektronski medij, ki je lahko javnega ali komercialnega značaja. Glavna razlika je v sistemu financiranja.

Javna televizija se financira z naročnino, s sredstvi državnega proračuna in z oglaševanjem, komercialna pa izključno z oglaševanjem. To pomeni, da je njen obstoj popolnoma odvisen od tržnega oddelka. Tudi lokalne televizije pri nas sodijo pod definicijo komercialnih. Tržni oddelek medija bi sicer moral biti strogo ločen od uredniškega dela, vendar je na ravni lokalne televizije to malokrat doseženo oziroma se delo voditelja novinarja in tržnika prepleta. Včasih je, ironično, združeno celo v eni osebi. Zato lahko pogosto opazimo hibridne prispevke. S svojo uredniško politiko, ki je usmerjena k dobičku medija, lastniki medijev pritiskajo na novinarje in urednike ter tako neposredno vplivajo na vsebino njihovega dela (Erjavec 1999, 96). Konkurenčnost medijskega trga vpliva na celotno vsebino medija, ki je postala bolj »všečna« gledalcem in tako bolj dobičkonosna, ne pa tudi koristna ali potrebna za gledalce. Za kakovosten izdelek je nujna novinarjeva avtonomija, ne samo navzven, na državni ravni, temveč predvsem navznoter, znotraj posameznega medija. To pa je mogoče z dobro organiziranim delom uredništva, ki voditeljev novinarjev ne obremenjuje s tržnimi vrednostmi, in s pozitivno ekonomsko politiko medija, ki voditeljem novinarjem daje možnosti za dobro tehnično pripravo prispevka in solidno plačilo. Le pod temi pogoji lahko voditelj novinar dobro dela in čuti pripadnost mediju. V današnjem trendu iskanja dobička je pogosta prioriteta lastnikov, včasih celo urednikov, predvsem dobro plačilo ter ne toliko novinarska vrednost in kakovost prispevka. Vendar raziskava o pritiskih oglaševalcev na lokalne televizije v ZDA kaže, da je prav »kakovostno novinarstvo formula za finančni uspeh«. Tudi navedenih »pet preverjenih korakov do finančnega uspeha v novicah« bi lahko upoštevali na naših lokalnih televizijah: »več poročanja o lokalni skupnosti, bolj zavzeto poročanje, uporaba več virov, večje število daljših zgodb in manjše število zelo kratkih ter več sodelavcev in več časa za pripravo prispevkov« (Boje 2003). To je nekaj predlogov, kako bi lahko tudi na lokalnih televizijah povečali novinarsko kakovost. Omenjena raziskava namreč dokazuje, da je dobiček, ki ga želijo lastniki, mogoče pridobiti skupaj s kakovostjo in ne na njen račun.

6 JEZIKOVNA KULTIVIRANOST KOT POMEMBEN DEL NOVINARSKÉ USPOSOBLJENOSTI

Govorno sporazumevanje je primarna oblika sporazumevanja tako s stališča posameznika kot s stališča družbe, poleg tega pa je oblika, v kateri se jezik najpogosteje udejanja (Zemljarič Miklavčič idr. 2009, 423–428). Tudi v televizijski dnevnoinformativni oddaji je govorjena beseda primarnega pomena. To pomeni, da brez voditeljevega in novinarjevega govora gledalec ne bi dobil vseh potrebnih informacij, čeprav velja, da je slika nepogrešljiv del informativne oddaje in mora posredovati čim več informacij. Govora pa vseeno ne nadomesti. V naslovu diplomskega dela je posebej izpostavljena jezikovna kultiviranost voditeljev, čeprav je ta del novinarske usposobljenosti. Voditelji namreč s svojim govorom dajejo celotni informativni oddaji kredibilnost in predstavljajo aktualno pravorečno normo. Prav zato morajo poznati jezikovni sistem in biti spretni govorci, da novinarske vsebine, ki jih posredujejo gledalcem, dobijo ustrezen pomen – v mislih imam tako upovedovanje kot tudi govorno uresničitev. Natančen, jasen in prepoznaven pomen je tudi sicer pomembna novinarska vrlina. Ta vodi naprej k preverjenosti in k ostalim značilnostim strokovne usposobljenosti. Kar pomeni, da mora dober voditelj poznati jezikovno-stilna pravila za rabo slovenskega jezika v javnih govornih položajih in se izogibati pravorečnim napakam. Vodenje dnevnoinformativne oddaje predpostavlja izurjenega govornika, ki dobro pozna aktualne pravorečne standarde.

6.1 Jezikovna kultura in jezikovna kultiviranost

Pojem jezikovna kultura ima dve razlagi oziroma pomena, širšega in ožjega. Širši pomen zveze jezikovna kultura je poseben del teorije knjižnega jezika, ki jo je razvil Praški lingvistični krožek v 20. in 30. letih 20. stoletja (Kalin Golob 2008, 43). To je bil krog slovanskih jezikoslovcev, ki je raziskoval predvsem funkcijski vidik knjižnega jezika. Pojem jezikovne kulture so začeli uporabljati kot termin proti jezikovni čistosti. Postavili so kriterij splošne rabe jezika, primernosti dani funkcijski zvrsti, namenu sporočila in naslovniku ter načelo prožne ustaljenosti, ki pravi, da mora biti knjižni jezik stabilen, vendar se mora hkrati tudi razvijati. Praška teorija knjižnega jezika je vplivala na sprejem zveze »jezikovna kultura« tudi pri nas, in sicer kot strokovnega

izraza za načrtno, teoretično poseganje v razvoj knjižnega jezika. »Gre torej za jezikovno kulturo, ki je del teorije knjižnega jezika, in pomeni zavestno teoretično negovanje knjižnega jezika, katerega cilj je razvit knjižni jezik in jezikovna kultura uporabnikov jezika« (Kalin Golob 2008, 72). Ožji pomen pojma jezikovne kulture, na katerega se v analizi osredotočam, pa je stopnja ustreznosti jezikovnega pojava jezikovnim in sporočanjским normam ali krajše jezikovna kultiviranost (Kalin Golob 2008, 72). Opazovala sem ustreznost uporabljenih jezikovnih sredstev voditeljev lokalne televizije glede na specifične okoliščine javnega sporočanja (tj. dnevnoinformativna oddaja), ki predpostavljajo kultivirano (v veliki večini zorno) izreko. Opazovala sem torej upoštevanje in uresničevanje pravorečne norme oz. pravil t. i. zborne izreke na eni strani, na drugi strani pa upoštevanje siceršnjih pravil slovenskega jezikovnega sistema (skladnja, oblikoslovje ...).

6.2 Uporaba jezikovnih sredstev in govor voditelja dnevnoinformativne oddaje

Televizija je v 21. stoletju govorno najvplivnejši medij. Z njenim razvojem je govorjeni jezik začel pridobivati na veljavi in se postopoma še bolj izrazito ločeval od pisnega jezikovnega koda (Tivadar 2008a, 24–27). V televizijski dnevnoinformativni oddaji ima voditelj javni sporočanjški položaj. Na javni govor pa v slovenščini vpliva množica različnih narečij in drugih jezikov (Tivadar 2009, 367). Zato mora voditelj paziti na izbor in izreko besed, saj te dosegajo veliko število ljudi in imajo posledično močan vpliv.

Po teoriji jezikovne zvrstnosti v javnih okoliščinah najpogosteje uporabljamo knjižni jezik. Na televiziji gre za govorjena sporočila, kar nam daje dve možnosti: uporabo knjižnega zbornega jezika (branje besedil, ki temeljijo na pisni predlogi) in knjižnopogovornega jezika (sprotno tvorjenje besedil v pogovornem delu oddaje, npr. pogovor z gostom). Pri nosilcih knjižnega zbornega jezika Toporišič (2000, 15) eksplicitno navaja tudi novinarje. Slušna oblika knjižnega zbornega jezika je branje, recitiranje in deklamiranje. Predvideva se torej takrat, kadar smo vnaprej pripravljeni, na primer v javnih govorih, na predavanjih v šoli, na radiu in televiziji (prav tam). Kot pravi Monika Kalin Golob (2001, 66), se od poklicnih uporabnikov jezika pričakuje, da zborni jezik obvladajo v obeh različicah, pisni in govorni. Knjižnopogovorni jezik pa se uporablja takrat, ko govorimo brez vnaprej pripravljenega in izdelanega besedila in se

bolj opira na vsakdanjo govorico nenarečno govorečih ljudi (Toporišič 2000, 16). Javne okoliščine tudi v primeru nepripravljenosti od voditelja zahtevajo rabo knjižnega jezika. Izogibati se mora uporabi neknjižnih prvin (npr. narečno naglaševanje, besedišče, oblikoslovje), ker pa ubeseduje sproti, spontano, v nekaterih prvinah jezik odstopa od stroge zborne norme (Kalin Golob 2001). Takšen jezik zasledimo v intervjujih in na primer v pogovornih oddajah. T. Verovnik (2009a, 791) govori o »spontanem govoru«, ki je nasprotje branega, natančno vnaprej pripravljenega oziroma v celoti zapisanega govora in je vezan na dvogovornost. Vendar pa je popolna spontanost v dnevnoinformativni oddaji zelo redka, saj mora biti voditelj na vsak dialog pripravljen. Lahko se sicer zgodi, da na primer intervju, kjer je največ možnosti za spontani govor, ubere drugačno smer, kot si jo je voditelj sprva zamislil, vendar je tudi ta smer verjetno del njegovih predvidevanj med pripravo. Zato se bom glede jezika v dvogovoru (intervjuju) raje oprla na Tivadarjev (2008) izraz »nebrani govor«, kamor uvršča tri načine govora, ki glede na tip oddaje bolj ustrezajo načinom govora voditelja. To so govor na podlagi opornih točk, prosti govor brez zapisa, a z miselno pripravo, in popolnoma prosti govor. Sproti tvorjenega govora pa se nikoli ne da popolnoma približati branemu, tudi če s treningom odpravimo glasovno-naglasne pomanjkljivosti in uspemo nadzirati izbor izrazov (Verovnik 2009b, 31). In kot pravi Verovnikova (2009b, 31), bi bilo to tudi napačno početje, saj so za nebrani govor značilna popravljanja, ki jih ne štejemo za napake, temveč so sestavni del tvorjenja besedila. Kultura govornega izražanja pa »ne obsega zgolj slušne plati podajanja besedila, pač pa tudi govornemu položaju ustrezno izbiro jezikovnih sredstev in postopkov za njihovo povezovanje v povedi oz. besedilo« (Verovnik 2005, 114). V televizijskem informativnem novinarstvu se je izoblikovalo posebno izrazoslovje, ki pri upovedovanju novic in zgodb novinarjem pomaga z določenimi ustaljenimi jezikovnimi vzorci, kar pa ne sme biti izgovor oziroma dovoljenje za odstopanje od jezikovnih norm. Zaradi kratkosti novinarskih poročil in napovedi ter pomanjkanja časa za obravnavo velike količine informacij mora voditelj še posebej paziti na razumljivost besedila. »Naglica ne opravičuje slovničnega neznanja in pravopisnih napak (v zapisih napovedi, op. p.), novinar mora jezik obvladati« (Kalin Golob 1996, 65). Kar pomeni, da mora besedilo tvoriti primerno naslovniku, ne sme uporabljati tujk, kadar zanje obstajajo pomenske ustreznice, in ne more se kar »po dolgem in po čez« sklicevati na osebni stil, ki je pogosto bolj ali manj krinka za jezikovno neznanje.

Govor voditelja dnevnoinformativne oddaje najpogosteje pomeni branje vnaprej zapisanega besedila (razen kadar gre za dvogovor). Zaradi očesnega stika z gledalci prek kamere in izvedbe ga ne dojemamo kot branje. Tudi novinarski prispevek »nosi« avtorjev glas, a ga v tem primeru doživljamo kot branje, razen kadar gre za raport in vidimo novinarja na kraju dogajanja (Vogrinc 2008, 226). Voditelj zmanjšuje časovne in prostorske premike med novinarskimi besedili ter uokvirja dogodke znotraj dogovorjenih pomenov. Omejuje, nadzira in usmerja pomene upovedenih dogodkov ter vsiljuje »prave« interpretacije ponujenih zgodb (Laban 2007, 72). »Pri televizijskem verbalnem upovedovanju mora novinar poleg potrebe po kratkosti, jasnosti in jedrnatosti novinarskega besedila upoštevati tudi gledalčev specifičen način branja televizijskih besedil in njegovo omejeno sposobnost, da opazi in si zapomni objavljene informacije« (Laban 2007, 74). Zato je televizijsko besedilo zgrajeno linearno in ne v obliki obrnjene piramide. Govor in jezik sta način novinarjevega izražanja, vendar pa še tako dober jezikovni in stilni poznavalec brez ustrezne govorne vadbe na televiziji ne more biti uspešen (Letica 2001, 130). Pomembno je, kaj voditelj/novinar pove, nič manj pa tudi, kako. Poleg poznavanja pravorečja, stilistike in skladnje je torej pomembna dobra izgovorjava (pravilna uporaba ustnic, čeljusti, jezika, neba), primeren tempo, intonacija, dobra barva glasu, primerno dihanje in premori (prav tam). Pri govoru imajo veliko vlogo nejezikovna sredstva – mimika, gestika, drža telesa in slikovno gradivo. In tišina, ki včasih pove več kot beseda. Bourdieu (2001, 28) pravi, da »ravno toliko kot z besedo povemo s pogledi, premolki, kretnjami, obrazno mimiko, premikanjem oči itd. Pa tudi z intonacijo in še na razne druge načine. Še zdaleč torej ne moremo nadzorovati vsega, kar razkrivamo«. Tudi voditelj pogosto v govor posega z nezavednimi sporočili, na primer z načinom postavljanja vprašanj, s tonom glasu. »Televizijski jezik ima torej svojo medijsko logiko, svoja implicitna pravila in norme. Delovanje medijske logike predpostavlja obstoj za medij specifične slovnice, ki določa uporabo časa, sekvencioniranje enot vsebine, uporabo orodij verbalne in neverbalne komunikacije. Televizijska vsebina se tako prilagaja specifični televizijski logiki« (Luthar 1992, 25).

Tina Verovnik (2004, 159) v svoji analizi ugotavlja, da številni javni govorniki (voditelji, novinarji, politiki, gospodarstveniki) preveč svobodno izbirajo jezikovna sredstva in se izražajo neknjižno tudi v okoliščinah, ki zahtevajo bolj kultiviran govor. Opozarja pa tudi, da Toporišičeva (2000, 14–34) teorija socialnih zvrsti ne ponuja več v celoti ustreznih teoretičnih postavk za analiziranje sodobnih govorjenih besedil, saj

posamezne delne raziskave sodobne knjižnojezikovne rabe kažejo, da kodificirana norma zaostaja za dejansko. Veljavna kodifikacija slovenskega knjižnega jezika izhaja iz sistemsko dobro pripravljenih temeljev, vendar pa je, se strinja Tivadar (2003, 282), gradivo že zastarelo in potrebuje sodobne analize. »Že samo glede na dialektalno raznolikost slovenskega jezika (govora) ter različnost govorne in pisne podobe jezika bi bilo nujno v obliki samostojnega pravorečnega (govornega) priročnika opozoriti na drugačnost in temu prilagojeno obravnavo govora v okviru poučevanja jezika« (Tivadar, 2003a: 438).

7 ANALIZA PRIMERA: GORENJSKA POROČILA NA GTV

Glavni namen naloge je raziskati, kakšna je novinarska usposobljenost in znotraj nje jezikovna kultiviranost voditeljev dnevnoinformativne oddaje Gorenjska poročila na GTV. Delo voditeljev sem ocenjevala glede na kriterije, predstavljene v teoretičnem delu naloge.

7.1 Hipoteze

V analizi diplomskega dela preverjam tri hipoteze, ki so nastale na osnovi večletnega opazovanja dela voditeljev pri pripravi informativnih oddaj na Gorenjski televiziji:

1. Voditelji pogosto nimajo dovolj znanja in informacij niti o temi, o kateri vodijo Pogovor z gostom poročil, niti o pravilih intervjuja.
2. Voditelji v vlogi novinarja ne razpolagajo z zadostnim znanjem za pripravo kakovostnega novinarskega prispevka.
3. Voditelji so pomanjkljivo jezikovno kultivirani.

7.2 Metodologija

Analiziranih je bilo sedem dnevnoinformativnih oddaj na Gorenjski televiziji, ki so na sporedu vsak dan od ponedeljka do petka ob 18.45 in trajajo 15 minut. Za analizo so bile naključno izbrane oddaje enega meseca, in sicer marca 2010.

Oddajo vodita voditelja, ki se dnevno menjata, vendar ne ves čas in ne v enakem zaporedju. V analizi nista navedena z imenoma, temveč z oznakama voditelj A in voditeljica B. Oba poleg voditeljskega opravljata tudi novinarsko delo, pogosto v oddaji, ki jo istočasno vodita. Tako sem novinarsko usposobljenost opazovala tudi skozi njune prispevke. Pri izbiri gradiva sem bila pozorna, da so vse izbrane oddaje vsebovale studijski intervju z gostom poročil. Večkrat se namreč zgodi, da je pogovor z gostom posnet na terenu, kar pomeni, da ni več v okviru voditeljevega dela. Rezultate opazovanja sem razdelila na tri dele, vsak se nanaša na določeno hipotezo. Pri opazovanju jezikovne kultiviranosti voditeljev sem se osredotočila le na njuno delo v vlogi voditelja/ice, torej na njun govor v napovednikih, napovedih in pogovorih z gosti. Odstopanja od jezikovnih in sporočanjških norm v pogovorih z gosti sem opisala v analizi vodenja intervjuja, zato jih pri analizi jezikovne kultiviranosti v prilogi (gl. Priloge A–F, str. 80–108) nisem ponavljala. Vse napovedi in pogovore z gosti poročil sem v prilogi (gl. Prilogo G, str. 108–114) tudi transkribirala ter mesta odstopanja od norme označila in opisno pojasnila.

7.3 GTV - Gorenjska televizija¹

GTV - Gorenjska televizija na območju širše Gorenjske deluje že dvajset let. Vidna je v kablaskokomunikacijskem omrežju podjetja TELE-TV, ki je hkrati tudi lastnik televizije, in v omrežjih ostalih gorenjskih kablaskih operaterjev. 18. junija 2004 je pridobila status lokalnega televizijskega programa posebnega pomena. To ji nalaga s pravilnikom določene naloge in obveznosti za od države pridobljena sredstva. Program GTV oddaja 24 ur dnevno. Od ponedeljka do petka od 9. do 11. ure in od 16. do 24. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 9. do 13. ter od 16. do 24. ure predvaja najrazličnejše vsakodnevne informativne, razvedrilne, aktualno dokumentarne, kulturno-umetniške, izobraževalne in druge z Zakonom o medijih določene vsebine (GTV - Gorenjska televizija). Programske vsebine so namenjene različnim kategorijam gledalcev, od mladostnikov do starejših. Na spletni strani televizije piše, da vseskozi dosledno zagotavljajo objektivno in nepristransko obveščanje prebivalcev ter uravnoteženo predstavljajo različna mnenja in stališča o političnih, kulturnih, gospodarskih, športnih

---

¹ Podatki o načinu dela v uredništvu Gorenjske televizije in izobrazbi sodelavcev so pridobljeni na podlagi opazovanja z udeležbo. Šest let sem namreč kot voditeljica in novinarka delala v uredništvu GTV. Podatki se navezujejo na čas nastanka opazovanih in analiziranih oddaj (marec 2010).

in verskih vprašanjih, pomembnih za življenje občanov v regiji. Za delovanje programa GTV trenutno skrbi 25 pogodbenih sodelavcev. Med njimi je šest novinarjev in hkrati voditeljev, dve voditeljici, odgovorna urednica, urednik informativnega programa, urednik športnega programa, pet snemalcev in hkrati montažerjev, dva snemalca, štirje montažerji, operaterka predvajanja in dva komercialista. Tako je zapisano na njihovi spletni strani, praksa pa včasih kaže drugače. Zaradi pomanjkanja snemalcev za kamero poprime novinar, kar nekaj je voditeljev, ki so zunanji sodelavci televizije in niso vsakodnevno prisotni, temveč le posredujejo svoje oddaje iz druge produkcije ali pa le enkrat tedensko vodijo studijsko oddajo. Urednik športnega programa je tudi edini športni novinar, ki pripravlja novice in športne preglede, urednik informativnega programa pa je hkrati sestavljavec in redaktor Gorenjskih poročil na GTV. Športni novinar se tako o svojem delu ne more posvetovati z urednikom, ker gre za isto osebo, urednik informativnega programa pa večinoma sam določi teme in spiše napovednike ali celotno besedilo za informativno oddajo. Sistem dela na tej lokalni televiziji je zaradi neurejenega sestava uredništva večkrat nejasen in nekorekten. Zaradi manjšega območja, ki ga pokriva lokalna televizija, so glavni viri, preko katerih novinarji dobivajo in iščejo informacije, lokalna oblast, torej župani, svetniki, občinski delavci in ostali politični akterji, različna lokalna društva, združenja, lokalne policijske postaje, bolnišnice in šole. Kakovost dela ter odzivnost novinarjev in snemalcev na dogodke je odvisna predvsem od samoiniciative posameznikov (in ne od usklajenega delovanja znotraj uredništva).

7.4 Dnevnoinformativna oddaja Gorenjska poročila na GTV

Gorenjska poročila na GTV so »dnevna informativna oddaja o najpomembnejših lokalnih gospodarskih, kulturnih, športnih in družabnih dogodkih po Gorenjskem«, ki jo ustvarjajo sodelavci Gorenjske televizije (GTV - Gorenjska televizija). Oddaja je na sporedu vsak dan ob 18.45 in traja 15 minut. Ura ni izbrana naključno; ob 19. uri se namreč začneta dnevnoinformativni oddaji na dveh največjih slovenskih televizijskih postajah, ki s svojimi novicami pritegneta večino gledalcev. Novice na GTV so na sporedu 15 minut prej, da si jih gledalci, ki ne želijo zamuditi lokalnih novic, lahko v miru ogledajo. Poročila, torej dnevnoinformativno oddajo, ki je najpomembnejši del produkcije GTV, pripravlja pet ljudi. Namenoma nisem napisala novinarjev ali

voditeljev, saj nihče nima ustrezne izobrazbe za svoje področje dela. Nihče nima niti univerzitetne izobrazbe s kakega drugega področja. Seveda ustrezna formalna izobrazba ne prinese vedno pomembnih delovnih izkušenj, vendar pa je že po ogledu ene oddaje opazno, da novinarjem manjka osnovno znanje o delu na televiziji, in, še pomembneje, o novinarstvu, ki ga niso pridobili z večletnimi delovnimi izkušnjami. Kar pa je razumljivo, saj se znotraj tega medija nimajo od koga učiti. Delo v uredništvu navidezno poteka po nekem sistemu, vendar se ob natančnejšem opazovanju pokaže, da natančna pravila ne obstajajo oziroma je veliko izjem. Vse preveč je primerov, ko bi novinarjevo in voditeljevo ravnanje moralo biti točno določeno in jasno, težave pa se rešujejo le priložnostno. Na začetku dneva urednik informativnega programa razporedi naloge med nekaj novinarjev, včasih več dogodkov v tistem dnevu pokriva en sam novinar. Novinarji se na teren pogosto odpravijo nepripravljeni; ne vedo, s kom bodo opravili intervjuje, kakšna vprašanja bodo postavili, kakšen je okvir njihovega prispevka. Drži, da je včasih dogajanje na terenu nepredvidljivo in da novinar svojo zgodbo lahko zaključi šele na podlagi dogajanja, vendar mora biti nanjo pripravljen, »oborožen« s podatki in z vprašanji. Pa čeprav gre le za lokalno prireditve ali novinarsko konferenco. Predstaviti mora novico in to na čim bolj pregleden in zanimiv način. Pogosto se dogaja, da je poročilo kronološko zaporedje dogajanja ter ne novinarjev individualen izbor in sestav informacij. Poleg vsebinskih pomanjkljivosti so pogoste tudi tehnične napake. Zgodi se, da snemalec zamudi na snemanje in tako izgubi pomembne posnetke za prispevek, snemalec ne preveri zvoka in med pogovorom ni posnetega tona, med snemalcem in novinarjem na terenu ni dovolj komunikacije, ki je potrebna za kakovosten prispevek. To so vsakodnevni primeri, ki kvarijo ugled in kredibilnost televizije. Zelo redko se zgodi, da je novinar prisoten pri montaži, zato pride do napak v črkovanju imen sogovornikov, uporabe neustreznih ali manj primernih kadrov pri pokrivanju besedila s sliko in podobno. Pomemben dejavnik, ki pogosto vpliva na vsebino prispevka na GTV, je prepletanje dela novinarja in tržnika. Večkrat je oboje združeno v eni osebi. Jasno pa je, da se novinar, ki istočasno opravlja delo tržnika, ne more nepristransko posvetiti vsebini zgodbe ali prispevka, saj je njegov »kruh« odvisen od tega, ali je v prispevku zadostil tržnim potrebam svojih naročnikov.

7.5 Voditelji dnevnoinformativne oddaje na GTV

Voditelji dnevnoinformativne oddaje Gorenjska poročila so hkrati tudi novinarji in za oddajo pripravljajo prispevke. To je pogosta praksa lokalnih televizij, saj si te finančno težje privoščijo ločeno delo voditeljev in novinarjev, hkrati pa so novice bistveno krajše od tistih na nacionalni televiziji. Voditelj ima na začetku dneva še dovolj časa za pripravo prispevka. S kakovostnim delom na terenu bi si voditelj v studiu lahko povečal svojo kredibilnost in verodostojnost, vendar v primeru GTV ni tako. V marsikaterem plačanem prispevku, ki mu v informativni oddaji ni mesta, voditelj ne daje vtisa glasnika ljudstva, temveč bolj nemočnega posrednika vsebine, ki jo narekuje medijska hiša. Pogosto se zgodi, da voditelji v studio pridejo govorno nepripravljeni: besedilo, ki ga bodo brali, le na hitro preletijo in se ne poglobljajo v slovnično ali vsebinsko bolj zapletene stavčne strukture. Zato kasneje pogosto izpadejo neuki in nezanesljivi v odnosu do gledalca. Nekateri delajo zgolj po načelu, da je delo čim hitreje opravljeno. Zgodi se, da si voditelj pred pogovorom z gostom poročil ne vzame niti toliko časa, da bi se pozanimal o sogovorniku in si pripravil nekaj vprašanj, temveč pred snemanjem gosta suvereno vpraša, o čem bosta govorila. Kot da bi si zamenjala vloge. Vse to vpliva na končni izdelek in na celotno informativno oddajo, ki bi ji voditelj moral vtisniti pečat znanja, zanesljivosti, točnosti in kredibilnosti.

7.6 REZULTATI OPAZOVANJA

7.6.1 Izvedba intervjuja v Pogovoru z gostom poročil

7.6.1.1 Peti marec 2010

Gostja Poročil: Saša Pivk Avsec, agencija Media butik

Pogovor vodi voditelj A.

Dolžina: 2 minuti 20 sekund

V scenosledu (gl. Prilogo A, str. 80–84) so zapisani uvodnik in vprašanja, ki jih je imel voditelj pripravljena pred začetkom intervjuja. Ker so bila vprašanja vnaprej zapisana v scenosled poročil, sklepam, da jih ni sestavil voditelj, temveč redaktor poročil. Pogosto se namreč zgodi, da voditelj le prikoraka v studio in poskuša z gostom čim bolj

»gladko« opraviti intervju, ki ga ni sam pripravil oziroma se ni niti pozanimal o sogovorniku ali temi.

Gre za informativni intervju, katerega namen je posredovanje dodatnih informacij za osvetlitev teme. Uvodnik je voditelj prebral z lista, ki ga je imel na pultu pred seboj, med branjem je vsake toliko časa ustrezno pogledal v kamero in vzpostavil očesni stik z gledalci. Povedal je vse osnovne in pomembne informacije o prihajajočem dogodku, torej je odgovoril na vprašanja kdo, kdaj in kje. Besedo *agencija* je v uvodu napačno naglasil (*agencija*) in izgovoril z dolgim in širokim e. Z večjo jakostjo je izgovoril besede *media*, *svetovni* in *materinski*. Slednjo besedo je ponovno napačno naglasil (*máterinski*). Voditeljeva intonacija v povedih je brez primerne oblike, znotraj napovedi je menjal stavčni ritem. Vejice za besedno zvezo *materinski dan* ni »upošteval« in brez premora nadaljeval poved. Tudi pike, ki narekuje premor pred *Lepo pozdravljeni*, ni upošteval. Voditelj se torej ni osredotočil na vsebino povedanega in na pomene poudarkov, temveč je le s čim manj truda prebral besedilo. Tudi o vdihih ni razmišljal; delal jih je spontano, zato na več mestih neprimerno in sredi povedi, ki bi jo sicer moral prebrati v »enem kosu«.

Zapisana vprašanja/trditve je oblikovno spremenil, vendar je pomen ostal enak. Med pogovorom je nemoteče pogledal na list k naslednjemu vprašanju in prikimal odgovoru gostje. Drugo vprašanje se je glasilo »Kdo vse bo prepeval?« in gostja je gladko in brez napak odgovorila. Voditelj je v tem primeru dobro spremenil sprva zapisano trditev v smiselno vprašanje. Tretje vprašanje se je glasilo »Kako je z vstopnicami?«, kar je nekoliko nerodno vprašanje, saj gledalce zanima, kje točno se da kupiti vstopnice in koliko stanejo, torej bi lahko voditelj vprašanje bolj natančno zastavil. Za konec je nagovoril gostjo, naj povabi gledalce na koncert.

Uvod intervjuja je bil sicer pričakovan, vendar primeren. Prvo vprašanje je nekoliko »razsvetlilo« temo, drugo pa je pomembno za vse, ki jih zanimajo nastopajoči, saj je verjetno od tega odvisen obisk koncerta. Voditeljeva gestika je bila primerna, prikimavanje ni bilo moteče. Gostjo bi uvrstila v kategorijo dobrih sogovornic v smislu jezikovne kultiviranosti, jasnosti in jedrnatosti. Govor je potekal gladko ter brez prekinitev in premorov. Možno je, da je bila gostja o vprašanih predhodno obveščena. Pogovor se je zaključil z njenim povabilom gledalcev na koncert in voditeljevim stavkom »Hvala za pojasnila in obisk v studiu«. Povabilo gledalcem ob koncu pogovora je na Gorenjski televiziji v primeru javnih prireditev pogosta praksa. S tem se želijo še bolj približati gledalcem, čeprav je že med pogovorom največkrat dovolj

očitno, da so gledalci vabljeni. V celoti je bil intervju uspešno izpeljan, saj so bila vprašanja postavljena jasno, razločno in tekoče, gledalec je lahko izvedel vse pomembne podatke o dogodku.

7.6.1.2 Osmi marec 2010

Gostja Poročil: Jasna Simović, Klub študentov Kranj

Pogovor vodi voditeljica B.

Dolžina: 2 minuti 29 sekund

Intervju je delno informativen, večji del pa je namenjen predstavitvi dela Kluba študentov Kranj. Tematsko ni natančno opredeljen. Voditeljica je intervju začela z neposrednim govorom v kamero. Vmes je dvakrat pogledala na list pred seboj, predstavila gostjo in jo pozdravila. Nato je dobesedno prebrala trdilni stavek pred prvim vprašanjem, med zastavljanjem vprašanja pa je gledala gostjo. Prvo vprašanje je sestavljeno iz treh delov, torej treh vprašalnic – kakšen, kam in kdaj. Ker so združene v enem samem vprašanju, lahko za gosta, ki ni več javnega nastopanja, predstavljajo težavo, saj si mora vse zapomniti in nanje odgovoriti. Gostja je v odgovoru, ki ni sledil vrstnemu redu vprašanj, zajela vse bistvene informacije. Voditeljica je le prikimavala, nato pa pogledala v list pred seboj in prebrala drugo vprašanje. Med branjem je ves čas gledala v list. Vprašanje je zelo splošno, *za kaj točno gre* bi morala voditeljica vedeti in na podlagi tega postaviti vsebinsko primerno vprašanje. Tretje »vprašanje« je trditev, da so v klubu pripravili tečaje in razpise. Ob tem se je voditeljica obrnila h gostji z namenom *povejte kaj več o tem*, takšen je bil tudi ton glasu, ki se je v stavku končal z antikadenco. Izbira teme je bila torej popolnoma prepuščena gostji. Vse zanimivejše stvari je omenila sogovornica, pri zadnjem vprašanju voditeljice B je le še naštel nekaj dodatnih tečajev in delavnic. Med pogovorom gledalec dobi občutek, da je voditeljica vse, kar je vedela o dogajanju v klubu, izvedela med intervjujem, torej se o podrobnostih prej ni pozanimala. V nasprotnem primeru bi lahko postavila vprašanja o konkretnih dogodkih in zanimivih tečajih kluba ali o na primer konkretnih številkah in odpadnih kartušah v zbiralni akciji. Ne pa, da je postavila vprašanje »Kaj pa je še aktualnega v vašem klubu?«, ki kaže, da tega sama ne ve oziroma da nima jasno zastavljenega cilja intervjuja. Intervju že na začetku tematsko ni določen, je zelo široko zastavljen, prvo vprašanje je sestavljeno iz kar treh vprašanj, kar je večja napaka

voditelja pri izvedbi intervjuja. Voditeljica je intervju zaključila z značilno povedjo »Torej vabljeni, vam pa hvala za vsa pojasnila in obisk v studiu«.

7.6.1.3 Dvanajsti marec 2010

Gost Poročil: Robert Šest, podjetje Brunata

Pogovor vodi voditelj A.

Dolžina: 4 minute 13 sekund

Tematsko lahko intervju opredelimo kot informativni. Voditelj A je dobesedno prebral na listu zapisan uvodnik. Vmes je nekajkrat pogledal v kamero, sicer pa je gledal v list pred seboj. Med branjem je delal vdihne na neprimernem mestu, saj je sapo zajel takrat, ko mu je je zmanjkalo, ne glede na to, kje v povedi se je ustavil. Profesionalen voditelj mora biti sposoben tudi nekoliko daljše povedi prebrati brez vmesnih vdihov. Besedo *razložil* je neustrezno naglasil, besedo *objektih* pa je prebral *objektov*, torej v napačnem sklonu. Zelo nejasno je izgovoril gostovo ime, pri priimku ni slišen glas *t*, zato je priimek razumljen kot *Šes*.

Po prebranem uvodnem besedilu je gosta pogledal in ga pozdravil, gost mu je odzdravil, nato pa je voditelj z lista prebral prvo vprašanje, sestavljeno iz dveh vprašanj. Neprimerna intonacija je sprva dala občutek, da je vprašanje voditelj samo prebral, odgovori pa ga niti ne zanimajo. Ugotovitev se je potrdila pri drugem vprašanju, ki ga je voditelj zastavil po predvidenem in na papirju vnaprej zapisanem vrstnem redu, čeprav je gost zaključil odgovor na prvo vprašanje s stavkom, da je to dober varčevalni ukrep, ki neposredno napeljuje k vprašanju, pomembnemu za gledalce, torej koliko lahko privarčujejo s takšnim sistemom. Voditelj se je držal zgolj zapisanega. Nato je postavil vprašanje »Koliko je sam strošek menjave za stanovanjski blok?«, kjer ga je gost hitro popravil, češ da je težko govoriti za blok, temveč so pomembna stanovanja. To kaže na dejstvo, da se voditelj o zadevi ni dovolj pozanimal in ni imel v mislih tistega, kar zanima posameznega gledalca kot potencialnega uporabnika takšnih delilnikov, torej njegov strošek. Pri tem vprašanju je voditelj naredil tudi slovnično napako. Vprašalnica je v napačni obliki (pravilno: kolikšen ali kakšen je). Tretje vprašanje je dodal voditelj A sam, in sicer »In kašon je pø... ne vem, kuko se lahko to lastniki stanovanj odločijo?«. Vprašanje je bilo nejasno zastavljeno. Ni jasno, kaj pomeni kazalni zaimek *to*, celo novinar uporabi besedno zvezo *ne vem*. Da

vprašanja ni prebral, ampak ga je tvoril spontano, je vidno iz oblike vprašalnic kakšen, kako in mašila ne vem. Gost je razumel, kaj voditelj od njega želi slišati, in primerno odgovoril. Nato je voditelj ponovno zastavil dve vprašanji hkrati, in sicer »Ne predstavlja to večjih ovir kasneje pri samem obračunavanju? Kako pravzaprav samo obračunavanje in odčitavanje števecv poteka?«, pri čemer bi moral na koncu uporabiti dvojino (*potekata*). Tokrat gost ni odgovoril na obe vprašanji, temveč le na drugo vprašanje. Voditelj ponovno uporabi zaimsek *to*, vendar ni določeno, na kaj se nanaša, kaj torej ne predstavlja ovir pri obračunavanju. Gost je na prejšnje vprašanje odgovoril, da morajo v stanovanjskih blokih za namestitev delilnikov toplote lastniki stanovanj pridobiti večinsko soglasje, da se obrnejo na upravnika, in da je na Gorenjskem to dobro urejeno. Upravniki poznajo zadeve, številni bloki imajo tak način že uveljavljen in dobre rezultate, torej 20–30-odstotne prihranke. Iz odgovora ni razvidno, kaj bi lahko predstavljalo težave pri obračunavanju, zato menim, da se je tako voditelj zelo neuspešno želel navezati na temo obračunavanja, ki jo je šele odprl. Pri odgovoru na vprašanje o obračunavanju in odčitavanju gost ni pojasnil načina, kako obračunavanje poteka, voditelj ga niti ni bolj natančno vprašal, na kakšen način delilniki obračunavajo porabo, kar je verjetno pomembno predvsem za lastnike, ki imajo stanovanja v zgornjih ali spodnjih nadstropjih in jih morajo bolj ogrevati kot tisti v sredini. Je pa gost poudaril, da pri odčitavanju ni treba vstopiti v stanovanje, zato je voditelj to vprašanje primerno izpustil. Vprašal ga je, če je razlika v ceni. Gost je pojasnil, da je 30 odstotkov ceneje, če odčitavanje poteka na daljavo. Torej je treba odčitavanje dodatno plačati, vendar novinar ni povprašal o konkretnih številkah.

»Obstaja morda tudi kakšna direktiva, ki bo oam tovrstna odčitavanja pravzaprav nekako določila, da morajo biti?« je bilo naslednje vprašanje. Voditelj je zamenjal besedni vrstni red in uporabil veliko mašil (morda, tudi, pravzaprav, nekako). Mašila so sicer lahko del spontanega tvorjenja besedila in sama po sebi niso kršitev pravorečne norme, vendar večkratna uporaba mašil v eni povedi kaže, da ima voditelj težave s spontanim oblikovanjem stavkov. Poleg tega pa bi energijski zakon voditelj moral poznati, saj bi na tej podlagi (da morajo biti stanovanja do leta 2011 opremljena z delilniki, op. p.) moral nastajati prispevek. Gost sam pojasni konkretne številke prihranka za porabnike in razloži, da obstaja zakonska podlaga. Zadnje novinarjevo vprašanje se glasi: »Še to, glede na cene, bo takorat ko se nam bo nē..mudilo, se pravi leta 2011, kaj... bodo kaj nižje cene?« Tudi pri tem vprašanju se je voditelju zatikalo. Ko gost zaključi z odgovorom, se mu voditelj zahvali za pojasnila in obisk v studiu.

V tem informativnem intervjuju je voditelj naredil več osnovnih napak. Tema je v uvodniku sicer dobro opredeljena in pojasnjena, vendar zastavljena vprašanja niso primerna temu, da bi gledalec izvedel čim več zanj pomembnih informacij. To pa je posledica voditeljevega nepozornega poslušanja, nezanimanja za vsebino odgovorov in neprimerne priprave na intervju. Gost je večino pomembnejših informacij sporočil samostojno.

Pogovor z gostom je slikovno pokrit; predvaja se računalniška slika o delilnikih v stanovanju, ki jo je pripravilo podjetje Brunata, verjetno za tržne namene. Med intervjujem se čez celoten ekran dvakrat izpiše velik napis imena podjetja, kar ni naključno in je etično sporno ter v informativni oddaji še posebej nedopustno, saj je s tem jasno prikazano, da gre za hibridno sporočilo, ki ima tržni namen. Tudi časovno je intervju daljši in presega omejeno dolžino intervjuja, ki je okrog tri minute.

7.6.1.4 Sedemnajsti marec 2010

Gostja Poročil: Milka Miklavčič, sekretarka OZ Rdečega križa Kranj

Pogovor vodi voditelj A.

Dolžina: 2 minuti 27 sekund

Voditelj je uvodnik prebral po pisni predlogi in vmes večkrat pogledal v kamero. Uporabil je napačen sklon, saj je Splošno bolnišnico Jesenice postavil v tožilnik namesto v roditeljski (napako je ponovil tudi pri drugem vprašanju). Pri prvem vprašanju je primerno izpustil drugi del, torej je zastavil le eno vprašanje. Vendar pa je hkrati izkazal nepoznavanje preteklega dogajanja, že opravljene januarske krvodajalske akcije z izrazom *mislim da* v vprašanju »Koliko krvodajalcev ste zabeležili na mislim da januarski akciji, ne?«. Po odgovoru gostje je voditelj začel brati drugo vprašanje, kot je navedeno v scenosledu: »Torej v petek se bo nadaljevala ...«, kar kaže, da gostje ni poslušal (gostja je v prejšnjem odgovoru povedala, da se bo akcija nadaljevala v ponedeljek). Voditelj A nadaljuje s trditvijo »Avtobusni prevoz je tudi tokrat seveda brezplačen ...« in od gostje pričakuje potrditev. Gostja doda, da jih pride avtobus iskat na mesto odhoda in jih nato tudi pripelje nazaj, ostale podatke pa naj si preberejo na spletni strani RK. Bolj primerno vprašanje bi bilo, kje bodo mesta odhoda, česar v intervjuju ne izvemo, prav tako ne izvemo časa odhodov. Na koncu je voditelj povedal le, da so ti podatki objavljeni na spletni strani GTV, kar pomeni, da si morajo gledalci

vzeti čas in se dodatno pozanimati o informacijah, ki bi morale biti posredovane v intervjuju. Dodal pa je vprašanje, ali so še kakšne omejitve pri kilogramih in najnižji starosti. Glede števila kilogramov je vprašanje zanimivo in primerno, za starost pa je gostja že omenila, da morajo biti vsi udeleženci polnoletni, torej voditelj ni pozorno poslušal. Besedi *bolnišnica* in *krvodajalca* voditelj ves čas bere z glasom *l* namesto *u*. Besedo *televizije* bi pravilno moral prebrati z naglasom na drugem *i* (televizije). Voditelj trikrat zaradi vdiha naredi premor na neustreznem mestu in si po svoje priredi besedni red v besedilu. Ob koncu spremeni tudi intonacijski potek glede na zapisano besedilo, vendar poved s pravilno intonacijo nadaljuje, zato ni neprimerna.

Informativni intervju je voditelj opravil rutinsko, verjetno brez kakršnekoli vnaprejšnje priprave ali poskušanja, da bi intervju, ki je že tematsko nekoliko bolj suhoparen, poživil (na primer z že zapisanim, vendar ne zastavljenim vprašanjem o količini krvi, ki jo zberejo na akcijah) oziroma postavil vsaj najpomembnejša vprašanja.

7.6.1.5 Triindvajseti marec 2010

Gostja Poročil: Helena Liberšar, Slovenska filantropija

Pogovor vodi voditeljica B.

Dolžina: 3 minute 12 sekund

Voditeljica B je dobesedno prebrala uvodnik, spremenila je le besedno zvezo *prostovoljske akcije v prostovoljske prireditve*. Vmes je večkrat pogledala v kamero in začela z govorom v kamero, kar je primerno, saj je temo predstavljala gledalcem. V uvodu bi morala vmesni stavek v povedi, ki dodatno pojasnjuje, kaj je slovenska filantropija, prebrati z nižjim registrom. Tako bi besedilo teklo bolj gladko in bi bilo bolj razumljivo. Napačen je tudi predlog *iz slovenske filantropije*, kjer bi bila pravilna uporaba predloga *s*.

V prvi minuti intervjuja se je pojavila grafična napaka, izpisala se je pasica z napačnim imenom in priimkom gostje. Podpisana je bila kot Marinka Poštrak, umetniška vodja Prešernovega gledališča. Že v uvodniku zaradi voditeljičine nejasne izgovorjave ni mogoče razbrati priimka gostje, še večja pa je bila napaka režije, ki je niso niti kasneje popravili. Ker je intervju posnet vnaprej, bi tako pomembne dele, kot je zapis imena in priimka gosta, lahko ponovno preverili, zato gre v takšnem primeru za veliko površnost. Prvo vprašanje, sestavljeno iz dveh delov, ki ga je voditeljica B

prebrala, sodi v kategorijo neizvirnih vprašanj, ki ne zahtevajo vnaprejšnje priprave, saj sprašuje po namenu prireditve. Drugo ni vprašanje, ampak trditev, ki bi ji po pravilih izvedbe intervjuja moralo slediti vprašanje. Gostja sicer razume namig in razloži, kje bodo potekale prireditve in kaj bodo počeli prostovoljci in obiskovalci. Napaka voditeljice je, da pušča gostji, da lahko izbira temo ne glede na pomembnost. Pri neveščih sogovornikih je to lahko problematično, saj jih preširoko zastavljena vprašanja včasih zmedejo in ne vedo, kje začeti oziroma se jim vse zdi pomembno, časa pa ni dovolj. Tretje vprašanje se glasi: »Kakšen odziv pa pričakujete?« Iz vprašanja ni jasno, ali je mislila odziv javnosti, udeležencev ali morda kakšnih določenih skupin. Gostja je odgovorila, da je odziv težko napovedati, kar se tiče odziva občin in prijav na spletu pa je odličen, še posebej, ker je akcija organizirana prvič. O odzivu občin je govorila že pri prvem vprašanju, zato bi se voditeljica s tem vprašanjem lahko navezala že takrat. Na koncu gostjo s sproščenim nasmehom pozove, naj povabi gledalce, primerno pogleda v kamero ter konča običajno s »Hvala za vsa pojasnila in obisk v našem studiu«.

Intervju bi opredelila kot informativni, morda tudi socialni, saj je v ospredju tema prostovoljstvo. Vendar pa njegova vsebina ne zadošča kriterijem informativnosti, saj se voditeljica ni potrudila, da bi povprašala po točni lokaciji in točnem času dogodkov, ki bi se jih gledalci morda radi udeležili.

7.6.1.6 Petindvajseti marec 2010

Gost Poročil: Miran Stritar, taksist

Pogovor vodi voditeljica B.

Dolžina: 2 minuti 13 sekund

Tudi v tem primeru gre za informativni intervju. Voditeljica B je prebrala uvodnik in prvo vprašanje »Kje torej tiči vzrok za slabo voljo?«. Poudarila je samostalnik *volja*, čeprav bi bil bolj smiseln poudarek pridevnika *slabo*, saj ta beseda odraža bistvo razpoloženja kranjskih taksistov. Že uvod je bil nejasen. Voditeljica bi pred začetkom pogovora morala natančno vedeti, o čem bosta z gostom govorila, kaj je glavna tema pogovora, kaj želi z intervjujem doseči. O tem bi v uvodu morala seznaniti tudi gledalce. Namesto tega je začela s stavkom, da se taksisti baje soočajo z onemogočanjem konkurence. Ni razumljivo, kdo koga onemogoča, beseda baje pa še dodatno poudarja nepreverjenost oziroma govorice. Povod za intervju sta bila slaba

volja in nesoglasje o delovnih razmerah med taksisti v Kranju ter nezadovoljstvo strank, torej bi voditeljica že pred začetkom intervjuja morala vedeti, kakšne so težave taksistov in gosta vprašati na podlagi konkretnih dejstev. Odgovor taksista je namreč sledeč:

Vzrok za slabo voljo tiči že v samem začetku, ker smo mi prišli kot konkurēncia sām ane a pač z bāl nekimi lojalnimi cenami in zdej problem je že nastou v razliki v ceni ane. a Ker oni se niso strinjal z našimi cenami in je prišlo že konflikt pri pobiranju strank, stranke niso mogle izbrāt recimo s kom b' se rada pelala in je pršlo pol do konflikta ane, če so se hotle z mano pelat so oni to oviral ane. Zdej ponovno je pa pršou ta problem, k so oni sklenil dogovor s temu vodjū Tuša, da mi stranko lahko samo pripeljemo, ne smemo jo pa odpeljat in to je onemogočanje posla, ker če jest prpelem za neko ceno jo moram za isto peljat nazaj. Oni majo pa spet druge cene in stranka s tem ni zadovoljna ane.

Iz odgovora ni razumljivo, kdo so »mi« in »oni«, kakšna je razlika v cenah, ali je težava samo pri strankah, ki so obiskovalke Centra Tuš Kranj in tako naprej. Voditeljica je na taksistov odgovor dodala le: »Se pravi, stranke nimajo možnosti izbire«, in gost je potrdil. Nato je voditeljica vprašala, kje nameravajo poiskati pomoč. Ponovno ni jasno opredelila, kdo, saj je bil gost predstavljen le kot taksist iz Kranja. Voditeljica bi morala že na začetku povedati, za katero podjetje dela, saj je očitno, da prihaja do trenj med različnimi taxi službami v mestu in je pomembno, kdo je kdo. Ni jasno, ali se vprašanje nanaša na gosta, na podjetje, v katerem dela, ali na vse kranjske taksiste. Gost je pojasnil, da je pomoč že poiskal na zbornici, kjer je član, in tudi v Ljubljani pri predsedniku sekcije za prevoze, kjer je opravljal večino petletnega dela. Prosil jih je, da se povežejo s kranjsko občino, kjer se, kot je povedal, pripravlja odlok, ki naj bi bil primeren za vse in ne za vsak Tuš in Merkur posebej. Voditeljica je dodala: »Se pravi na občini ni okrog tega še nič dorečenega? Naj bi se pripravilo.« Taksist ji je povedal, da so na občini rekli, da naj bi z odlokom naredili red. Voditeljica o tem očitno predhodno ni vedela ničesar, zato ga tudi o podrobnostih ni več spraševala. Uporabila je trpnik, ki je v informativnem programu praviloma nezaželen, saj nam ne sporoči konkretne informacije. V tem primeru je voditeljica niti ni poznala. Med pogovorom je gost naredil veliko premorov, vendar je voditeljica le čakala, da bo kaj povedal.

Popolnoma mu je prepustila vodenje teme pogovora, čeprav gledalec dobi občutek, da je sogovornik pričakoval še kakšno določeno vprašanje, saj ni bil več javnega govorjenja in bi potreboval voditeljičino usmerjanje. Voditeljica se je na koncu, ko je bilo opazno, da nima več pripravljenih vprašanj, le še zahvalila za pojasnila in obisk v studiu.

Intervju je bil predhodno zapisan v scenosledu, zato sklepam, da ga je sestavil redaktor. Verjetno je poznal le osnovno temo, zato je zapisal nekaj splošnih vprašanj, ki bi bila voditeljici v pomoč. Nadaljnji razvoj intervjuja je bil prepuščen voditeljici, njenemu pozornemu poslušanju in spontanemu tvorjenju vprašanj glede na gostove odgovore. V tem primeru se je pokazalo, da je bila voditeljica na intervju popolnoma nepripravljena, ni poznala ne gosta ne teme in se je strogo držala zapisanih vprašanj, ob katerih je redaktor gotovo pričakoval večjo poglobljenost med pogovorom, ko je voditeljica dobila več podatkov. Seveda pa bi lahko oziroma bi morala že prej poklicati na občino in se pozanimati o stanju in pripravi omenjenih odlokov. Tako bi razširila enostranskost pogovora. Na koncu sem dobila vtis, da je želela iz gosta povleči več informacij, vendar ni imela nobenih dejstev niti ni znala poiskati pravih jezikovnih sredstev, zato se je sprijaznila s kratkostjo in nejasnostjo pogovora.

7.6.1.7 Šestindvajseti marec 2010

Gost Poročil: Peter Mauser, predsednik Radiokluba Kranj

Pogovor vodi voditelj A.

Dolžina: 4 minute 23 sekund

»Naslednje minute v gorenjskih poročilih namenjamo kranjskemu Radioklubu. Kaj to je, kdo vse je član nam bo povedal tamkajšnji predsednik Radiokluba Kranj Peter Mauser. Lepo pozdravljeni. Kaj to pravzaprav je, kakšen klub?« sta se glasila uvodnik (ki tokrat ni bil prebran z lista, saj je voditelj gledal v kamero, z lista je prebral le gostovo ime) in prvo voditeljevo vprašanje. To in vsa naslednja vprašanja sodijo v sklop tistih, ki ne zahtevajo posebne vnaprejšnje priprave. Voditelj bi se o tem, kaj je radioklub, moral pozanimati prej in gledalcem natančno razložiti že v uvodu, namesto da jim razlaga, kakšna vprašanja bo zastavil (ki so poleg tega zelo neizvirna in splošna). Tema intervjuja ni določena, tudi na koncu ni jasno, kakšen je bil namen pogovora. Iz uvoda lahko sklepamo, da je šlo za predstavitev kluba, ki ni dobro uspela.

Gost je na prvo vprašanje odgovoril takole:

Jst bi začel tkole no... glede na to, da naši člani... da naše člane...bodoče člane zanimajo predvsem radijske zveze, bi povedal, da to niso tiste zveze čez cesto, ampak da so to zveze, ki grejo s kontinenta na kontinent. Naše bodoče člane to zanima. Naslednja skupina članov je..oziroma bodočih članov, ki jih zanimajo radijske tehnične stvari in to ni a neka znanost posebna, to so v bistvu zadeve, ki se vsak dan dogajajo. a Ti ljudje bi radi z nekim znanjem, ki ga dobijo v radioklubu a izdelali nek svoj izdelek, neka ustvarjalna žilica jim pač ne da miru in radi bi nardili nekej po svoji ideji.

Ves čas je gledal v zvezek pred seboj, vendar ni bral. Voditelj ga je med govorom le gledal in ni posegel vmes, ko je bilo opazno, da gost ni odgovarjal na vprašanje, temveč je govoril po svojih točkah. Voditelj se ni osredotočil na odgovor in gosta prekinil z natančnejšim vprašanjem o izdelkih ali idejah. Namesto tega ga je gledal z nekoliko namrščenim čelom, kot da ga ne razume dobro, in ga prekinil z vprašanjem o pogojih članstva, ki ga je imel pripravljenega že prej. Gost je odgovoril, da je članstvo pestro, razložil strukturo, skupni motiv. Ni pa odgovoril na vprašanje, niti ga voditelj ni več usmeril k temu. Nato je voditelj A ponovno zastavil dve vprašanji hkrati in nevedč sogovornik si takšna vprašanja težko zapomni. Gost je odgovoril o številu članov, nato pa ponovno začel razlagati o namenu kluba. Voditelj je tokrat ponovil vprašanje, če so edini klub na Gorenjskem, in dobil primeren odgovor. Gosta je zelo monotono in brez večjega zanimanja povprašal še o dodatnih informacijah o klubu, kje se zainteresirani lahko včlanijo, kje delujejo. Ponovno je zastavil tri vprašanja hkrati in ni jasno opredelil, kdo bi se želel včlaniti. Gost je odgovoril, da so vsi podatki na društveni izkaznici, ki jo dobi član, jo potegnil iz zvezka in začel razlagati, kaj je na sprednji in kaj na zadnji strani. Povedal je še nekaj o zgodovini delovanja in koliko znaša simbolična članarina. Voditelj je med gostovim premorom vskočil: »Ker naju čas prehiteva ... kje dobijo dodatne informacije, spletna stran, jo imate?« Gost je povedal spletni naslov, voditelj pa se mu je zahvalil za pojasnila in obisk v studiu.

Predsednik kluba ni bil ravno najboljši sogovornik tako z jezikovnega kot z vsebinskega vidika. Večino časa je gledal v zvezek, delal daljše premore med stavki, pogosto se je odkašljeval. Verjetno ni vaje televizijskega nastopanja in zato ni poučen o tem, da mora odgovarjati čim bolj kratko in jedrnato, saj je čas za intervju omejen.

Četudi je voditelj gosta o kratkem času, ki ga imata na voljo za pogovor, opozoril, verjetno gost zanj ni imel pravega občutka. Torej je bila naloga voditelja, da intervju pospeši in pridobi pomembne informacije. To je voditelj na koncu tudi naredil, vendar šele, ko je ugotovil, da sta že presegla čas treh minut. Pred tem pa je gosta prepustil razlaganju in se ni potrudil, da bi ga usmeril pri odgovorih ali da bi zastavil bolj izvirno vprašanje. Ker je intervju posnet vnaprej, bi gosta lahko prekinil, mu razložil, da odgovori niso primerni, in nato ponovno poskusil.

7.6.2 Priprava novinarskega prispevka (ki ga je pripravil voditelj v vlogi novinarja)

Pri pripravi Poročil redaktor na GTV upošteva razporeditev novic in prispevkov po pomembnostnem vrstnem redu. Več prispevkov ima podpisana dva avtorja, kar večinoma pomeni, da je šel eden na teren in posnel izjave, drugi pa jih je v uredništvu poslušal in sestavil v prispevek. Takšna delitev dela ima pogosto negativne rezultate, saj novinar iz uredništva ni vedno seznanjen niti s potekom dogajanja na terenu niti s ključnimi deli posnetih izjav. Prispevki so tako le kronološka lepljenka posnetih izjav z veznim besedilom, ki je nemalokrat dobeseden prepis izjave. V takšnem primeru je pravega novinarskega dela, ki zahteva poglobljeno obravnavo posameznih tem, malo. V nalogi sem zato analizirala samo prispevke, ki jih je v celoti pripravil en novinar, torej voditelj, saj sem tako lahko ocenjevala njegovo delo v celoti, od izbire teme in dela na terenu (izbire sogovornikov in postavljanja vprašanj) do sestavljanja veznega besedila in oblikovanja prispevka v informativno celoto.

7.6.2.1 Peti marec 2010

Oddajo vodi voditelj A.

5. prispevek, pripravil voditelj A

Dolžina z napovedjo: 2 minuti 26 sekund

Napoved je kratka, vendar jedrnata in informativna. Na voditeljevi desni strani je ob napovedi statična slika folklorne skupine in spodaj napis »Gostovanje v Nepal«. Takšna je stalna oblika napovedi prispevkov v Gorenjskih poročilih. V tem primeru je slika primerna in napis informativen. Poročilo se začne z izjavo umetniškega vodje

skupine, ki pove bistvene informacije o gostovanju, za katere bi bilo tako oblikovno kot vsebinsko sicer bolje, če bi jih novinar na začetku sam ubesedil in dodal del izjave. Novinarja nato zanima, s čim se bodo predstavili in kaj pričakujejo od festivala. Sogovornika to vpraša v dveh ločenih vprašanjih, kar je prav, saj bi ga z dvema vprašanjema hkrati lahko zmedel ali pa ne bi dobil obeh odgovorov. Sledi vprašanje, če so kakšne nagrade, namenjene folkloristom. Sogovornik pojasni, da festival ni tekmovalnega značaja. Prispevek teče gladko in razgibano, čeprav deluje kot krajši intervju in ne poročilo, saj ni nobenega vmesnega besedila, je le pogovor. Razgiban in aktualen je predvsem zato, ker pogovor poteka na letališču in v ozadju govorečega lahko gledalec opazuje dogajanje pred odhodom. Prispevek je še dodatno pokrit s kadri folklorne skupine na letališču, ki se pripravljajo na odhod, zaključijo pa se z izjavo sogovornika. Kljub tekočemu pogovoru bi novinar v poročilo lahko vključil več sogovornikov, za pravilno zgradbo pa bi moral dodati vmesno besedilo, ki bi nadomestilo njegova vprašanja.

7.6.2.2 Osmi marec 2010

Oddajo vodi voditeljica B.

2. prispevek, pripravil voditelj A

Dolžina z napovedjo: 2 minuti 20 sekund

V napovedi poročila o občinski seji je voditelj A opredelil obravnavano temo prispevka. Prebrala jo je voditeljica B, ki vodi Poročila. V navadi je namreč, da poročilo v celoti, torej skupaj z napovedjo, sestavi novinar. Slika na voditeljičini desni strani (športna dvorana) je pusta in ne prikazuje športnega dogajanja, vendar ne moremo reči, da ni v sklopu tematike. Je le slab ali hiter izbor montažerja. Za slikovno podlago in izbor kadrov je odgovoren montažer, saj novinarji ne sodelujejo pri montaži prispevkov. S tem pa se v prispevku lahko pojavi še več neskladij. Pomensko se z napovedano temo ujema napis pod sliko »Sredstva za šport«. Tudi v tem poročilu napovedi sledi izjava, ki se navezuje na temo, vendar pojasnjuje nesprejetje predloga nekaterih svetnikov z drugačnim razlogom. Občina pričakuje državno inšpekcijo, zato so se odločili sprejeti pravilnik o športu po zakonski podlagi in ne po predlogu svetnikov. V napovedi pa je kot razlog omenjena nepravična porazdelitev sredstev, kar iz izjave ni razvidno ali potrjeno, kljub temu ne morem trditi, da ni pravilno, če se je

novinar o tem prej natančno pozanimal. Vendar gre za nejasnost, ki v poročilu ni dopustna. Izjava župana je sicer nekoliko predolga, saj traja skoraj minuto, a se ne vleče in je vsebinsko povezana. Več o sredstvih za šport in pomenu odločitve na seji ne izvemo, saj se na sredini prispevka zamenja tematika, kar je druga večja napaka poročila, ki bi se zaradi jasnosti in koherentnosti moralo oklepati ene teme. Tako gledalec prispevku lažje sledi. Novinar temo zamenja z vmesnim besedilom, v katerem pove, da se občina lahko pohvali z uspešno porabo finančnih sredstev. Besedilo (»občina se lahko pohvali s pohvalami ministrstev«) bi novinar lahko tvoril brez ponovitve besed. V izjavi, ki sledi, se pohvali tudi župan in omeni, da so težava le kohezijska sredstva, ki so iz neznanega razloga poniknila. Zato zdaj župani gorenjskih občin ugotavljajo, kaj storiti. Z iztočnico je župan odprl zanimivo in pomembno tematiko, vendar se na tem mestu prispevek konča brez kakršnegakoli novinarjevega vsebinskega zaključka. Nadaljevanje na tej točki bi bilo neprimerno zaradi dolžine poročila in nove tematike, ki se je enkrat že zamenjala, vendar pa je neprimerno tudi, da se na tej točki poročilo konča. Bolje bi ga bilo zaključiti že prej in to temo obdelati v posebnem prispevku.

Slikovno je poročilo pusto in nezanimivo. V prvem delu je pokrito s kadri športne dvorane v občini brez gibanja oziroma športnikov pri svoji dejavnosti, v drugem delu pa je izjava pokrita s kadri občine – cestami in stavbami. Slaba je tudi kakovost slike, ki je polna neprimernih premikov in tresljajev.

4. prispevek, pripravila voditeljica B

Dolžina z napovedjo: 2 minuti 13 sekund

Napoved prispevka je zelo splošna in ne določa niti tematike poročila niti nima posebne informativne vrednosti. Izvemo, da se je odvijal izredni občni zbor Čebelarске zveze zgornje Gorenjske, ne izvemo pa, zakaj je bil sploh potreben. V napovedi je povedano le še število vključenih društev. Neinformativen je tudi napis na voditeljičini desni strani pod statično sliko zbora, ki napoveduje tematiko poročila. Piše le »Občni zbor«, iz česar gledalec ne razbere veliko. Več bi povedali na primer s sliko čebel ali čebelarске zveze in napisom »Novi predsednik«. Sledi prva izjava, v kateri izvemo, da je izredni zbor potekal zaradi odstopa dosedanjega predsednika zveze. Govoreči v izjavi je novi kandidat, hkrati tudi edini, vendar je podpis »Novi predsednik čebelarске zveze Gorenjske« vseeno prenačljiven oziroma nenatančen, saj v tistem trenutku še ni bil

izvoljen, torej je bodoči. Sogovornika novinarka nato vpraša o dnevnem redu. Gre za zelo široko zastavljeno vprašanje, pri katerem sogovornik lahko prosto izbira, kaj bo povedal. Tokrat je bil kratek in je naštel le glavne točke, čeprav bi glede na zastavljeno vprašanje lahko dolgo razlagal. Vezno besedilo prebere voditelj A, kar nima posebnega smisla glede na to, da vmesna vprašanja zastavlja avtorica poročila. Menjava bralca lahko gledalca zmede. Drugo izjavo bi lahko novinarka povzela in v obliki izjave dodala del o zanimanju mladih za čebelarstvo. S tem bi bil prispevek lažje sledljiv, bolj povezan in manj monoton.

Slikovno je prispevek zelo enolično podložen, le s kadri občnega zbora.

7.6.2.3 Dvanajsti marec 2010

Oddajo vodi voditelj A.

2. prispevek, pripravila voditeljica B

Dolžina z napovedjo: 1 minuta 53 sekund

Napoved, ki jo prebere voditelj A, je tematsko slabo opredeljena in zelo splošna. Izvemo le, da je potekala občinska seja in da sta bila *med ostalimi* sprejeta dva odloka. Nič ni točno določenega, nobene konkretne informacije o pomenu odlokov, ki bi pritegnila gledalca. Tudi to poročilo se začne z izjavo župana, ki je hkrati edini sogovornik. Po krajši začetni izjavi, v kateri župan potrdi, da je bil odlok sprejet, sledi vprašanje novinarke: »Obravnavali ste predlog odloka o spremembah odlokov ustanovitve javnega zavoda Zavod za šport, javnoizobraževalnega zavoda Glasbena šola, Vzgojno varstvene organizacije, osnovnih šol Polde Stražišar, Tone Čufar, Koroška Bela, Prežihov Voranc. Zakaj te spremembe?« Vprašanje je verjetno prebrano, saj ga novinarka pove hitro (skoraj zdrdra) in brez značilnosti spontanega tvorjenja besedila. V vprašanju pa ni natančno določeno njegovo bistvo, niti ne vemo, katere so spremembe, o katerih sprašuje. Novinarka je verjetno dobila papir z zapisanimi točkami dnevnega reda in na podlagi tega oblikovala vsebinsko slabo, skorajda nesmiselno vprašanje, še posebej, če spomnimo na napovedano tematiko poročila, ki naj bi govorilo o občinskih cestah in oskrbi s pitno vodo. Torej gre v poročilu za menjavo tematike, o napovedani temi ne izvemo nič več kot v napovedi. V veznem besedilu, ki sledi, voditelj A napoveduje novo temo o javni gospodarski službi, ki ji sledi 50-sekundna izjava župana, s katero se poročilo konča.

Pod prispevkom sta podpisana oba voditelja, vendar ni jasno, ali sta poročilo pripravljala oba ali pa voditelj A prebere le vezno besedilo. Iz poročila je razvidno, da je bila na terenu voditeljica B. Možno je, da je izjave in besedilo sestavljal voditelj A. V vsakem primeru je poročilo zgrajeno nejasno, nepovezano in neinformativno. Tudi slikovna podlaga je suhoparna, prikazuje le kadre občinske seje.

7.6.2.4 Sedemnajsti marec 2010

Oddajo vodi voditelj A.

2. prispevek, pripravila voditeljica B

Dolžina z napovedjo: 1 minuta 51 sekund

Pod prispevkom sta kot novinarja ponovno podpisana oba voditelja, pri pripravi poročila pa sta, vsaj tako sklepam iz pogoste prakse na GTV, sodelovala tako, da je novinarka opravila delo na terenu, vključno s snemanjem izjav, novinar pa je v uredništvu pripravil napoved in razrezal tonske posnetke. V tem primeru sodelovanje med novinarjema pri poročilu ni bilo vsebinsko, temveč le tehnično. Napoved, ki jo prebere voditelj A, je zelo neinformativna, saj iz nje ne izvemo nič bistvenega, le to, da so imeli svetniki sejo in da so na njej obravnavali poročilo o delovanju agencije, s katerim so bili zadovoljni. Prva izjava je dolga kar 45 sekund, v njej župan ne pove nič ključnega, temveč navrže nekaj smernic, ki bi novinarko lahko vodile k nadaljnjemu spraševanju. Aktualnejši odgovor bi morda lahko dobila, ko župan govori o novih smernicah in idejah razvojne agencije. Izjava je bila pri montaži nenatančno zaključena, saj slišimo še dve besedi naslednjega stavka, ki ga je sogovornik povedal na snemanju. Vezno besedilo prebere tretja oseba, to je redaktor poročil, ki ni nikjer podpisan in nima nobene vloge v poročilu, le to, da spet z drugim glasom nekoliko zmede gledalca. Sledi 45 sekund dolga izjava župana, tokrat vsebinsko bolj vezana na prej povedano besedilo. Nato se poročilo konča. Značilnost poročil v informativni oddaji Gorenjske televizije je, da so izjave sogovornikov daljše kot običajno in da se praviloma poročilo začne z izjavo. To niti ne bi bilo moteče, če bi bile izjave vedno povezane z vmesnim besedilom in tematiko poročila. Pogosto dobimo občutek, da je izjava v poročilo vključena brez informativne vrednosti, le zaradi »polnjenja« programa in doseganja ustrezne dolžine poročil. To poročilo vsebinsko ni zanimivo in ne pritegne. Šele iz

izjav bi lahko izpeljali bolj zanimiva in aktualna vprašanja, vendar novinarka tega ni storila.

Poročilo je slikovno pokrito s kadri seje in ne vključuje nobenih posnetkov razvojne agencije. Slika ne podpira vsebine besedila.

5. prispevek, pripravil voditelj A

Dolžina z napovedjo: 1 minuta 44 sekund

Napoved vključuje temo, o kateri govori poročilo, vendar ni dodanih ključnih informacij o tem, kakšni so rezultati humanitarne akcije. Statična slika ob voditelju in napis »Glasbeni kotički« nazorno napovedujeta temo. Zgradba besedila v napovedi in vrstni red povedanega ne privabljata gledalca k ogledu poročila, ki se začne z izjavo. V njej sogovornica govori o zaključni tiskovni konferenci organizatorja v Planetu Tuš, torej se izjava ne navezuje na zaključek napovedi in rezultate. Novinar sogovornico vpraša, kdo je idejni vodja projekta in če lahko pove kaj več o njem, kar kaže, da je prišel na dogodek nepripravljen in ni imel pripravljenih vprašanj, ki bi ga zanimala. V uredništvu je poročilo sestavil kot lepljenko zaporednih tonskih izsekov pogovora, vmes je le krajše besedilo, ki ga prebere redaktor. Verjetno zato, da bi nekoliko »prikrili« pomanjkanje novinarjev na terenu in posledično vsestransko delo voditelja znotraj enih poročil, kar pa ni smiselno, ker voditelja slišimo že pri vmesnem vprašanju, poleg tega je podpisan kot avtor prispevka. V poročilu je prišlo do novinarjeve napake pri zapisovanju časovnih kod. Vsebinsko se del izjave po vmesnem besedilu navezuje še na prejšnji del in ne na tematiko, povedano v tonskem izseku. Sledi novinarjevo vprašanje o uspešnosti gorenjskih vrtcev, ki je primerno glede na gorenjsko območje, ki ga medij pokriva. To, da so novo glasbeno opremo dobili tudi vsi vrtci iz drugih regij, lahko izsledimo šele iz prispevka, saj ni nikjer povedano. V vmesnem besedilu slišimo le, da jim bo oprema prišla še kako prav.

Za pogovor je novinar izbral organizatorico, čeprav bi lahko poročilo naredil večstransko in vključil še koga iz vrtca, ki bo glasbene kotičke uporabljal. Poročilo vsebuje primerne kadre z mesta dogodka, videti je otroke, odrasle in glasbeno dogajanje. Slika je razgibana.

7.6.2.5 Triindvajseti marec 2010

Oddajo vodi voditeljica B.

1. prispevek, pripravil voditelj A

Dolžina z napovedjo: 3 minute 19 sekund

Poročilo je po pomembnosti na prvem mestu v Poročilih, zato je nekoliko daljše. Napoved je nepopolna. »Že kar nekaj materinskih domov /.../« bi novinar lahko opredelil s točno številko. Nadaljnje besedilo »grob« umesti gledalca v kontekst poročila, zato bi bil potreben novinarjev uvod. Statična slika na voditeljičini desni strani, ki naj bi opisovala dogajanje, prikazuje ljudi z novinarske konference. Bistveno bolj primeren bi bil posnetek matere in otroka oziroma kar materinskega doma, o katerem poročilo govori. Sledi prva izjava, ki je dolga celo minuto, in potem kratko novinarjevo vezno besedilo. Druga izjava iste osebe je ponovno dolga skoraj minuto, nato ji sledi še drugo kratko vezno besedilo in spet tretja izjava iste osebe, dolga skoraj minuto. Celotno poročilo je lepljenka izjav direktorja Centra za socialno delo na Jesenicah. Iz scenosleda je opazno, da je novinar daljšo izjavo le razrezal in vmes dvakrat vstavil krajše vezno besedilo, ki se navezuje na besedilo govorca. Vsebino poročila je torej narekoval govorec, novinar pa je imel zelo enostavno delo – razrezati izjave na približno enake dele in vstaviti vmesno besedilo, ki se nanaša na povedano. Vsebinsko poročila ni oblikoval po svoji oceni pomembnosti. Izjave so predolge, poročilo se konča z izjavo, ki ni tako ključna, da bi opravičevala tak zaključek. Velik del izjave bi novinar lahko povzel in objavil le ključne dele. Njegov edini vir je bila novinarska konferenca, od koder izhaja vsa slikovna podlaga poročila. Novinar se ni potrudil posneti lokacije omenjenega doma ali morda otroških igral oziroma česarkoli v kontekstu poročila, kar bi vsebino približalo gledalcu. Slikovno je poročilo enolično, menjata se slika s konference in slika govorca, čeprav je bilo na konferenci več sodelujočih. V poročilu je nekaj tehničnih napak (nepravilnih premikov oziroma tresljajev kamere). Kljub možnosti drugačnega slikovnega pokrivanja so te napake vidne. Slabo je izbrano tudi ozadje pri snemanju izjave, ki je le bela podlaga, verjetno stena, in deluje zelo pusto in neinformativno.

7.6.2.6 Petindvajseti marec 2010

Oddajo vodi voditeljica B.

4. prispevek, pripravila voditeljica B

Dolžina z napovedjo: 2 minuti 47 sekund

Voditeljica v napovedi opredeli tematiko poročila ter kraj in čas dogajanja. Na njeni desni strani je statična slika, ki prikazuje, kako mladi barvajo stenske površine, in je v povezavi z napovedjo, vsebino poročila ter napisom »Mavrična soseska«. Novinarka v prispevek takoj vključi izjavo, čeprav bi pomen dogajanja lahko s svojim veznim besedilom vsebinsko bolj tekoče in natančneje opredelila. Sogovornica v izjavi minuto in pol govori brez prekinitev. Vmes z vdihom naredi dva daljša premora, ki ji omogočita krajši premislek za nadaljnje besede, kar kaže, da je novinarka med pogovorom na terenu ni spraševala nič določenega, temveč ji je v celoti prepustila govorjenje. Sledi vezno besedilo, ki ga je prebral voditelj A. Sklepam, da zato, da se ne bi ponavljal voditeljičin glas, vendar je nesmiselno in hkrati zavajajoče, saj je kot novinarka podpisana voditeljica. Besedilu sledita še dve izjavi, neke vrste krajša anketa o dogajanju, saj si odgovora sledita brez prekinitve, vmes pa je pri prvi izjavi postavljeno vprašanje novinarke.

Slikovna podlaga so posnetki s kraja dogajanja, barvanje, kadri so razgibani in primerno umeščeni glede na vsebino povedanega, čeprav bi bile lahko med montažo slike bolj upoštevane določene podrobnosti v povezavi z besedilom sogovornice v izjavi.

5. prispevek, pripravil voditelj A

Dolžina z napovedjo: 2 minuti 24 sekund

V napovedi voditeljica opredeli temo in gledalca obvesti o prihajajočem koncertu za zbiranje sredstev. Statična slika je kader z novinarske konference, ki nam brez besedila »Kranjčani materam« skoraj nič ne pove o temi. Nato se, kot je na GTV v navadi, poročilo začne neposredno z izjavo Matevža Kleča, čigar funkcija je opredeljena kot »organizacija dogodka«. Opredelitev je neprimerna, saj se funkcija nanaša neposredno na osebo in naveden bi moral biti ali organizator ali soorganizator. Izjava je dolga 45 sekund – govori o namenu koncerta in pobudi zanj. V prvem in edinem veznem besedilu za izjavo novinar pove, da organizatorji upajo, da bodo zbrali čim več denarja

za materinski dom, temu pa sledi izjava prvotnega sogovornika, vendar tematsko nevezana na besedilo. Pričakovali bi, da bo govora o denarju in zbiranju sredstev, vendar sogovornik razlaga o prostoru koncerta in neugodnih razmerah za odvijanje prireditve. Šele na koncu skoraj minutne izjave omeni, da upa na čim več zbranih sredstev. Novinar je v tem primeru v poročilo umestil tematsko neprimerno izjavo oziroma je neustrezno oblikoval vezno besedilo.

Tudi slikovno je poročilo zelo šibko in slabo pokrito, saj bi, čeprav koncerta še ni bilo, novinar lahko izbrskal kadre ali slike prejšnjih koncertov, kajti dogodek poteka že 18. zapored. Tako pa so prikazani kadri novinarske konference z ljudmi, za katere gledalec ne ve, kdo so, kakšna je njihova funkcija, niti zakaj so na konferenci. Med govorom o kraju dogodka bi novinar lahko vključil kadre telovadnice ekonomske šole ali kina Center Kranj, ki sta omenjena.

7.6.2.7 Šestindvajseti marec 2010

Oddajo vodi voditelj A

5. prispevek, pripravil voditelj A

Dolžina z napovedjo: 2 minuti 8 sekund

Napoved vsebuje vse poročilu ustrezne podatke o razstavi. Z napovedjo je voditelj A informiral gledalce o kraju in času trajanja razstave. Avtor razstave v začetni izjavi prosto govori, kaj mu je najbolj všeč in kaj izdeluje. Po pol minute ga novinar vpraša, kdaj so podobe nastajale. Sledi avtorjev polminutni odgovor, nato pa novinarjevo vezno besedilo, ki je kratko in vsebinsko primerno. Nato je umeščen 40-sekundni tonski izsek sogovornika, s katerim se poročilo konča. Izjava je predolga tudi zato, ker sogovornik uporablja veliko narečnih besed. Okrajšana izjava bi bila bolj razumljiva, narečne besede in presledki pa za gledalca manj moteči. Slikovno je poročilo primerno pokrito z aktualnimi posnetki z razstave, čeprav bi bili pri montaži lahko bolj natančni z ujemanjem slike in besed sogovornika. Večjo avtentičnost pa daje prispevku tudi mednarodni ton v ozadju.

7.6.3 Jezikovna kultiviranost voditeljev

Pri voditeljih A in B sem opazovala njuno poznavanje slovničnih pravil in upoštevanje pravorečne norme. Opazanja pri upoštevanju pravorečne norme sem razdelila na tri dele, in sicer na naglaševanje in izgovor samoglasnikov, izgovor soglasnikov (v govorni verigi) in besedilno fonetiko (členitev s premori, jakostna izrazitost, stavčna intonacija, register in hitrost govora).

7.6.3.1 Slovnična pravilnost

Za pravilno razumevanje besedila je nujna njegova slovnična pravilnost, tj. usklajenost z normo slovenskega knjižnega jezika na vseh ravneh (oblikoslovje, besedoslovje, glasoslovje, besedotvorje, skladnja). Brano besedilo se opira na predhoden zapis, zato je govorna kultiviranost in pravorečno znanje (poznavanje pravorečnih pravil in norme) izhodiščna spretnost vsakega voditelja in novinarja. Lahko pride do spontanih in nenamernih napak, ki jih govorec največkrat ustrezno popravi, ali pa do napak zaradi neznanja. Teh pri voditeljih informativnih oddaj, ki imajo besedila napovedi vnaprej napisana in imajo navadno nekaj časa, da se na branje pripravijo, ne bi smelo biti.

7.6.3.2 Upoštevanje pravorečne norme

7.6.3.2.1 Naglaševanje in izgovor samoglasnikov

Samoglasniki so v slovenskem jeziku lahko naglašeni ali nenaglašeni. Naglašeni se med seboj razlikujejo glede na trajanje (dolgi in kratki) in kakovost (ozki in široki e in o). Naglašeni i, u in a so lahko dolgi ali kratki. Naglašena e in o sta prav tako lahko dolga ali kratka, glede na kakovost pa sta dolga lahko ozka ali široka, kratka pa samo široka. Nenaglašeni samoglasniki so načeloma kratki, glede na kakovost pa nenaglašena e in o ne smeta biti izgovorjena preozko. Polglasnik je zmeraj kratek, lahko je naglašen ali nenaglašen.

Slovenski knjižni jezik ima dva načina naglaševanja, jakostnega in tonemskega. Kot pojasnjuje Toporišič (2000, 63), so jakostno naglašeni samoglasniki izgovorjeni z večjo

močjo kakor nenaglašeni in so običajno tonsko višji. Tonemsko naglašeni samoglasniki so izgovorjeni v sicer enakem glasovnem okolju enkrat višje, enkrat nižje. Pri tonemsko naglašeni samoglasnikih jakost naglašene samoglasnika ni razločevalna značilnost. Obe vrsti naglaševanja sta knjižni, vendar je tonemsko naglaševanje vezano na določena območja, zato sem se pri opazovanju osredotočila na jakostno naglaševanje. Mesto naglasa označujejo naglasna znamenja. Značilnost slovenskega jezika je, pravi Toporišič (2000, 66), da je naglasno mesto določeno z vsako besedo posebej in ni preprostega pravila, ki bi določevalo, kateri zlog v besedi je naglašen. Naglase se naučimo hkrati z besedo, vendar pa obstaja precej pravil, ki nam olajšujejo obvladovanje naglasnega mesta (Toporišič 2000, 66–71).

7.6.3.2.2 Izgovor soglasnikov (v govorni verigi)

Za slovenski jezik je značilno, da zaradi soseščine glasov v govorni verigi posamezen fonem lahko spremeni izgovorno obliko (Antončič, Šeruga Prek 2004, 137–154). Tako obstajajo različne variante fonemov n, m, t, d, p in b. Značilne spremembe izgovorne oblike imata tudi soglasnika l in v.

V slovenščini velja pravilo, da desni nezvočnik vpliva na levega po zvonečnosti. To pomeni, da pred nezvenečim nezvočnikom zmeraj stoji nezveneči nezvočnik, pred zvonečim pa zvoneči (npr. moški [šk], služkinja [šk], glasba [zb]). Omenjeno vplivanje pa ne velja za zvočnike, ki ne vplivajo na zvonečnost nezvočnikov, ki stojijo pred njimi. Govorci pogosto napačno izgovarjajo zvoneče vezave tudi pred samoglasnikom ali zvočnikom.

Med bolj slišnimi napakami javnih govorcev so izgovori predlogov. Ker so pravi predlogi naslonke, jih izgovarjamo povezano z naslednjo besedo in tudi glede zvonečnosti se vedejo, kot bi bili del besede, pred katero stojijo. Ločen izgovor predlogov od samostalniških besed je največkrat posledica napačne izbire predlogov (Antončič, Šeruga Prek 2004, 141).

7.6.3.2.3 *Besedilna fonetika*

Kot razlaga Toporišič (2000, 533), slušno gradivo nekega besedila v govoru ni nepretrgano ali sestavljeno iz čisto enakih delov, temveč je mnogostransko oblikovano. Nepretrganost glasovja členijo premori, tonsko vodoravnost razgibavajo rastoči in padajoči tonski poteki, jakostno enoličnost odpravljajo glasneje, poudarjeno in tiše izgovorjeni deli sporočila, enolično hitrost govora spreminja človekova sposobnost govoriti hitreje in počasneje. Vse to sodi v sklop besedilne fonetike, ki poskuša zaobjeti slišne značilnosti besedila v celoti. Govor voditelja informativne oddaje je v veliki meri vezan na branje, kar mu že vnaprej omogoča večjo možnost osredotočanja na oblikovanost besedila in omenjene segmente.

Za govorjenje je členitev s premori zelo pomembna, saj dela sporočilo pregledno in jasno. Tipična mesta členitve, kot navaja Toporišič (2000, 537–538), so meje posameznih povedi ali relativno samostojnih delov iste povedi, premori so običajni po spremnem stavku premege govora, med posameznimi prirednimi deli, pred dostavki in tudi v delih podredja. Premori so različno dolgi in jih v pisanem besedilu navadno zaznamujemo z ločili.

Jakostna členitev povedi je pomembna predvsem za pravilno in primerno branje. V povedi so nekatere besede lahko oslabiljeno naglašene, druge pa poudarjene. V vsakem segmentu povedi je treba odkriti njegovo jakostno težišče, ker se v njem začneja in oblikuje glava stavčne intonacije. Jakostno težišče je načeloma v tistem delu povedi, ki je najvažnejši (Toporišič 2000, 540–543). V slovenščini je to običajno na koncu povedi, kjer je glede na sobesedilo dodano kaj novega.

Stavčna intonacija je značilna podoba tonskega poteka v segmentih povedi. Tonski potek pa je ton, ki ga s spreminjajočimi se števili nihajev v določeni časovni enoti tvorijo glasilke. Ločimo več vrst intonacij: pripovedno, ki se uporablja v povedih brez čustvene zavzetosti (zaznamujemo s piko); vprašalno, ki se uporablja v vprašalnih stavkih (zaznamujemo z vprašajem); vzklično, kadar kaj povemo s čustveno prizadetostjo (zaznamujemo s klicajem); polkadenco, ki jo uporabljamo pri vseh nekončnih segmentih (zaznamujemo z nekončnim ločilom). Vsaka od teh vrst ima različno glavo intonacije, ki oblikuje tonski potek. To je lahko kadenca, antikadenca in polkadenca. Kadenca je zmeraj padajoča, antikadenca pa ima težišče glede na pripovedno intonacijo navadno znižano, rep pa se iz te nižine enakomerno dviga navzgor (Toporišič 2000, 543–552).

Register je relativni tonski položaj stavčne intonacije. Najlažje se izražamo v svojem tonskem območju, v katerem lahko brez posebnega truda govorimo najdalj. V navadnem govorjenju je to pretežno srednji tonski pas. Zvišan register uporabljamo bolj redko, na primer če vabimo k sebi živali ali govorimo »po otročje«. Previsoko izbran register pogosto dela naš glas neprijeten in negativno vpliva na poslušalca. Nižji register pa uporabljamo pogosteje, predvsem pri zaporednih prirednih sestavinah. To pomeni, da vrinjene stavke povemo z nižanim registrom, naslednjo povedno enoto pa spet začnemo višje (Toporišič 2000, 553). Sprememba registra je v določenih povedih potrebna, saj z njo sporočamo pravi pomen in naredimo besedilo bolj jasno in razumljivo.

Ljudje govorimo različno hitro, vendar pa zaznamo, če nekdo govori prehitro ali prepočasi. Hitrost govora je zaradi razumljivosti in smiselnosti besedila še posebej pomembna pri javnih govorcih. Najpogosteje se govor pri pomembnejših delih besedila nekoliko upočasni, jedro stavka se navadno izgovori počasneje kot na primer vrinjene stavke. Hitrost torej prilagajamo tako besedilu kot tudi naslovniku.

7.6.3.3 Voditelj A

7.6.3.3.1 Slovnična pravilnost

Voditelj A vodi štiri izmed sedmih analiziranih dnevnoinformativnih oddaj. Večkrat uporabi napačen spol, sklon ali število (npr. *knjigo, ki opisujejo; prizorišče /.../ je dobila; kljub svetovno finančno-gospodarski krizi; Elektra Gorenjske*). Nekaterih očitnih napak, ki so najverjetneje nastale zaradi redaktorjeve naglice ali nepazljivosti (kot sta na primer nepravilna postavitev vejice ali nepravilen zapis besede), voditelj ne prepozna. Peta napoved prve oddaje tako že v scenosledu (ki ga zapisuje redaktor, op. p.) vsebuje pravopisno napako. Namesto *Nepal* piše *Nepel*. Vendar voditelj pri branju tega ne popravi, temveč upošteva zapisano besedo in jo prebere s polglasnikom *Nepal*. To kaže ali na njegovo slabo splošno izobraženost ali pa ni zbran pri branju besedila. Tudi v besedilu vremenske napovedi zadnje oddaje je zapisano *obsežno ciklonsko področje*, kar je napačno, saj krajevno govorimo o območju. Te napake voditelj ne prepozna in prebere, kot je zapisano. Četrta napoved tretje oddaje (12. marec) kaže na voditeljevo nenatančnost. Napačno izgovori priimek režiserja, kar je ena večjih napak v

novinarstvu, saj je pravilna identifikacija vira informacij bistvenega pomena. Namesto *Gregorja Čušina* voditelj izgovori *Gregorja Čisine*, kar je popolnoma napačno. Ime in priimek češkega avtorja, ki sledi, izpusti. Sklepam, da zato, ker ne zna pravilno izgovoriti njegovega priimka (*Werich*). Glede na to, da napovedi niso posnete v živo, je to nesprejemljivo.

Več težav voditelju povzroča spontano tvorjenje vprašanj. Tako pri pogovoru z gostom poročil 12. marca zamenja besedni vrstni red in uporabi več mašil (*morda, tudi, pravzaprav, nekako*). Uporaba mašil v spontanem govoru sicer ni nepravilnost, vendar so v tem primeru moteča, ker jih je voditelj uporabil preveč.

7.6.3.3.2 Naglaševanje in izgovor samoglasnikov

S kvaliteto in kvantiteto samoglasnikov voditelj A nima večjih težav. Če besedo naglasi na pravem mestu, potem je naglas največkrat pravilen. Naredi pa tri napake, in sicer v drugi napovedi tretje oddaje (12. marec) napačno naglasi roditeljsko obliko besede *svet*, namesto *svèt – svéta* obdrži širino na samoglasniku (*svéta*). Besedo *məglá* v vremenski napovedi prebere s širokim e (*mégla*) namesto s polglasnikom, vendar je mesto naglasa v tem primeru pravilno. V pogovoru z gostom poročil pa besedo *razlôžil* prebere z napačno širino samoglasnika.

Več napak voditelj A naredi pri določanju mesta naglasa (npr. *televízije, agencija, agéncije, vízijo, máterinski*). Tako je tudi v četrti napovedi prve oddaje, ko naslov predstave namesto pravilno *Fimfárum* naglasi napačno *Fimfarúm*. Ta naglasna napaka jasno kaže na njegovo nepoznavanje in neposlušanje vsebine prispevka, ki ga napoveduje, saj sogovornica naslov v njem jasno izgovori.

7.6.3.3.3 Izgovor soglasnikov (v govorni verigi)

Voditelj A ima večkrat težave z govorno realizacijo zaporednih nezvenečih nezvočnikov in zvočnikov v besedi (npr. *prireditel, ministrstvo, graščina, gledališče*). Foneme izgovori nerazločno ali dva fonema zlije v enega. Dobro pa izgovarja predloge (na primer v, z, s), ki so pravilno vezani z besedo, na katero se nanašajo. Manjšo

napako naredi v četrti napovedi oddaje 12. marca, ko nepravilno poudari predlog *za* in predpono *so*.

7.6.3.3.4 Besedilna fonetika

Za voditelja A so značilni pogosti premori zaradi vdih na neustreznem mestu v besedilu. V četrti napovedi prve oddaje na primer naredi neprimerna premora zaradi vdih za besedama *predstave* in *za razkrili*, namesto da bi vdih naredil za vejico ali piko, ki tako ali tako narekujejo krajši premor. Takšni nedoločeni premori kažejo na voditeljevo nepripravljenost za branje celotnih povedi oziroma »neoziranje« na pravilno členitev po aktualnosti. Večino povedi, ki jih voditelj členi z več vdih, je mogoče prebrati z enim vdihom.

Določeni poudarki besed ali večja jakostna izrazitost stavka, ki jih naredi voditelj A, so primerni in ustrezni za dobro razumljivost namena sporočila. Večkrat pa je jakostna izrazitost povsem nepotrebna in celo neprimerna, saj gledalca lahko zavede o tem, kaj v prispevku je želel novinar posebej izpostaviti. Voditelj A med branjem nekajkrat poudari celo brezglasnice (*za, so, se, kot*).

Voditelj večkrat bere besedilo z napačno stavčno intonacijo. Še posebej pri vremenski napovedi ne upošteva ločil, ki narekujejo zvišanje ali znižanje tona glasu, temveč stavke glasovno priredi po svoje (na primer »Vremenoslovci za ta konec tedna napovedujejo pretežno jasno vreme,↓ le u vzhodni in osrednji Sloveniji opčasno zmerno oblačno.«). Vendar v primeru vremenskih napovedi to ni vedno moteče, saj voditelj večkrat iz ene povedi tvori dva samostojna stavka, ki sta kot taka prebrana z ustrezno intonacijo.

Šesta napoved četrte oddaje (17. marec) kaže na voditeljevo nepripravljenost na branje besedila, saj prvi stavek glasovno zaključí s kadenco (*uspešen niz*), nato pa ugotovi, da sledi še beseda *zmag*, ki jo doda naknadno in poudarjeno, kar nepravilnost dodatno poudari. Napaka se je najverjetneje zgodila zaradi počasnejšega vrtenja besedila na prompterju, kjer se včasih zgodi, da je prikaz besede počasnejši od bralca. Prav zato je nujno, da voditelj besedilo preleti že prej in se tako na branje pripravi, v tem primeru (ko snemanje ne poteka v živo) pa bi snemanje napovedi lahko ponovil.

Med opazovanjem sem napačen register pri voditelju A zasledila samo v enem primeru, in sicer v oddaji 17. marca. V drugem napovedniku voditelj prebere »/.../

država bo omogočila rabo obnovljivih virov tudi v gospodinjstvih« in glagol *omogočila* prebere z višjim registrom, čeprav bi bil dovolj le poudarek, saj ne gre za vrinjen stavek ali dostavek.

Hitrost govora voditelja A je v celoti gledano večinoma primerna za dobro razumevanje besedila. Včasih le nekoliko preveč pohiti z izgovorom besed, ki zato postanejo nejasne in nerazumljive (*niž drugače, gospodarstvo*). Več pozornosti pa bi voditelj lahko posvetil branju besedila glede na zgradbo povedi, saj nekateri deli od bralca zahtevajo hitrejše drugi pa počasnejše branje, odvisno od tega, kaj želimo poudariti. Tukaj je voditeljevo znanje o hitrosti branja pomanjkljivo.

7.6.3.4 Voditeljica B

7.6.3.4.1 Slovnična pravilnost

Voditeljica B v napovedi gosta poročil (23. marec) napačno uporabi predlog *iz* v zvezi *iz slovenske filantropije*. Pravilna bi bila uporaba predloga *s*. Predlog je napačno zapisan že v scenosledu, vendar ga voditeljica B med branjem ne popravi.

7.6.3.4.2 Naglaševanje in izgovor samoglasnikov

S kvaliteto in kvantiteto samoglasnikov tudi voditeljica B nima večjih težav. V treh oddajah, ki jih vodi, naredi dve napaki. Besedo *próračunski* v drugi napovedi druge oddaje (8. marec) dvakrat izgovori z neustrezno kvaliteto samoglasnika, in sicer *pròračunski* s širokim ô. V oddaji 25. marca brezglasnico *kot* močno poudari in jo napačno naglasi z ozkim in dolgim o (*kót*).

Voditeljica B v drugi oddaji pretekli deležnik -l glagola *razdeliti* naglasi na napačnem mestu (*razdelíl* namesto *razdélil*). Napačno naglasi tudi besedo *investícijske* v zadnji napovedi oddaje 23. marca.

7.6.3.4.3 Izgovor soglasnikov (v govorni verigi)

Voditeljica B soglasnike v govorni verigi izgovarja pravilno. Opazila sem le napako pri poudarku predloga *v* v četrti napovedi druge oddaje (8. marec). Predlog je izgovorjen pravilno (u) – kar je dovoljeno pri počasnem branju –, vendar poudarjeno in ločeno od samostalnika.

7.6.3.4.4 Besedilna fonetika

Tudi voditeljica B ne upošteva vejice, ki med branjem označuje mesto premora ali vdih, in v napovedih pogosto dela vdih na neprimernih mestih. V četrti napovedi predzadnje oddaje (25. marca) na primer naredi dva krajša premora z vdihom med stavkom, ki bi ga morala prebrati neprekinjeno. Povedi v napovedih so zelo redko dolge in tvorjene tako, da bi zahtevale dodaten vdih.

Uporaba primerne jakostne izrazitosti besed ali delov stavka povzroča voditeljici B več težav. Opazila sem, da pogosto poudarja prve zloge besed oziroma prve samoglasnike, na primer »NAjnižje jutranje temperature bodo od -8 do -3 , v alpskih dolinah do -11 , najvišje dnEvne od -4 do 1 stopinje Celzija. V sredo bo oblačno, sneženje se bo okrepilo. Mrzlo bo in vetrovno. V četrtek bo občasno še rahlo snežilo, veter pa bo slabel«. V vremenskih napovedih so takšni poudarki še posebej opazni. Voditeljica B večkrat naglasi besede brez posebne vsebinske podlage (kjer beseda v stavku ne nosi bistva pomena), kot na primer poudarjen izgovor besede *srečujejo* v prvi napovedi oddaje 23. marca. Neprimerno poudari tudi več brezglasnic (npr. *še*, *v*, *kot*).

Voditeljčino nesmiselno poudarjanje posameznih besed vpliva na zvočno podobo celotne povedi, zato je včasih težko določiti tip intonacije. Tako je na primer v prvi napovedi druge oddaje (8. marec). Pravilen intonacijski potek se v pripovedni povedi znižuje, vejica ga spet zviša, pika pa ponovno spusti navzdol, če ni kakšnih drugačnih poudarkov. Voditeljčin tonski potek pa je zelo neenakomeren, poudarki so na nedoločenih in nepomembnih mestih (pogosto poudari prav besedo pred tisto, ki bi morala biti poudarjena) z različnimi tonskimi višinami (na primer besede *popolnoma*, *teden*, *cenī*). Tonskih sprememb pri vejici ne upošteva. Voditeljica B pogosto stavek pri vejici z glasom zaključi in ga nato brez primerne presledka ali spremembe registra

nadaljuje. Možno bi bilo, da včasih prompter počasneje vrti zapisano besedilo, vendar je vejica levostična besedi in je ob njej vedno prikazana. Zato ocenjujem, da voditeljica ni sposobna branja vnaprej.

Besedo *pozdravljeni* na začetku poročil voditeljica B večkrat prebere z zelo visokim registrom, kar včasih zmoti tonski potek naslednje povedi. V šesti športni napovedi oddaje 23. marca bi bil pri razlagi o številu zadetkov najprimernejši znižan register, vendar voditeljica ne spremeni tonskega položaja.

Hitrost govora voditeljice B je primerna. Ne govori ne prehitro ne prepočasi, zato ne morem trditi, da je bilo besedilo kdaj nejasno zaradi hitrosti izgovorjenih delov povedi.

8 SKLEPI

Po večletnem sodelovanju in opazovanju dela v uredništvu GTV – Gorenjske televizije sem se odločila, da v diplomski nalogi raziščem, kako se novinarska (ne)usposobljenost (novinarsko znanje, veščine, jezikovna kultiviranost in splošna razgledanost) izraža pri delu voditeljev dnevnoinformativne oddaje na omenjeni lokalni televiziji. Glede zastavljenih hipotez sem prišla do naslednjih ugotovitev.

Prvo hipotezo, da voditelji nimajo dovolj znanja in informacij niti o temi, o kateri vodijo Pogovor z gostom poročil, niti o pravilih intervjuja pri opazovanima voditeljema A in B, potrjujem. Ugotovila sem, da se voditelja na temo intervjuja ne pripravita, kar je razvidno iz zgradbe vprašanj. Ta ne zadovoljijo gledalčeve radovednosti o temi oziroma z zastavljenimi vprašanji voditelja dobita pomanjkljive informacije. Pri voditeljici B je pomanjkanje znanja o temi najbolj opazno v pogovoru s taksistom (25. marec), pri voditelju A pa v pogovoru z gostom iz podjetja Brunata (12. marec). V obeh primerih se voditelja nista dobro pripravila na intervju, saj ne poznata nekaterih osnovnih podatkov. Kljub temu bi intervju lahko večkrat vsebinsko izboljšala, če bi sogovornika pozorno poslušala in se sproti odzvala na morebitne nove informacije o temi, namesto da se strogo držita predhodno zapisanih vprašanj. Oba voditelja postavljata več vprašanj hkrati, kar po pravilih izvedbe intervjuja ni dobro, saj tako lahko gosta zmedemo. Za oba voditelja je značilno, da sogovornikom puščata glavno besedo v pogovoru. V intervjuju s predsednikom Radiokluba Kranj (26. marec) voditelj A sogovornika ni prekinil niti takrat, ko je bilo opazno, da ne odgovarja na

vprašanje, temveč govori po svojih točkah. Voditeljica B v pogovoru (8. marec) gostji prepusti celo izbiro teme. Tako gledalec dobi občutek, da voditeljica pred pogovorom ve prav toliko kot on, saj pogosto ne postavlja konkretnih vprašanj, temveč splošna. Takšen način vodenja, da voditeljica B nima jasno zastavljenega cilja intervjuja. Oba voditelja imata med intervjujem primerno, nevpadljivo gestiko, pred kamero sta urejena, vzpostavljata očesni stik z gledalcem in se znata nasmehnuti v primernem trenutku.

Potrjujem tudi drugo hipotezo, da voditelji v vlogi novinarja ne razpolagajo z zadostnim znanjem za pripravo kakovostnega novinarskega prispevka. Voditelja A in B na Gorenjski televiziji skoraj vsakodnevno opravljata delo novinarja na terenu. Zgradba njenega televizijskega poročila pa je drugačna od ustaljene definicije. Prispevek se takoj po voditeljevi uvodni napovedi začne z izjavo in se z njo tudi konča. Ker je to stalna oblika poročil na Gorenjski televiziji, tega ne ocenjujem kot napako. Večje kot strukturne so vsebinske napake znotraj poročila. Izjave so v poročilih obeh voditeljev predolge, vezno besedilo pa zelo kratko. Voditelj A v poročilo informativne oddaje petega marca ne vključi niti enega veznega besedila, temveč le izrez pogovora s terena. Brez dodatnih branih vmesnih pojasnil je poročilo lahko slabo razumljivo za gledalca, hkrati pa nerazgibano in manj privlačno za gledanje. Voditelj A pri pripravi poročila ponavlja dve ključni napaki. Poročilo večinoma pripravlja kot kronološko lepljenko dogajanja s terena in znotraj enega poročila menja temo (ki v napovedi ni niti omenjena). Zato je poročilo vsebinsko nepovezano in pogosto brez zaključka. Iz izjav sogovornikov je mogoče razbrati, kakšna vprašanja je voditelj A postavil na terenu. Ker večkrat šele izjava povzema vsebino dogajanja (ki bi jo moral voditelj novinar) in se konča na točki, kjer bi voditelj novinar moral začeti spraševati in iskati informacije (npr. 8. marec, 2. prispevek), sklepam, da se voditelj A tudi na teren odpravi nepripravljen. Nepripravljenost na delo na terenu, ki je ključnega pomena za kakovosten novinarski prispevek, se kaže tudi v poročilih voditeljice B. Deli njenih poročil včasih nimajo informativne vrednosti (npr. kakšen je bil dnevni red občnega zbora v prispevku 8. marca). Tudi nekatere napovedi so tematsko slabo opredeljene in ne prinašajo pomembnih informacij. Oba voditelja v poročilo večinoma vključujeta izjave enega govorca, kar je za informativni žanr preveč enostransko. Slikovno so nekatera poročila razgibana in dobro opremljena, pri drugih pa uporabljeno slikovno gradivo vsebine ne podpira dovolj (na primer pri sejah in občnih zborih). Voditelja in

snemalec bi morali biti na terenu bolj pozorni na snemanje vsebinsko podrobnejših kadrov.

Tudi tretja hipoteza, da so voditelji pomanjkljivo jezikovno kultivirani, se je izkazala za pravilno. Jezikovna kultiviranost (poznavanje slovničnih pravil in pravorečne norme) je za dobrega javnega govorca ključnega pomena. Voditelj dnevnoinformativne oddaje je javni govorec, ki mu morajo ljudje zaupati, če želi, da verjamejo posredovanim informacijam. Za zaupanje in večjo kredibilnost je njegova natančnost pri upoštevanju pravorečnih norm zelo pomembna. Obema voditeljema slovnična pravila in pravorečna norma povzročajo nemalo težav. Voditeljica B ima pomanjkljivo znanje predvsem na področju besedilne fonetike. Njen tonski potek je neenakomeren. Poudarja besede, ki ne nosijo bistva pomena v stavku. Takšno poudarjanje vpliva na zvočno podobo cele povedi, zato je pri voditeljici B pogosto težko določiti tip intonacije. Tonskih sprememb pri vejici ne upošteva in prevečkrat vdihne med eno povedjo. Povedi v napovedih so redko tako dolge, da bi zahtevale dodaten vdih. Nekaj težav ima voditeljica B z določanjem mesta naglasa besed (na primer *razdelil*, *investicijske*), ki pa bi jih lahko odpravila s predhodnim pogledom v kakšnega od jezikovnih priročnikov. Hitrost njenega govora je primerna in tudi slovničnih napak nisem našla veliko. Na drugi strani pa je voditelj A naredil več slovničnih napak, in sicer pri osnovnih pravilih o rabi pravih spola, sklonov in števil. Nekatere napake so zapisane že v scenosledu, vendar jih voditelj ne prepozna in ne popravi (na primer *področje* namesto *območje*). Pri izgovorjavi fonemov je voditelj A nenatančen. Zaporedne nezveneče nezvočnike in zvočnike v besedi (na primer *priređitev*, *graščina*) izgovori nerazločno ali dva fonema zlije v enega. Dobro pa izgovarja predloge. Več napak je naredil pri določanju pravega mesta naglasa (npr. *vzijo*, *máterinski*). Tako kot voditeljica B tudi voditelj A dela v povedih vdihe na neustreznem mestu. Pri spontanem tvorjenju vprašanj (v pogovorih z gosti, npr. 12. marca) večkrat zamenja besedni vrstni red in uporabi preveč mašil, ki so sicer v zmerni količini v spontanem govoru dopustna in nemoteča.

Podrobna analiza sedmih dnevnoinformativnih oddaj Gorenjska poročila na GTV me je torej pripeljala do ugotovitev, s katerimi sem potrdila vse tri hipoteze. Naključne napake in strokovne pomanjkljivosti pri opravljanju voditeljskega in novinarskega dela voditelja lahko v veliki meri odpravita. Vendar jih morata najprej prepoznati in se jih zavedati, šele nato jih lahko načrtno odpravljata. Lokalnost in

regionalnost televizije ne bi smeli biti izgovor za slabše delo in novinarsko usposobljenost voditeljev ter slabšo kakovost novinarskih prispevkov.

9 LITERATURA

Adams, Sally. 2001. *Interviewing for journalists*. London: Routledge.

Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije. 2011. *Status lokalnega, regionalnega in študentskega programa posebnega pomena*. Dostopno prek: http://www.apek.si/sl/ra_in_tv_programi (21. april 2011).

Antončič, Emica in Cvetka Šeruga Prek. 2004. *Slovenska zborna izreka*. Maribor: Aristej.

Beaman, Jim in Anne Dawson. 2009. Asking questions: interviewing for broadcast news. V *Broadcast Journalism*, ur. Jane Chapman in Marie Kinsey, 95–103. London: Routledge.

Bojc, Saša. 2003. ZDA: Lokalne televizije – na poti k nepomembnosti. *Revija Medijska preža* (16). Dostopno prek: <http://mediawatch.mirovni-institut.si/bilten/seznam/16/vsvetu/#5> (27. maj 2010).

Boyd, Andrew. 2001. *Broadcast journalism: techniques of radio and television news*. Amsterdam: Focal Press.

Bourdieu, Pierre. 2001. *Na televiziji*. Ljubljana: Krtina.

Erjavec, Karmen. 1999. *Novinarska kakovost*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Fiske, John. 2003. *Television culture*. London: Routledge.

Frost, Chris. 2002. *Reporting for journalists*. London: Routledge.

GTV - Gorenjska televizija. Dostopno prek: <http://www.gtv.si> (10. maj 2010).

Holland, Patricia. 2000. *The television handbook*. London: Routledge.

Kalin Golob, Monika. 1996. *Jezikovni koticiki in jezikovna kultura*. Ljubljana: Založba Jutro.

--- 2001. *Jezikovne reže*. Ljubljana: GV Revije.

--- 2008. *Jezikovnokulturni pristop h knjižni slovenščini*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Kinsey, Marie. 2009. Going live: writing and presenting for broadcast. V *Broadcast Journalism*, ur. Jane Chapman in Marie Kinsey, 139–148. London: Routledge.

Košir, Manca. 1975. *Intervju v sodobnem slovenskem tisku*. Diplomsko delo. Univerza v Ljubljani: Fakulteta za družbene vede.

--- 1988. *Nastavki za teorijo novinarskih vrst*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Laban, Vesna. 2007. *Osnove televizijskega novinarstva*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Letica, Zvonko. 2003. *Televizijsko novinarstvo*. Zagreb: Disput.

Luthar, Breda. 1992. *Čas televizije*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

--- 1998. *Poetika in politika tabloidne kulture*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Milosavljevič, Marko. 2003. *Novinarska zgodba*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

--- 2005. Intervju: metoda dela in novinarski žanr. V *Uvod v novinarske študije*, ur. Karmen Erjavec in Melita Poler Kovačič, 135–188. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. 2002. *Pravilnik o programih posebnega pomena*. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=38705> (5. maj 2010).

--- 2010. *Razvid medijev*. Dostopno prek: http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Razvidi/razvid_medijev.pdf (21. april 2011).

Orlebar, Jeremy. 2009. Painting pictures 1: writing, editing and packaging for television. V *Broadcast Journalism*, ur. Jane Chapman in Marie Kinsey, 105–113. London: Routledge.

Perovič, Tomaž in Špela Šipek. 1998. *TV novice*. Ljubljana: Študentska organizacija univerze Ljubljana, Študentska založba.

Plenković, Mario. 1993. *Komunikologija masovnih medija*. Zagreb: Barbat.

Salcetti, Marianne. 1995. The emergence of the Reporter: Mechanization and the Devaluation of Editorial Workers. V *Newsworkers: toward a history of the rank and file*, ur. Bonnie Brennen in Hanno Hardt, 48–74. Minneapolis: University of Minnesota.

Tivadar, Hotimir. 2003. Aktualna vprašanja slovenskega pravorečja. V *Współczesna polska i słoweńska sytuacja językowa/Sodobni jezikovni položaj na Poljskem in v Sloveniji*, ur. Stanislaw Gajda in Ada Vidovič Muha, 281–299. Opole: Uniwersytet Opolski, Instytut Filologii Polskiej; Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

--- 2003a. *Podoba in funkcija govorenega knjižnega jezika glede na neknjižne zvrsti*. Dostopno prek: <http://www.centerslo.net/files/File/simpozij/sim22/Tivadar.pdf> (20. maj 2010).

--- 2008. *Kakovost in trajanje samoglasnikov v govorenem jeziku*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

--- 2008a. Pravorečje, knjižni jezik in mediji. V *Slovenski jezik, literatura, kultura in mediji*, ur. Mateja Pezdirc Bartol, 24–35. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

--- 2009. Fonetika in realno gradivo – izbira(nje), pridobivanje, urejanje in analiza govornih medijskih besedil. V *Infrastruktura slovenščine in slovenistike*, ur. Marko Stabej, 365–369. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

Toporišič, Jože. 2000. *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja.

Toporišič, Jože in Martin Ahlin, ur. 2001. *Slovenski pravopis*. Ljubljana: Založba ZRC SAZU.

Verovnik, Tina. 2004. Govorjeni knjižni jezik v televizijskih dnevnoinformativnih oddajah: študija primera. V *Poti slovenskega novinarstva - danes in jutri*, ur. Monika Kalin Golob in Melita Poler Kovačič, 157–173. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

--- 2005. *Jezikovni obronki*. Ljubljana: GV Revije.

--- 2009a. Specifike jezikovnih izbir novinarjev v radijskih novinarskih dvogovornih žanrih. *Teorija in praksa* 46 (6): 785–801.

--- 2009b. Nekaj značilnosti nebranega javnega govora. *Pravna praksa* 28 (34): 31.

Vogrinc, Jože. 2008. Govor na radiu in na televiziji. V *Spisi o govoru*, ur. Primož Vitez, 217–230. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

Zelizer, Barbie. 2004. *Taking journalism seriously: news and the academy*. California: SAGE Publications.

Zemljarič Miklavčič, Jana, Marko Stabej, Simon Krek in Ana Zwitter Vitez. 2009. Kaj in zakaj v referenčni govorni korpus slovenščine. V *Infrastruktura slovenščine in slovenistike*, ur. Marko Stabej, 423–428. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

10 PRILOGE

V prilogah so zbrani zapisi napovedi in veznega besedila v prvotni obliki (iz scenosleda), njihova govorna transkripcija in razlaga označenih odstopanj od jezikovnih norm.

Legenda za transkripcijo besedila:

poudarjeno – poudarjeno izgovorjena beseda

glas – neustrezno naglašeno mesto

// – vdih na neustreznem mestu

(...) – premor na neustreznem mestu

... – premor na ustreznem mestu

omenjali.=Torej – govor brez premora, kjer bi ga sicer pričakovali

↑ – relativno višji končni ton govornega segmenta

↓ – relativno nižji končni ton govornega segmenta

→ – srednji (ničelni) končni ton govornega segmenta

nejasno – nejasna izgovorjava

nepravilno – nepravilna izgovorjava glede na pravorečno normo

napačno – skladenjsko napačno uporabljena beseda ali besedna zveza

ə – polglasnik

' – samoglasniška redukcija

PRILOGA A: 3655. Gorenjska poročila 5. marca 2010

Voditelj A

NAPOVED 1

»CIVILNA ZAŠČITA«

Lepo pozdravljeni, spoštovane gledalke in cenjeni gledalci.

Ob svetovnem dnevu civilne zaščite po vsej Sloveniji potekajo slavnostne proslave, na katerih najzaslužnejšim pripadnikom podeljujejo najrazličnejša priznanja. Nič drugače ni na Jesenicah, kjer so včeraj pripravili priložnostno predavanje o delu civilne zaščite v primeru poplav in zemeljskih plazov.

Transkripcija

Lepo pozdrauleni. //

Op svetounem dnevu civilne zaščite po usəj Sloveniji potekajo slaunostne proslave, na katerih najzaslužnejšim pripadnikom podeljujejo najrazličnejša priznanja. Niž drugače ni na Jesenicah, kjer so učeraj pripravili priložnostno predavanje o delu civilne zaščite // u primeru poplau in zeməlskih plazou.

NAPOVED 2

»STARE JESENICE«

V Kosovi graščini na Jesenicah so včeraj na ogled postavili dokumentarno razstavo Ta stare Jesenice ali Murova in Plavž. Ob tej priložnosti so izdali tudi posebno knjigo, ki opisuje stare Jesenice.

OFF: Zanimivo je vedeti, kaj vse so v zgodovini obsegale Stare Jesenice in kako so se razvijale.

Transkripcija

U Kosovi grašini na Jesenicah so učeraj na oglet postavili dokumentarno rastavo↓ Ta stare Jesenice // ali Murova in Plauž. Op tej priložnosti so izdali tudi posebno knjigo, ki *opisujejo* stare Jesenice.

OFF: Zanimivo je vedeti, kaj use so u zgodovini opsegale Stare Jesenice in kako so se razvijale.

NAPOVED 3

»GOSTJA POROČIL«

Agencija Media butik, Radio Sora in Javni zavod Ratitovec bodo v nedeljo ob 17. uri v športni dvorani v Železnikih pripravili tradicionalni koncert Pesem srca. Več o prireditvi, s katero želijo počastiti nedavni svetovni dan žensk in prihajajoči materinski dan, nam bo povedala Saša Pivk Avsec iz agencije Media butik. Lepo pozdravljeni!

* Morda bi se vrnila za nekaj let v preteklost. Od kod in kdaj se je pojavila zamisel za vsakoletni koncert v Železnikih?

* V Športno dvorano Železniki ste tudi letos povabili zveneča imena slovenske zabavne in narodno-zabavne glasbe ...

* Verjamem, da je med našimi gledalci veliko tistih, ki bi se radi udeležili vašega koncerta in jih zanima, kje je še možno kupiti vstopnice ...

* Želimo vam uspešno prireditev in hvala za obisk v studiu.

Transkripcija

Agêncija Media butik, Radio Sora in Jauni zavod Ratitovec bodo u nedeljo op sed'mnajsti uri u športni dvorani u Železnikih // pripravili tradicionalni koncert Pes'm srca.↑ Več o prireditvi,= s katero želijo počastiti letošnji **svetovni** dan žensk // in prihajajoči **máterinski** dan, nam bo povedala Saša Pivk Ausec iz **agêncije** Media butik.= Lepo pozdrauljeni!

* Če se vrnemo u preteklost=Ot kot ideja (...) za vsakoletni tradicionalni koncert?

* Kdo use torej bo prepevau?

* Kako je z ustopnicami?↓

Za konec le še vabilo gledaukam // in pa gledaucem seveda da peljejo //svoje dame na sam koncert.

Huala za pojasnila in obisk u studiu.

NAPOVED 4

»PRED PREMIERO«

V Gledališču Toneta Čufarja so tik pred novo premiero. Vse je že pripravljeno na uprizoritev gledališke predstave Fimfarum v režiji Gregorja Čušina. Na odru jeseniškega gledališča jo bodo prvič uprizorili to sredo, podrobnosti pa so javnosti razkrili na včerajšnji novinarski konferenci.

OFF: Na Jesenicah, si želijo, da bi bila predstava, čim večkrat ponovljena po vsej Sloveniji.

Transkripcija

U Gledališču Toneta Čufarja so tik pred novo premiero. Use je že pripravljeno na oprizoriteu gledališke predstave // **Fimfarúm** u režiji Gregorja Čušina. Na odru jeseniškega gledališča jo bodo prvič uprizorili to sredo, **podrobnosti** pa so jaunosti razkrili // na učerajšnji novinarski konferenci.

OFF: Na Jesenicah šj želijo, da bi bila predstava čim večkrat ponouljena po usej Sloveniji.

NAPOVED 5

»GOSTOVANJE V NEPALU«

Folklorna skupina Sava iz Kranja se je danes odpravila v Nepal. Tam bo potekal mednarodni festival folklornih skupin.

Transkripcija

Folklorna skupina Sava is Kranja se je danes otpravila u Nepal. Tam bo potekau mednarodni festival folklornih skupin.

NAPOVED 6

»ŠPORT REPORT«

Prizorišče svetovnega prvenstva v poletih, ki bo od 18. do 21. marca v dolini pod Poncami, je dobilo zeleno luč za izvedbo največjega slovenskega športnega praznika. Prihodnji torek bo šest hokejskih klubov začelo končnico državnega prvenstva, ki se bo končala najkasneje 3. aprila.

Transkripcija

Prizoriše svetounega prvenstva u poletih, ki bo od os'mnajstega do enaindvajsetega marca u dolini pod Poncami // je *dobila* zeleno luč za izvedbo največjega slovenskega športnega praznika. Prihodnji torek bo šehst hokejskih klubov začelo končnico državnega prvenstva, // ki se bo končala najkasneje tretjega aprila.

NAPOVED 7

»VREME V REGIJI«

In kakšno vreme nam za ta konec tedna napovedujejo vremenoslovci?

V soboto čez dan bo spremenljivo, ponekod pretežno oblačno, možne bodo posamezne snežne plohe.

OFF: V nedeljo bo delno jasno z občasno povečano oblačnostjo, pihal bo zmeren severovzhodni veter. Najnižje jutranje temperature bodo od -7 do -2, v alpskih dolinah ter v krajih s snežno odejo do -10, najvišje dnevne od 0 do 4 stopinj Celzija. V ponedeljek bo precej jasno, hladno in vetrovno

Transkripcija

In kakšno ureme nam za ta konec tedna napovedujejo vremenoslovci?↓

U soboto čez dan bo spremenljivo, ponekod pretežno oblačno, možne bodo posamezne snežne plohe.

OFF: U nedeljo bo delno jasno z občasno povečano oblačnostjo. Pihal bo zmeren **severovshodni** veter.↑ // Najnižje jutranje temperature bodo od minus sed'm do minus dve //, u alpskih dolinah ter u krajih s snežno odejo do minus deset,↓ // najvišje dnevne od nič do štiri stopinje celzija. // U ponedeljek bo precej jasno, hládno in vetrouno.

NAPOVED 8

»PRIJETEN VEČER«

In če še ne veste, kaj bi počeli jutri, v soboto zvečer ... Priljubljena citrarka Tanja Zajc Zupan vas ob 19. uri vabi v halo Komunalnega centra v Domžalah na koncert ob mednarodnem dnevu žensk. Poleg Zupanove bodo nastopili igralka Štefka Drolc, sopranistka ljubljanske Opere Norina Radovan in pevec Ivo Mojzer. Kjerkoli že boste, želim vam prijeten konec tedna in vabljeni k ogledu regionalnega programa Gorenjske televizije. Nasvidenje.

Transkripcija

In če še ne veste, kaj bi počeli jutri, u soboto zvečer ... Priljubljena citrarka Tanja Zajc Zupan vas op devetnajsti uri vabi u halo Komunalnega centra u Domžalah↑ // na koncert ob mednarodnem dnevu žensk. // Poleg Zupanove bodo nastopili igrauka Štefka Drolc, sopranistka ljubljanske Opere // Norina Radovan in pevec Ivo Mojzer. Kjerkoli že boste želimo vam prijet'n konec tedna in vabljeni k ogledu regionalnega programa **Geteve** Gorenjske **televízije**. Nasvidenje.

PRILOGA B: 3656. Gorenjska poročila 8. marca 2010

Voditeljica B

NAPOVED 1

»KRI PO TRŽNI CENI«

Lepo pozdravljeni, spoštovane gledalke in cenjeni gledalci.

Potem ko so na Jesenicah popolnoma obnovili oddelek za transfuzijsko medicino, so ga prejšnji teden v brezplačni najem dali novoustanovljenemu centru v

Ljubljani. Še več, kri bo Splošna bolnišnica Jesenice odslej plačevala po tržni ceni, vse to pa na Jesenicah močno obžalujejo.

Transkripcija

Lepo pozdravljeni, spoštovane gledauke in cenjeni gledauci.

Potem ko so na Jesenicah popounoma obnovili oddelek za transfuzijsko medicino, → so ga prejšni teden u bresplačni najem dali novoustanouljenemu centru u Ljubljani. Še več, kri bo Splošna bounišnica Jesenice otslej plačevala po tržni ceni, use to pa na Jesenicah močno obžalujejo.

NAPOVED 2

»SREDSTVA ZA ŠPORT«

V Šenčurju so na sredini seji tamkajšnjega občinskega sveta obravnavali tudi predlog nekaterih svetnikov, da se pri proračunski postavki za šport točno določi sredstva za posamezno panogo. Svetniki so kasneje predlog umaknili, saj ta ne bi pravično razdelil denarja med proračunskimi porabniki.

Transkripcija

U Šenčurju so na sredini seji tamkajšnjega opčinskega sveta obravnavali tudi predlok nekaterih svetnikou, → da se pri pròračunski postavki za šport točno določi sredstva // za posamezno panogo. Svetniki so kasneje predlog umaknili, → // saj ta ne bi pravično razdelíu denarja med pròračunske porabnike.

NAPOVED 3

»GOSTJA POROČIL«

Nekaj naslednjih minut v Gorenjskih poročilih namenjamo dejavnostim kranjskih in gorenjskih študentov. Kaj vse pripravljajo, nam bo pojasnila Jasna Simovič iz Kluba študentov Kranj. Lepo pozdravljeni!

* V Klubu študentov Kranj pripravljate čistilno akcijo, prav v tem tednu pa vam lahko občani sporočijo divja odlagališča. Kakšen je postopek, kam lahko pokličejo, kdaj bo čistilna akcija potekala?

* Že nekaj let sodelujete s priljubljenimi klovní zdravniki. Pripravili ste zbiralno akcijo Pomagajmo rdečim noskom, za kaj točno gre?

* Pripravili ste tudi tečaje in različne razpise?

* **Kaj pa je še aktualnega v vašem klubu?**

* **Hvala za pojasnila in obisk v studiu!**

Transkripcija

Nekaj naslednjih minut u Gorenjskih poročilih namenjamo dejavnostim kranskih in gorenjskih študentov. Kaj use pripravljajo, nam bo pojasnila Jasna Simovič is Kluba študentou Kranj. Lepo pozdravljeni!

* U Klubu študentov Kranj pripravljate čistilno akcijo, → prau u tem tednu pa vam lahko opčani sporočijo divja odlagališča. Kakšen je postopek, kam lahko pokličejo in gdaj bo ta čistilna akcija potekala?

* Že nekaj let sodelujete s priljubljenimi klovnii zdravnikii. ↑ (...) Pripravili ste zbiralno akcijo Pomagajmo rdečim noskom, za kaj točno gre pri tem projektu?

* Pripravili ste tudi tečaje in različne raspise?

* Kaj pa je še aktualnega u vašem klubu?

* Torej vabljeni, vam pa hvala za obisk u studiu in usa pojasnila.

NAPOVED 4

»OBČNI ZBOR«

V baročni dvorani Graščine v Radovljici je bil v petek drugi redni in tudi izredni občni zbor Čebelarske zveze Gorenjske. Ta se je lani razširila iz Čebelarske zveze zgornje Gorenjske, vanjo pa je vključenih kar 18 društev.

Transkripcija

U baročni dvorani Graščine u **Radovljici** je biu u pet'k drugi **redni** in tudi izredni opčni zbor Čebelarske zveze Gorenjske. **Ta** se je lani rasširila is Čebelarske zveze **zgornje** Gorenjske, ↓ **vanjo** pa je uključenih kar osemnajst društev.

NAPOVED 5

»SKUPNA RAZSTAVA«

V Razstavnem salonu Dolik na Jesenicah so v petek popoldne odprli razstavo likovnih del slikark Dragice Benčič in Majde Drnovšek. Obe sta članici Likovnega društva revirskih likovnikov Trbovlje, s katerim jeseniški salon dobro sodeluje.

Transkripcija

U Rastavnem salonu Dolik na Jesenicah so u pet'k popoudne otrpli rastavo likounih del slikark Dragice Benčič↑ / / in Majde Drnovšek. Obe sta članici Likounega društva revirskih likounikou Trboulje,→ s katerim jeseniški salon dobro sodeluje.

NAPOVED 6

»ŠPORT REPORT«

Gorenjski odbojkerski derbi med Triglavom in ACH-jem so lažje od pričakovanega dobili slednji. Kranjske košarkarice so bile nemočne v srečanju proti državnim prvakinjam, Hit in Odeja pa sta slavila zmagi.

Transkripcija

Gorenski otbojkerski derbi med **Triglavom** in acehajem / / so lažje od pričakovanega dobili slednji.↑ Kranjske **košarkarice** so bile nemočne u srečanju proti državnim prvakinjam, Hit in Odeja pa sta slavila zmagi.

NAPOVED 7

»VREME V REGIJI«

Na kratko še poglejmo, kakšno vreme nam napovedujejo vremenoslovci za prihodnje dni. Jutri bo pretežno oblačno, ponekod bo občasno rahlo snežilo. Količina padavin bo majhna. Pihal bo severovzhodnik.

OFF: Najnižje jutranje temperature bodo od -8 do -3, v alpskih dolinah do -11, najvišje dnevne od -4 do 1 stopinje Celzija. V sredo bo oblačno, sneženje se bo okrepilo. Mrzlo bo in vetrovno. V četrtek bo občasno še rahlo snežilo, veter pa bo slabel.

Transkripcija

Na **kratko** še poglejmo↓, kakšno **vreme** nam napovedujejo vremenoslovci za prihodne dni. Jutri bo pretežno oblačno,→ ponekot bo opčasno rahlo snežilo. Količina padavin bo majhna. Pihal bo severoushodnik.

OFF: **Najnižje** jutranje temperature bodo ot minus os'm do minus tri,↓ u↑ alpskih dolinah do minus enajst,→ najvišje dneune od minus štiri do ene stopinje Celzija. U sredo bo oblačno,↓ sneženje pa se bo okrepilo. Mrzlo bo in vetrovno. U četrt'k bo opčasno še rahlo snežilo, vet'r pa bo slabel.

NAPOVED 8

»PRIJETEN VEČER«

Tik pred koncem oddaje pa vas vabimo k ogledu jutrišnje večerne izobraževalne oddaje Skrbimo za zdravje. Voditeljica Klementina Skumavc Mežek bo ob 20. uri v živo gostila Mirana Remsa, specialista kirurga iz Splošne bolnišnice Jesenice. V oddaji se bosta pogovarjala o raku na črevesju in programu SVIT. Prijazno vabljeni k ogledu in nasvidenje.

Transkripcija

Tik pret koncem odaje pa vas vabimo k ogledu jutrišnje večerne izobraževalne odaje Skrbimo za zdrauje. **Voditeljica** Klementina Skumavc Mežk / / bo op dvajseti uri u živo gostila Mirana Remsa, / / specjalista **kirurga** is Splošne bounišnice Jesenice. U odaji se bosta pogovarjala o **raku** na črevesju in programu SVIT. Prijazno vabljeni k ogledu in nasvidenje.→

PRILOGA C: 3660. Gorenjska poročila 12. marca 2010

Voditelj A

NAPOVED 1

»OBNOVLJIVI VIRI«

Lepo pozdravljeni, spoštovane gledalke in cenjeni gledalci!

Na Bledu je včeraj potekal že drugi forum o obnovljivih virih in učinkoviti rabi energije. Namen foruma je spodbuditi javnost h konkretnim dejanjem v smeri učinkovitejše rabe energije na osnovi predstavljenih primerov dobrih praks.

OFF: Dogodka v organizaciji Elektra Gorenjske in hčerinske družbe Gorenjske elektrarne so se udeležili tudi predstavniki lokalne energetske agencije Gorenjske.

OFF: Sama agencija si želi še več, tovrstnih forumov.-

Transkripcija

Lepo pozdrauljeni.

Na Bledu je učeraj potekau že drugi forum o obnouljivih virih in učinkoviti rabi energije. Namen foruma je spotbuditi jaunost h konkretnim dejanjem / / u smeri učinkovitejše rabe energije / / na osnovi pretstavljenih primerou dobrih praks.

OFF1: Dogotka u organizaciji Elektra Gorenjske in hčerinske družbe Gorenške elektrarne so se udeležili tudi pretstavniki lokalne energetske agencije Gorenjske.

OFF2: Sama **agêncija** si želi še več tovrstnih forumov.

NAPOVED 2

»SEJA NA JESENICAH«

Na Jesenicah je včeraj potekala redna seja tamkajšnjega občinskega sveta. Svetniki so na seji obravnavali devetnajst točk, med njimi tudi odlok o občinskih cestah in oskrbi s pitno vodo na območju občine. Oba odloka sta bila sprejeta.

OFF: Med pomembnimi odloki je tudi, ta, ki predvideva ustanovitev javne gospodarske službe, ki bo skrbela za obdelavo mešanih komunalnih odpadkov.

Transkripcija

Na Jesenicah je učeraj potekala redna seja tamkajšnjega opčinskega svêta. Svetniki so na seji obravnavali devetnajst točk, med njimi tudi odlok o opčinskih cestah // in oskrbi s pitno vodo na območju opčine. Oba odloka sta bila sprejeta.

OFF: Met pomembnimi odlôki je tudi ta, ki predvideva ustanovitev jaune gospodarske službe, // ki bo skrbela za obdelavo mešanih komunalnih odpadkov.

NAPOVED 3

»GOST POROČIL«

Ogrevanje za marsikatero gospodinjstvo na Gorenjskem predstavlja velik mesečni strošek. Cene energije rastejo, prav tako pa tudi zanimanje ljudi za možnosti varčevanja z energijo. V studiu Gorenjske televizije se nam je danes pridružil Robert Šest iz podjetja Brunata, ki nam bo razložil, kako lahko v večstanovanjskih objektih s pomočjo delilnikov toplote plačujemo ogrevanje v skladu z našo porabo. Lepo pozdravljeni!

* Kaj pomeni individualno obračunavanje toplote in zakaj je pomembno?

* Kolikšen je strošek menjave za stanovanjski blok?

* Kako poteka odčitavanje in obračun?

* Ali je za odčitavanje delilnikov vedno treba vstopiti v stanovanje?

* Hvala za pojasnila in obisk v našem studiu.

Transkripcija

Ogrevanje za marsikatero gospodinstvo na Gorenjskem pretstavlja velik mesečni strošek. ↑ Cene energije rastejo, prau tako pa tudi zanimanje ljudi za možnosti varčevanja z energijo. U studiu geteve gorenske televizije se nam je pridružiu Robert Šes is podjetja Brunata, // ki nam bo razlôžiu, kako lahko // u večstanovanskih objektov s pomočjo delilnikou toplote plačujemo ogrevanje ↑ // u skladu z našo porabo. Lepo pozdrauljeni!

- * Kaj pomeni individualno obračunavanje toplote in zakaj je to pomembno?
- * *Koliko* je sam strošek menjave za stanovanjski blok?
- * In kašən je *pə* ne vem, kuko se lahko to lastniki stanovanj odločijo?
- * Ne pretstaulja to večjih ovir kasneje pri // samem obračunavanju? Kako prauzaprau samo obračunavanje // in očitavanje šteucev *poteka*?
- * Je potem razlika u ceni?
- * Tako da se bolj splača na daljavo.
- * Opstaja morda tudi k'šna direktiva, ki bo *əəm* tovrstna očitavanja prauzaprau nekako določila, da morajo biti?
- * Še to, glede na cene, // bo takorat ko se nam bo *nə*..mudilo, se pravi leta 2011, kaj(...) bodo kaj nižje cene?
- * Torej hvala za pojasnila in obisk u studiu.

NAPOVED 4

»PO PREMIERI«

V dvorani Gledališča Toneta Čufarja pa so v četrtek premierno uprizorili predstavo Fimfarum v režiji Gregorja Čušina. Gre sicer za istoimensko zbirko devetnajstih modernih pravljič za vse generacije češkega avtorja Jana Wericha, na Jesenicah pa so za predstavo izbrali le štiri zgodbe.

OFF: Igralci so z dobrim odzivom publike zadovoljni.

Transkripcija

U dvorani Gledališča Toneta Čufarja pa so u četrtek premijerno uprizorili pretstavo Fimfarum // u režiji Gregorja Čisine. Gre sicer za istoimensko zbirko devetnajstih modernih pravljič za use generacije ↑ (...) češkega autorja, na Jesenicah pa so za pretstavo izbrali štiri zgodbe.

OFF: Igrauci so z dobrim odzivom publike naudušeni.

NAPOVED 5

»DEJAVNA KNJIŽNICA«

Radovljiška knjižnica Antona Tomaža Linharta, spada med aktivnejše knjižnice na Gorenjskem pa tudi v slovenskem merilu, kaj dosti ne zaostaja. Tudi za mesec marec, so pripravili številne prireditve in novosti.

OFF: V knjižnici so pripravljene na različna potopisna predavanja, pa tudi na tradicionalno Andersenovo noč.

Transkripcija

Iz Jesenic u Radouljico. Radouljiška knjižnica Antona Tomaža Linharta spada med aktivnejše knjižnice na Gorenjskem pa tudi u slovenskem merilu kaj dosti ne zaostaja. Tudi za mesec marec so pripravili številne prireditve in novosti.

OFF: U knjižnici so pripravljene na različna potopisna predavanja, pa tudi na tradicionalno Andersenovo noč.

NAPOVED 6

»ŠPORT REPORT«

Slovenska odbojka slavi zgodovinski uspeh. ACH Volley je po zlatem nizu, ki ga je dobil s 15 : 10, izločil Hypo Tirol in se uvrstil na zaključni turnir Lige prvakov. Zadnji krog košarkarskega državnega prvenstva pa je bil uspešen tudi za gorenjsko žensko košarko, saj so vse gorenjske ekipe dosegle zmage...

Transkripcija

Slovenska odbojka slavi zgodovinski uspeh. Acheha voli je po zlatem nizu, ki ga je dobil s petnajst proti deset, // izločil Hipo Tirol // in se uvrstil na zaključni turnir Lige prvakov. Zadnji krog košarkarskega državnega prvenstva pa je bil uspešen tudi za gorenjsko žensko košarko, // saj so vse gorenjske ekipe dosegle zmage.

NAPOVED 7

»VREME V REGIJI«

Vremenoslovci za ta konec tedna napovedujejo pretežno jasno vreme, le v vzhodni in osrednji Sloveniji občasno zmerno oblačno. Zjutraj bo po nižinah megla.

OFF: Najnižje jutranje temperature bodo od -3 do -9, v alpskih dolinah do -15, najvišje dnevne od 4 do 8 stopinj Celzija. V ponedeljek bo v zahodnih krajih pretežno jasno,

drugod deloma jasno z občasno povečano oblačnostjo. Nekoliko topleje bo. V jutranjem času bo ponekod po nižinah megla.

Transkripcija

Vremenoslovci za ta konec tedna napovedujejo pretežno jasno vreme,↓ le u vzhodni in osrednji Sloveniji opčasno zmerno oblačno. Zjutraj bo po nižinah megla.

OFF: Najnižje jutranje temperature bodo ot minus tri do minus devet, u alpskih dolinah do minus petnajst, // najviše dneune ot štiri do os'm stopinj Celzija. U ponedeljek bo u zahodnih krajih pretežno jasno,↓ drugot deloma jasno z opčasno povečano oblačnostjo. Nekoliko topleje bo. U jutranjem času bo ponekot po nižinah megla.

NAPOVED 8

»PRIJETEN VEČER«

Preživite konec tedna čim karseda prijetno in nasvidenje.

Transkripcija

Preživite konec tedna karseda prijetno (...) in nasvidenje.

PRILOGA Č: 3663. Gorenjska poročila 17. marca 2010

Voditelj A

NAPOVED 1

»OMIZJE O KRIZI«

Lepo pozdravljeni, spoštovane gledalke in cenjeni gledalci!

Poslanci in simpatizerji največje opozicijske stranke so se včeraj popoldne na omizju v Domu krajanov v Šenčurju lotili reševanja problemov, ki so nastali zaradi gospodarske krize. Pri Slovenski demokratični stranki so prepričani, da bi bilo za Slovenijo veliko bolje, če bi bili v teh težkih časih prav oni na oblasti.

Transkripcija

Lepo pozdravljeni,

Poslanci in simpatizerji največje opozicijske stranke so se učeraj popoudne na omizju u Domu krajanou u Šenčurju / / lotili reševanja problemou, ki so nastali zaradi

gospodarske krize. Pri Slovenski demokratski stranki so prepričani, da bi bilo za Slovenijo veliko **bolje**, // če bi bili u teh težkih časih prav oni na oblasti.

NAPOVED 2

»RAZVOJNE AGENCIJE«

Jeseniški občinski svet je na nedavni seji obravnaval tudi poročilo o delovanju Razvojne agencije zgornje Gorenjske, bolj znane kot RAGOR. Svetniki so bili s poročilom o njenem delovanju večinoma zadovoljni.

Transkripcija

Jeseniški občinski svet je na nedavni seji obravnaval tudi poročilo o delovanju Razvojne agencije zgornje Gorenjske, // bolj znane kot RAGOR. Svetniki so bili s poročilom o njenem delovanju večinoma zadovoljni.

NAPOVED 3

»GOSTJA POROČIL«

Območno združenje Rdečega križa Kranj je prejšnji petek začelo marčne organizirane krvodajalske akcije za potrebe Zavoda za transfuzijsko medicino v Ljubljani in Splošne bolnišnice na Jesenicah, kamor bodo vozili krvodajalce s posebnimi avtobusi. Več podrobnosti o akciji nam bo zaupala sekretarka omenjenega združenja Milka Miklavčič. Lepo pozdravljeni!

* To je že druga letošnja krvodajalska akcija v organizaciji kranjskega Rdečega križa. Koliko krvodajalcev ste zabeležili na januarski akciji? Koliko litrov krvi ste uspeli zbrati?

* V petek se bo nadaljevala druga letošnja krvodajalska akcija za potrebe Zavoda za transfuzijsko medicino in Splošne bolnišnice na Jesenicah ... Kdo vse se je lahko udeleži?

* Za krvodajalce boste tudi tokrat uredili avtobusne prevoze ...

* Podatki o odhodih avtobusov na krvodajalske akcije Rdečega križa Kranj so objavljeni med aktualnimi novicami na spletni strani Gorenjske televizije. Vam pa želim velik odziv krvodajalcev in hvala za obisk v studiu.

Transkripcija

Območno združenje Rdečega križa Kranj je prejšnji petek začelo marčne organizirane krvodajalske akcije // za potrebe Zavoda za transfuzijsko medicino u Ljubljani in

Splošno bolnišnico Jesenice, / / kamor bodo tudi vozili krvodajalce s posebnimi avtobusi. Več o akciji nam bo zaupala sekretarka omenjenega združenja Milka Miklavčič. Lepo pozdravljeni!

* To je že druga letošnja krvodajalska akcija u organizaciji kranskega Rdečega križa. Koliko krvodajalcev ste zabeležili mislim da na januarski akciji ne?

* Torej u pet'k se bo nadaljevala druga letošnja krvodajalska akcija za potrebe / / Zavoda za transfuzijsko medicino in Splošno bolnišnico na Jesenicah. Gdo use se lahko same akcije udeleži?

* Autobusni prevos je tudi tokrat seveda bresplač'n.

* Še to – so še kašne omejitve pri kilogramih, najnižji starosti.

* Podatki o othodih autobusou na krvodajalske akcije Rdečega križa Kranj so objauljeni med aktualnimi novicami na spletni strani geteve Gorenjske **televízije**.↑ Vam pa želim velik odziv krvodajalcev in hvala za pojasnilo.

NAPOVED 4

»OBNOVLJIVI VIRI«

Poročali smo že, da je minuli teden na Bledu v organizaciji Elektra Gorenjska in Gorenjskih elektrarn potekal drugi mednarodni forum o obnovljivih virih. Ministrstvo za gospodarstvo je na forumu predstavilo nadaljnje ukrepe glede uporabe obnovljivih virov v vsakdanjem življenju.

Transkripcija

Poročali smo že, da je minuli ted'n na Bledu u organizaciji *Elektra Gorenjske* in Gorenjskih elektrarn↑ / / potekau drugi mednarodni forum / / o obnouljivih virih. Ministrstvo za gospodarstvo je na forumu pretstavilo nadaljne ukrepe / / glede uporabe obnouljivih virov u usakdanjem žiuljenju.

NAPOVED 5

»GLASBENI KOTIČKI«

Podjetje Henkel Slovenija in Engrotuš sta pred dnevi zaključila humanitarni projekt, katerega namen je bil opremiti glasbene koticke v dvajsetih slovenskih vrtcih. Rezultate vseslovenskega projekta so danes dopoldne predstavili v kranjskem Planetu Tuš.

Transkripcija

Podjetje Henkøl Slovenija in Engrotuš sta pret dnevi zaključila humanitarni projekt, katerega namen je biu opremiti↑ // glazbene koticke u dvajsetih slovenskih vrtcih. Rezultate useslovenskega projekta so danes dopoudne pretstavili u kranskem Planetu Tuš.

NAPOVED 6

»ŠPORT REPORT«

Kegljači kamniškega Kalcita in Ljubelja nadaljujejo uspešen niz zmag, pri ženskah pa izstopajo Kamničanke. Zadnji krog državnega prvenstva je bil porazen za gorenjske košarkarje, zmago pa je uspelo izboriti le Radovljičanom.

Transkripcija

Kegljači kamniškega Kalcita in Ljubelja nadaljujejo uspešen nis↓ // zmag, pri ženskah pa istopajo Kamničanke. Zadnji krok držaunega prvenstva je biu porazen za gorenške košarkarje, // zmago pa je uspelo izboriti le Radovljičanom.

NAPOVED 7

»VREME V REGIJI«

Podobno kot danes popoldne bo tudi jutri večinoma sončno, le na zahodu bo nekaj več oblačnosti. Ponekod bo čez dan pihal jugozahodni veter.

OFF: Najnižje jutranje temperature bodo od -5 do 1, najvišje dnevne od 9 do 14 stopinj Celzija. Popoldne in jutri bo precej jasno, le ponekod v Alpah bo tudi pretežno oblačno. Ponekod bo čez dan zapihal jugozahodni veter. V petek in soboto bo v zahodnih krajih Gorenjske pretežno oblačno, drugod pa bo prevladovalo sončno vreme. Pihal bo jugozahodnik.

Transkripcija

Podobno kot danes popoudne bo tudi jutri večinoma sončno, le na zahodu bo nekaj več oblačnosti. Ponekot bo čez dan pihau jugozahodni veter.

OFF: Najnižje jutranje temperature bodo ot minus pet do *ena*, najvišje dneune ot devet do štirinajst stopinj Celzija. Popoudne in jutri bo precej jasno, le ponekot u Alpah bo tudi pretežno oblačno. Ponekot bo čez dan zapihau jugozahodni vet'r. U pet'k in soboto bo u zahodnih krajih Gorenske pretežno oblačno, drugot pa bo preuladovalo sončno ureme. Pihau bo jugozahodnik.

NAPOVED 8

»PRIJETEN VEČER«

Z vremensko napovedjo pa tudi končujemo današnja Gorenjska poročila. Želimo vam prijeten večer še naprej in nasvidenje.

Transkripcija

Z vremensko napovedjo pa tudi končujemo današnja Gorenjska poročila. Želimo vam prijeten večer še naprej in nasvidenje.

PRILOGA D: 3667. Gorenjska poročila 23. marca 2010

Voditeljica B

NAPOVED 1

»MATERINSKI DOM«

Lepo pozdravljeni, spoštovane gledalke in cenjeni gledalci!

V Sloveniji že kar nekaj materinskih domov nudi začasno zatočišče v procesu reševanja stisk in težav, s katerimi se srečujejo matere z otroki. Gorenjske občine in strokovna javnost so podprle letošnjo ureditev tovrstnega doma na Jesenicah.

Transkripcija

Lepo pozdravljeni, spoštovane gledalke in cenjeni gledalci!

U Sloveniji že kar nekaj materinskih domov nudi začasno zatočišče v procesu reševanja stisk in težav, s katerimi se srečujejo matere z otroki. Gorenjske občine in strokovna javnost so podprle letošnjo ureditev tovrstnega doma na Jesenicah.

NAPOVED 2

»RAZVOJNO SODELOVANJE«

V Kranju se v teh dneh mudi strokovna delegacija iz Srbije. Na obisku so župani in razvojni delavci iz občin srbske regije Braničevo/Podunavlje, ki želijo vzpostaviti razvojno sodelovanje z Gorenjsko regijo, predvsem na podlagi primerov dobrih praks.

Transkripcija

U **Kranju** se u teh dneħ mudi strokouna delegacija is Srbije. Na obisku so **župani** in razvojni delauci is opčin srpske regije Braničevo/Podunavlje, / / ki želijo uspostaviti razvojno sodelovanje z Gorenško regijo, ↓ predusem na podlagi primerou dobriħ praks.

NAPOVED 3

»GOSTJA POROČIL«

Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva, bo jutri prvič pripravilo Dan za spremembe. V sodelovanju s prostovoljskimi organizacijami in občinami bodo v različnih krajih po Sloveniji potekale številne prostovoljske akcije. Več podrobnosti nam bo predstavila Helena Liberšar iz Slovenske filantropije. Lepo pozdravljeni!

- * Kaj je namen jutrišnjega Dneva za spremembe? Kaj želite spremeniti oz. doseči?**
- * Tri večje prireditve boste pripravili tudi na Gorenjskem?**
- * Kakšen odziv pričakujete s strani javnosti, obiskovalcev prireditev?**
- * Morda bi za konec povabili tudi naše gledalce, da se udeležijo katere od prireditev?**

Transkripcija

Slovenska filantropija, / / Združenje za promocijo prostovolstva, bo jutri prvič pripravilo Dan za spremembe. U sodelovanju s prostovoljskimi organizacijami in opčinami / / bodo u različnih krajih po Sloveniji potekale številne prostovoljske prireditve. Več podrobnosti nam bo pretstavila Helena Liberšar is Slovenske filantropije. Lepo pozdrauljeni.

- * Kaj je namen jutrišnjega Dneva za spremembe? Kaj želite spremeniti oziroma doseči?**
- * Tri večje prireditve bosdo potekale tudi na Gorenjskem.**
- * Kakš'n otziu pa pričakujete?**
- * Morda bi za konec povabili tudi naše gledauce, da se udeležijo kakšnega ot teh dogotkou.**
- * Hvala za usa pojasnila in obisk u našem studiu.**

NAPOVED 4

»BLEJSKA DOBRAVA«

Ali ste vedeli, da se Blejska Dobrava tako imenuje, ker je leta in leta spadala pod območje Bleda? Kako je potekalo življenje v tej krajevni skupnosti, ki danes sodi pod okrilje občine Jesenice, je predstavljeno v posebni knjižnici, ki so jo širši javnosti predstavili v soboto, pred občinsko slovesnostjo na Jesenicah.

Transkripcija

Ali ste **vedeli**,↓ da se Blejska Dobrava tako imenuje,↓ ker je leta in leta spadala pot območje Bleda?↓ Kako je potekalo življenje u tej krajevni skupnosti,↓ ki danes sodi pot okrilje opčine Jesenice,↓ je pretstauljeno u posebni knjižnici,↓ ki so jo širši jaunosti pretstavili u soboto, ↓pret opčinsko slovesnostjo na Jesenicah.

NAPOVED 5

»PLANICA 2010«

Planica ostaja kraljica. O njej se še vedno govori, čeprav je letošnja zaključna prireditev v smučarskih poletih že za nami. Zibelko slovenskega skakalnega športa je v nedeljo obiskala tudi številna ekipa Gorenjske televizije.

Transkripcija

Planica ostaja kraljica. O njej se še vedno govori, čeprau je letošna zaključna prirediteu u smučarskih poletih že za nami. Zibeuko slovenskega skakalnega športa je u nedeljo obiskala tudi številna ekipa Gorenjske televizije.

NAPOVED 6

»ŠPORT REPORT«

Prvo tekmo finala državnega prvenstva v hokeju, ki jo je zaznamoval zaplet pred tekmo in nato številni zadetki, bilo jih je kar 15, so dobili hokejisti Acronija Jesenice z 8 : 7.

Transkripcija

Prvo tekmo finala držaunega prvenstva u hokeju,↓ // ki jo je zaznamovau zaplet pret tekmo in nato številni zadetki, // bilo jih je kar petnajst, so dobili hokeisti Akronija Jesenice z os'm proti sed'm.

NAPOVED 7

»VREME V REGIJI«

Danes popoldne je bilo po Gorenjskem večinoma sončno. Sredi dneva so v regiji namerili od 10 do 13 stopinj Celzija. In kakšno bo vreme v naslednjih dneh? Jutri bo precej jasno.

OFF: Najnižje jutranje temperature bodo od 0 do 5, najvišje dnevne od 11 do 15 stopinj Celzija. Nad srednjo in vzhodno Evropo ter nad severnim Balkanom je območje zračnega pritiska. Od jugovzhoda priteka k nam razmeroma topel in občasno bolj vlažen zrak. V četrtek bo pretežno oblačno. Ponekod v zahodnih krajih Gorenjske bo popoldne občasno rahlo deževalo. V petek bo na zahodu regije občasno deževalo, drugod bo še suho vreme. Pihal bo jugozahodni veter.

Transkripcija

Danes popoldne je bilo po Gorenjskem večinoma sončno. Sredi dneva so u regiji namerili ot deset do trinajst stopinj Celzija. In kakšno bo vreme u naslednih dneh? Jutri bo precej jasno.

OFF: **Najnižje** jutranje temperature bodo ot nič do pet, → najvišje **dneune** ot enajt do petnajst stopinj Celzija. Nat **srednjo** in ushodno **Europo** ter nat severnim **Balkanom** je območje zračnega pritiska. Od **jugovzhoda** priteka k nam razmeroma **topel** in občasno bolj vlažen zrak. U četrt'k bo pretežno oblačno. Ponekot u **zahodnih** krajih Gorenjske bo popoldne občasno rahlo deževalo. U petek bo na zahodu regije občasno deževalo, → drugot bo še suho↑ (...) po Pihal bo jugozahodni vet'r.

NAPOVED 8

»PRIJETEN VEČER«

Pred slovesom pa vas vabimo k ogledu jutrišnje informativne oddaje Župan pred kamero. Voditelj Igor Kalabič bo ob 20. uri v pogovoru s kranjskim županom Damijanom Pernetom in njegovimi podžupani na terenu odstrl trenutne in prihodnje investicijske projekte v mestni občini Kranj. Vabljeni k ogledu jutri ob 20-ih. Naj vam torkov večer mineva prijetno in nasvidenje.

Transkripcija

Pret slovesom pa vas vabimo k ogledu jutrišne informatiune odaje Župan pret kamero. Voditel Igor Kalabič bo op dvajseti uri u pogovoru s kranskim županom Damjanom

Pernetom // in njegovimi podžupani na terenu odstru trenutne in prihodne **investicijske** projekte u mestni občini Kranj. Vabljeni k **ogledu** jutri ob dvajsetih. Naj vam torkov večer mineva prijetno in nasvidenje.→

PRILOGA E: 3669. Gorenjska poročila 25. marca 2010

Voditeljica B

NAPOVED 1

»POTNIŠKI PROMET«

Lepo pozdravljeni, spoštovane gledalke in cenjeni gledalci!

Vodstvo Mestne občine Kranj je na današnji novinarski konferenci predstavilo novosti na področju potniškega prometa v Kranju. Spregovorili so tudi o povišanju cen komunalnih odpadkov na območju občine.

Transkripcija

Lepo pozdravljeni, spoštovane gledauke in cenjeni gledauci.

Votstvo Mestne občine Kranj je na današni novinarski konferenci pretstavilo novosti na področju potniškega prometa u Kranju. Spregovorili so tudi o povišanju cen komunalnih otpatkov na območju opčine.

NAPOVED 2

»DELA NA LETALIŠČU«

Radovljiški župan Janko S. Stušek je danes dopoldne s sodelavci predstavil potek občinskih naložb na letališču v Lescah. Kot je znano, je bilo v tej zadevi sproženih kar nekaj sporov na različnih sodiščih.

Transkripcija

Radouljiški župan Janko Sebastjan Stušek je danes dopoudne s sodelauci pretstaviu **potek** opčinskih nalošp na letališču u Lescah. Kót je znano, je bilo u **taj** zadevi sproženih k'r nekaj sporou na različnih sodiščih.

NAPOVED 3

»GOST POROČIL«

Kranjski taksisti se baje soočajo z onemogočanjem konkurence. S kakšnimi problemi se pri svojem delu srečujejo, nam bo povedal taksist iz Kranja Miran Stritar. Lepo pozdravljeni!

- * **Kje torej tiči vzrok za slabo voljo?**
- * **Kaj o tem menijo na občini?**
- * **Kje še nameravate poiskati pomoč?**
- * **Hvala za pojasnila in obisk v našem studiu.**

Transkripcija

Kranski taksisti se baje soočajo z onemogočanjem konkurence. S kakšnimi problemi se srečujejo pri svojem vsagdanjem delu, nam bo povedau *taksist is Kranja* Miran Stritar. Lepo pozdrauljeni!

- * Kje torej tiči uzrok za slabo **voljo**?
- * Se pravi stranke nimajo možnosti izbire...
- * Kje nameravate poiskati pomoč?
- * Se pravi na opčini ni okrog tega še nič dorečenega? Naj bi se pripravilo.
- * Hvala za vaša pojasnila in obisk u studiju.

NAPOVED 4

»MAVRIČNA SOSESKA«

Mladinski center in Zavod za šport Jesenice sta včeraj popoldne na Titovi cesti na Jesenicah pripravila mladinsko akcijo barvanja z naslovom Mavrična soseska. Prireditev je potekala v okviru širše akcije Združenja za promocijo prostovoljstva Slovenska filantropija iz Ljubljane pod skupnim naslovom Dan za spremembe.

Transkripcija

Mladinski cent'r in Zavod za šport Jesenice↓ sta učeraj popoudne na Titovi cesti na Jesenicah // pripravila akcijo Maurična soseska. **Prirediteu** je potekala u okviru **širše** akcije Združenja za promocijo prostovolstva is **Ljubljane** // pot skupnim naslovom Dan za spremembe.

NAPOVED 5

»KRANJČANI MATERAM«

Kulturno društvo Kranjčani materam že 18 let pripravlja prireditve v podporo materam in družinam. Letošnjo prireditev bodo pripravili to soboto v dvorani Ekonomsko-storitvenega izobraževalnega centra v Kranju. Sredstva, ki jih bodo zbrali s prostovoljnimi prispevki obiskovalcev, bodo namenjena gradnji varne hiše na Gorenjskem.

Transkripcija

Kulturno društvo Krančani materam že os'mnajst let pripravljajo prireditve v podporo materam in družinam. Letošnjo prireditev bodo pripravili to soboto v dvorani Ekonomskostoritvenega izobraževalnega centra v Kranju. Sredstva, ki jih bodo zbrali s prostovoljnimi prispevki obiskovalcev, / / bodo namenjena gradnji varne hiše na Gorenjskem.

NAPOVED 6

»ŠPORT REPORT«

Hokejisti Olimpije so se na drugi tekmi finala slovenskega državnega prvenstva v hokeju na ledu v dvorani Podmežakla s 4 : 1 znesli nad Jesenicami in izid v zmagah poravnali na 1 : 1.

Transkripcija

Hokejisti Olimpije so se na drugi tekmi finala slovenskega državnega prvenstva v hokeju na ledu v dvorani Podmežakla s štiri proti ena znesli nad Jesenicami in izid v zmagah poravnali na ena proti ena.

NAPOVED 7

»VREME V REGIJI«

Ozrmo se za hip še v nebo. Jutri bo pretežno oblačno. Jugozahodni veter se bo čez dan še okrepil.

OFF: Najnižje jutranje temperature bodo od 4 do 10, najvišje dnevne od 12 do 17 stopinj Celzija. V noči na soboto bo dež zajel večji del Gorenjske, v soboto dopoldne pa bo ponehal. Popoldne bodo nastale posamezne plohe. V nedeljo bo dopoldne sončno, popoldne pa spremenljivo oblačno s kratkotrajnimi krajevnimi plohami. V ponedeljek

bo povečini jasno, popoldne bodo na zahodu možne posamezne plohe. Še bo pihal jugozahodni veter.

Transkripcija

Ozrmo se za hip še u nebo. Jutri bo pretežno oblačno. Jugozahodni vet'r se bo čes dan še okrepiu.

OFF: **Najnižje** jutranje temperature bodo ot štiri do deset,↓ najvišje dneune ot dvanajst do sed'mnajst stopin Celzija. U **noči** na soboto bo dēš zajeu večji del Gorenske,↓ u soboto dopoudne pa bo ponehau. Popoudne bodo nastale posamezne plohe. U nedeljō dopoudne bo sončno,→ popoudne pa spremenljivo oblačno s kratkotrajnimi krajeunimi plohami. U ponedeljek bo povečini jasno,→ popoudne bodo na zahodu možne posamezne plohe. Še bo pihau jugozahodni vet'r.

NAPOVED 8

»IŠČEJO NOV DOM«

Tik pred slovesom pa vas danes želimo opozoriti na našo spletno stran www.gtv.si. Na njej lahko poleg dnevnih videoprispevkov, kaŹipota zanimivih prireditēv, malih oglasov in aŹurnega sporeda Gorenjske televizije najdete tudi posebno rubriko z naslovom **Źivali iščejo nov dom.**

OFF: Nekateri uporabniki naše spletne strani redno iščejo nove lastnike prijaznim psom in mačkam, ki bi radi v nov, topel dom. Če ste ljubitelji malih Źivali in menite, da bi psu ali mački lahko nudili kakovostno oskrbo in prijetno bivalno okolje, potem vas vabimo, da prelistate med zadnjimi oglasi v rubriki **Źivali iščejo nov dom** na strani www.gtv.si. S skupnimi močmi lahko poiščemo odgovorne skrbnike, ki bodo tako mačkam kot psom vse njihovo Źivljenje nudili mirno in prijazno okolje.

Transkripcija

Tik pret slovesom pa vas danes želimo opozoriti na našo spletno stran↑ veveve pika geteve pika si. Na njej lahko polek dneunih videoprispeukou, kaŹipota zanimivih prireditēu, // malih oglasou in aŹurnega sporeda Gorenjske televizije // najdete tudi posebno rubriko z naslovom **Źivali iščejo nou dom**.

OFF: Nekateri uporabniki naše spletne strani redno iščejo nove lastnike prijaznim psom in mačkam, // ki bi radi u nou, topeu dom. Če ste ljubitelji malih Źivali in menite, da bi psu ali mački lahko nudili kakovostno oskrbo in prijetno bivalno okolje, potem vas

vabimo, da prelistate med zadnjimi oglasi u rubriki Živali iščejo nou dom // na **strani** veveve pika geteve pika si. S skupnimi močmi lahko poiščemo odgovorne skrbnike, // ki bodo tako mačkam kot psom use njihovo žiuljenje nudili mirno in prijazno okolje.

NAPOVED 9

Vabljeni k ogledu rubrike Živali iščejo nov dom kot tudi ostalih vsebin na spletni strani Gorenjske televizije www.gtv.si. Nasvidenje.

Transkripcija

Vabljeni torej k ogledu rubrike Živali iščejo nou dom↓ kot tudi ostalih usebin na spletni strani Gorenjske televizije veveve pika si. Nasvidenje.

PRILOGA F: 3670. Gorenjska poročila 26. marca 2010

Voditelj A

NAPOVED 1

»ENERGETSKA AGENCIJA«

Lepo pozdravljeni, spoštovane gledalke in cenjeni gledalci!

Vodstvo Lokalne energetske agencije Gorenjske je včeraj javnosti predstavilo svojo vizijo in načrte poslovanja. Agencija deluje v skladu s cilji na področju učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije, za javnost pa bo redno pripravljala tudi različna predavanja.

OFF: Agencija bo svetovala pri pripravi energetskih zasnov posameznikom, podjetjem in občanom.

Transkripcija

Lepo pozdrauljeni.

Votstvo Lokalne energetske **agencije** Gorenske je učeraj jaunosti pretstavilo svojo vizijo in načrte poslovanja. Agencija deluje u skladu s cilji na področju učinkovite rabe energije // in obnouljivih virou energije,↓ // za jaunost pa bo redno priprauljala tudi različna predavanja.

OFF: **Agencija** bo svetovala↑ pri pripravi energetskih zasnou posameznikom, podjetjem in opčanom.

NAPOVED 2

»MANJ ZA GORENJSKO?«

Poslanci in simpatizerji največje slovenske opozicijske stranke za vse probleme Gorenjske regije krivijo vladajočo koalicijo. Še več, pri Slovenski demokratični stranki so prepričani, da so v prejšnjem mandatu naredili vse, kar bi naši regiji omogočilo razvoj. Tu mislijo tudi na projekt Gorki.

OFF: Poslanec SDS-a je prepričan, da je njegova zasluga, da se je projekt Gorki vrnil v proračun.

Transkripcija

Poslanci in simpatizerji največje slovenske opozicijske stranke za vse probleme Gorenjske regije / / krivijo vladajočo koalicijo. Še več, pri Slovenski demokratični stranki so prepričani, / / da so u prejšnjem mandatu naredili vse, kar bi naši regiji omogočilo razvoj. Tu mislijo tudi na projekt Gorki.

OFF: Poslanec SDS-a je prepričan, da je njegova zasluga, da se je projekt Gorki vrnil v proračun.

NAPOVED 3

»GOST POROČIL«

* Ga je posnel Igor Kalabič!

Transkripcija

Naslednje minute u gorenjskih poročilih namenjamo kranskemu Radioklubu. Kaj to je, kdo use je član nam bo povedau tamkajšni predsednik / / Radiokluba Kran Pet'r Maus'r. Lepo pozdrauljeni.

- * Kaj to prauzaprau je, kakš'n klup?
- * Kakšni so pogoji prauzaprau članstva.. tako.. kdo use se lahko učlani?
- * Koliko članou je in ste to edini klup na Gorenjskem tovrstni?
- * Ste edini tovrstni klup na Gorenjskem ali opstajajo še drugi?
- * Dodatne informacije o samem klubu, kje se lahko učlanijo, kje delujete?
- * Toj' letna članarina...
- * Ker naju čas prehiteva.. sə kje dobijo dodatne informacije... spletna stran, jo imate?
- * Hvala za pojasnila in obisk u studiju.

NAPOVED 4

»KONEC SEZONE«

V Kranjski Gori se zimska sezona počasi, a vztrajno končuje. Kljub svetovni finančno-gospodarski krizi jo ocenjujejo kot uspešno. Predvsem pa so se v tem letu številne investicije smučišča izkazale za upravičene.

OFF: Kranjsko Goro radi obiskujejo tudi šolarji.

OFF: v Kranjski Gori načrtujejo, da se bo zimska sezona končala pred velikonočnimi prazniki.

Transkripcija

U Kranjski Gori se zimska sezona počasi, a ustrajno končuje. Kljub *svetovno* finančno-gospodarski krizi jo ocenjujejo **kot** uspešno. Pretusem pa **so se** u tem letu številne investicije smučišča iskazale za upravičene.

OFF: Kranjsko Goro radi obiskujejo tudi šolarji.

OFF: U Kranjski Gori načrtujejo, da se bo zimska sezona končala pret velikonočnimi prazniki.

NAPOVED 5

»PODOBE V LESU«

V Muzeju občine Šenčur je od torška na ogled rezbarska razstava Petra Gučka z naslovom Podobe v lesu. Razstava bo odprta do 11. aprila, in sicer ob torkih in petkih od 17. do 19. ure, ob nedeljah od 10. do 12. ure.

OFF: Guček sprva ni bil prepričan, če se podaja na pravo pot. A tudi ta razstava je potrditev pravilne odločitve.

Transkripcija

U Muzeju občine Šenčur je od torška na ogled rezbarska rastava Petra Gučka z naslovom Podobe u lesu. Rastava bo otprta do enajstega aprila, in sicer op torkih in petkih od sed'mnajste do devetnajste ure. op nedeljah ot desete do dvanajste ure.

OFF: Sprva Guček ni bil prepričan, če se podaja na pravo pot. A tudi ta rastava je potrditeu pravilne odločitve.

NAPOVED 6

»ŠPORT REPORT«

Dobra dva tedna sta še do zaključnega turnirja najboljše četverice v odbojkarški ligi prvakov in že zdaj kaže, da bo imel ACH Volley tudi v Lodžu lepo spodbudo s tribun. Najboljši slovenski umetnostni drsalec Gregor Urbas je zaradi težav s hrbtenico sklenil uspešno športno pot.

Transkripcija

Dobra dva tedna sta še do zaključnega turnirja najboljše četverice u otbojkarški ligi prvakov // in že zdaj kaže, da bo imel // aceha Voli tudi v Lodžu↑ lepo spodbudo s tribun. Najboljši slovenski umetnostni drsalec Gregor Urbas je zaradi težav s hrbtenico sklenil uspešno športno pot.

NAPOVED 7

»VREME V REGIJI«

Poglejmo še, kakšno vreme nas bo spremljalo ta konec tedna. V soboto bo delno jasno s spremenljivo oblačnostjo. Pojavljale se bodo krajevne plohe, lahko tudi posamezne nevihte. V nedeljo bo povečini sončno, popoldne bodo krajevne plohe.

OFF: Najnižje jutranje temperature bodo od 2 do 9, najvišje dnevne od 11 do 16 stopinj Celzija. Nad severnim Atlantikom in zahodno Evropo je obsežno ciklonsko področje, hladna fronta je zajela zahodne Alpe in bo ponoči oslABLJENA prešla naše kraje. Z jugozahodnim vetrom doteka nad naše kraje topel in postopno bolj vlažen zrak. V ponedeljek bo delno jasno, le na zahodu pretežno oblačno. Tam bodo popoldne možne manjše padavine. Pihati bo začel jugozahodni veter.

Transkripcija

Poglejmo še, kakšno vreme nas bo spremljalo ta konec tedna. U soboto bo delno jasno s spremenljivo oblačnostjo. Pojauljale se bodo (...) krajeune plohe, lahko (...) tudi posamezne nevihte. U nedeljo bo povečini sončno, popoudne bodo krajevne plohe.

OFF: Najnižje jutranje temperature bodo ot dva do devet, najvišje dneune ot enajst do šesnajst stopin Celzija. Nat severnim Atlantikom in zahodno Europo je opsežno ciklonsko *področje*, // hladna fronta je zajela zahodne Alpe in bo ponoči oslABLJENA↑ (...) prešla naše kraje. Z jugozahodnim vetrom doteka nat naše kraje topeu in postopoma bolj vlažen zrak. U ponedeljek bo delno jasno, le na zahodu pretežno

oblačno. Tam bodo popoudne možne manjše padavine. Pihati bo zapčel jugozahodni veter.

NAPOVED 8

»PRIJETEN VIKEND«

Ne glede na dež, ki se nam obeta v naslednjih dneh, vam želimo karseda prijeten konec tedna. Nasvidenje.

Transkripcija

Ne glede na dēž, ki se nam obeta u naslednih dneh, vam želimo karseda prijet'n konec tedna. Nasvidenje.

PRILOGA G: Razlaga transkribiranega besedila – analiza po oddajah

5. marec, oddajo vodi voditelj A

Slovnična pravilnost

V drugi napovedi voditelj uporabi napačno slovnično število, reče »knjigo, ki opisujejo« namesto /.../ *ki opisuje*. Peta napoved že v scenosledu (ki ga zapisuje redaktor, op. p.) vsebuje pravopisno napako. Namesto Nepal piše Nepel. Voditelj pri branju tega ne popravi, temveč upošteva zapisano besedo in jo prebere s polglasnikom »Nepəl«. Slovnična napaka se pojavi še v šesti napovedi, kjer namesto srednjega spola *bo dobilo* voditelj uporabi ženski spol »bo dobila«. Zatakne se mu tudi pri izgovoru *šest hokejskih*, saj število izgovori z vrinjeno črko h »šehst«.

Upoštevanje pravorečne norme

V prvem in drugem napovedniku voditelj nerazločno izgovori nezveneča nezvočnika v besedah *graščina* (»u /.../ **grašini**«) in *gledališče* (»u /.../ gledališču«). V prvi napovedi besedi *nič drugače* izgovori skupaj kot eno besedo (»**niždrugače**«). Naglasno napako voditelj A naredi v četrti napovedi, ko naslov predstave namesto pravilno *Fimfárum* naglasi napačno »**Fimfarúm**«. Napačen naglas uporabi še v odpovedi, ko besedo *televizije* napačno naglasi na prvem (»**televízije**«) namesto na drugem i (televizíje).

V četrti napovedi voditelj naredi neprimerna premora z vdihom za besedama *predstave* in *razkrili*, namesto da bi vdih naredil za vejico ali piko, ki tako ali tako narekuje krajši premor. Takšni nedoločeni premori kažejo na voditeljevo nepripravljenost za branje celotnih povedi oziroma neoziranje na pravilno členitev po aktualnosti.

Voditelj A naredi nepotreben poudarek besede *Poncami* v športni napovedi. Brez posebnega razloga poudari besedo *severozahodni* v vremenski napovedi. Nepotrebno je tudi poudarjanje prvega zloga besede »**geteve**« v osmi napovedi. Primeren pa je poudarek besede *najkasneje* v športni napovedi, saj je vsebinsko pomembna.

Voditelj večkrat bere besedilo z napačno stavčno intonacijo. Prvo pripovedno poved »Lepo pozdravljeni.« zaključi napačno z intonacijo navzgor. V drugi napovedi o razstavi je pred naslovom slišna kadenca, torej voditelj glas zniža, kot da bi pred naslovom stavek že zaključil. Bolj primerno bi bilo zvišanje tona glasu, saj razstavo napoveduje in se pomembnost večja. Tudi pri napovedi vremena voditelj ne upošteva pravilne intonacije. V prvem stavku bi morala biti intonacija vprašalna z antikadenco, torej z glasom navzgor, on pa jo zaključi s povedno intonacijo. Med branjem vremenske napovedi dvakrat ne upošteva vejice in prebere stavek s pripovedno intonacijo. Neupoštevanje zapisanega besedila pa v tem primeru ni moteče, saj besedilo teče s pravilnim tonom.

8. marec, oddajo vodi voditeljica B

Upoštevanje pravorečne norme

Besedo *próračunski* v drugi napovedi voditeljica dvakrat izgovori z neustrezno kvaliteto samoglasnika, in sicer »**pròračunski**«.

Voditeljica B dovršno obliko glagola *razdeliti* naglasi na napačnem mestu (»**razdelil**«), namesto pravilno z ozkim e *razdélil*. Opazila sem, da v vremenski napovedi voditeljica nenehno naglaša prve zloge besed oziroma prve samoglasnike, na primer »**NA**jnižje jutranje temperature bodo od –8 do –3, v **al**pskih dolinah do –11, naj**viš**je dn**Ev**ne od –4 do 1 stopinje Celzija. V sredo bo obl**A**čno, sneženje se bo okrepilo. Mrzlo bo in vetrovno. V č**et**rtek bo občasno še rahlo snežilo, veter pa bo sl**ab**el.«

V drugi napovedi poleg neprimerne intonacije (ne upošteva vejice in stavek zaključi v isti tonski višini) voditeljica ne upošteva pravilne členitve s premori in naredi vdih kar med stavkom v prvi povedi (za besedo *sredstva*). V četrti napovedi naredi napačno

členitev z vdihom sredi stavka pred veznikom *in*, kar je nepotrebno, saj stavek ni toliko dolg, da ga ne bi mogla prebrati z začetnim vdihom.

V stavku prve napovedi, ki se začne s *Še več*, voditeljica poudari členek »še«, čeprav bi bil bolj smiseln poudarek besede *več*, kajti prej povedano še ni vse v tej zgodbi, obstaja več. V četrti napovedi so poudarki na vsebinsko neprimernih mestih, naglasi celo breznaglasnico (v Radovljici, redni, ta, zgornje, vanjo). Prav tako so neprimerni poudarki pri napovedi vremena (kratko, vreme, najnižje).

Voditeljica že v napovedniku pred oddajo nesmiselno poudarja posamezne besede, kar vpliva na zvočno podobo celotne povedi, zato je včasih težko določiti tip intonacije. Tako je tudi v prvi napovedi. Pravilni intonacijski potek se v pripovedni povedi znižuje, vejica ga spet zviša, pika pa ponovno spusti navzdol, če ni kakšnih drugačnih poudarkov. Voditeljičin tonski potek pa je zelo neenakomeren, poudarki so na nedoločenih mestih (pogosto poudari prav besedo pred tisto, ki bi morala biti poudarjena) z različnimi tonskimi višinami (na primer besede popolnoma, teden, ceni). V peti, šesti in osmi napovedi je slišana za voditeljico značilna intonacija brez ozira na ločila. Besedo *pozdravljeni* na začetku prve napovedi voditeljica prebere z zelo visokim registrom, kar zmoti normalen potek povedi.

12. marec, oddajo vodi voditelj A

Slovnična pravilnost

V četrti napovedi voditelj namesto *Gregorja Čušina* (ime slovenskega avtorja) izgovori »Gregorja Čisine«, kar je napačno. Ime in priimek češkega avtorja, ki sledi, izpusti. Sklepam, da zato, ker ne zna pravilno izgovoriti njegovega priimka (Werich).

Pri peti napovedi voditelj sam doda vsebinsko primeren prehod »Iz Jesenic v Radovljico«, vendar s slovnično napako pri predlogu. Pravilno je *z Jesenic*. V scenosledu napoved vsebuje napačno postavitev vejic (»Radovljiška knjižnica Antona Tomaža Linharta, spada med aktivnejše knjižnice na Gorenjskem pa tudi v slovenskem merilu, kaj dosti ne zaostaja. Tudi za mesec marec, so pripravili številne prireditve in novosti.«), ki pa se ji voditelj pri branju ustrezno ogne in besedilo prebere s primerno intonacijo in členitvami.

Upoštevanje pravorečne norme

V drugi napovedi voditelj A napačno naglasi roditeljsko obliko besede *svet*. Namesto svēt – svéta obdrži širino na samoglasniku. Besedo *maglá* v vremenski napovedi prebere s širokim e (»me^glá) namesto s polglasnikom. Kljub temu pa je naglas besede pravilen. V drugem veznem besedilu prve napovedi voditelj besedo »**agêncija**« naglasi na neustreznem mestu. Pravilno bi bilo *agêncija*.

Prva napoved je neprimerno členjena, saj voditelj v drugem stavku poleg začetnega vdihla naredi še dva vmesna, ki nista potrebna. Stavke je mogoče brez težav prebrati z enim vdihom. Tako je tudi v veznem besedilu druge napovedi in v četrti napovedi, kjer voditelj A naredi premor spontano z vdihom takrat, ko mu zmanjka zraka. Prepogoste vdihe, ki zmotijo potek branja, voditelj dela tudi v športni napovedi. V edinem stavku osme napovedi naredi nepotreben krajši premor.

Voditelj v četrti napovedi neprimerno poudari predlog »**za**« in predpono »**so**«.

Voditelj A večinoma bere s primerno intonacijo in upošteva vejice. Neprimerno pa je intonacija v četrti napovedi spremenjena iz polkadence v antikadenco, ko voditelj izpusti ime češkega avtorja. V vremenski napovedi voditelj glede na ločila, zapisana v besedilu, spremeni intonacijo, vendar sprememba ni moteča.

17. marec, oddajo vodi voditelj A

Slovnična pravilnost

Četrta napoved ima v scenosledu pravilno zapisan roditeljski sklon *Elektra Gorenjska*, ki ga voditelj spremeni v napačno obliko »Elektra Gorenjske« in sklanja tudi statičen del besedne zveze. Voditelju težavo pri jasnosti izgovorjave večkrat povzroči zaporedje določenih glasov, v tem primeru nezvenečih nezvočnikov in zvočnikov v besedni zvezi *Ministrstvo za gospodarstvo*. Voditelj število 1 v vremenski napovedi postavi v napačen sklon in namesto *ene* prebere »ena«.

Upoštevanje pravorečne norme

V vseh napovedih, z izjemama vremenske in osme napovedi, voditelj dela neprimerne premore zaradi vmesnih vdihov.

Prvo napoved voditelj prebere naglasno pravilno in s primerno intonacijo, preveč je vpadljiva le beseda *bolje*, ki jo poleg višjega tona glasu zaradi tonskega poteka pred vejico voditelj še dodatno poudari. V četrti napovedi spremeni intonacijski potek iz

srednjega tona v antikadenco, najverjetneje zaradi vdiha na neustreznem mestu, ki sledi spremembi. Šesta napoved kaže na voditeljevo nepripravljenost na branje besedila, saj prvi stavek glasovno zaključí z »uspešen niz« (kadenca), nato pa ugotovi, da sledi še beseda *zmag*, ki jo doda naknadno in poudarjeno. To naredi napako še bolj opazno.

V drugem napovedniku voditelj prebere »/.../ država bo omogočila rabo obnovljivih virov tudi v gospodinjstvih« in glagol *omogočila* prebere z višjim registrom, ko bi bil sicer dovolj le poudarek, saj ne gre za vrinjen stavek ali dostavek.

23. marec, oddajo vodi voditeljica B

Upoštevanje pravorečne norme

Voditeljica napačno naglasi besedo »**investícijske**« v zadnji napovedi (pravilno: investicíjske).

Voditeljica B ne upošteva pomena vejice in dela vdihe na neustreznih mestih. Neprimerni vdihi so še posebej opazni v šesti napovedi.

V prvi napovedi voditeljica brez vsebinske podlage (beseda nima večjega pomena) poudari besedo »**srečujejo**«. V četrti napovedi besedo *vedeli* dodatno poudari, kar ne bi bilo treba, če bi jo stavku primerno tonsko zvišala z antikadenco. Pri napovedi vremena voditeljica vsepovprek poudarja besede (najnižje, srednjo, Evropo, topel, zahodnih).

Tudi v teh poročilih je voditeljčina intonacija glede na obliko povedi na več mestih neprimerna. Prvi stavek (prva napoved) za vejico nepravilno zaključí s kadenco, čeprav se poved še nadaljuje. Celotna četrta napoved ima napačno intonacijo. Za vejico voditeljica vedno zniža glas (kadenca), namesto da bi ga zvišala in bi poved tekla bolj gladko in razumljivo. Pri predzadnjem stavku vremenske napovedi voditeljica najverjetneje zaradi slabega branja vnaprej stavek zaključí s »ponekod bo še suho«. *Vreme* izpusti, vendar je opazno, da je nekaj narobe, saj stavek zaključí z antikadenco, nato pa z manjšo prekinitvijo nadaljuje naslednji stavek.

V šesti športni napovedi bi bil pri razlagi o številu zadetkov najprimernejši znižan register, vendar voditeljica ne spremeni tonskega položaja.

25. marec, oddajo vodi voditeljica B

Upoštevanje pravorečne norme

V drugi napovedi voditeljica breznaglasnico *kot* močno poudari in jo napačno naglasi z ozkim in dolgim o (»kót«).

V četrti napovedi naredi dva krajša vdiha med stavkom, ki bi ga morala prebrati neprekinjeno. Več neprimernih premorov je tudi v osmi napovedi in v veznem besedilu. Poleg breznaglasnice *kot* sta v drugi napovedi neprimerno poudarjeni še besedi *potek* in *tej*. Več neustrezno naglašanih besed je tudi v četrti, šesti in osmi napovedi.

Pri vremenski napovedi voditeljica za vsako vejico glas zniža ali ga ohrani na enaki ravni predhodnega tonskega poteka, kar je napačno, saj vejica narekuje zvišanje tona glasu. V scenosledu zapisano besedilo četrte napovedi voditeljica besedno spremeni, vendar vsebinsko in intonacijsko primerno.

26. marec, oddajo vodi voditelj A

Slovnična pravilnost

V četrti napovedi voditelj A prebere besedo *svetovni* v napačnem sklonu in kar v povezavi z besedno zvezo za njo, torej »svetovno finančno-gospodarski krizi«. Nekaj napak naredi še pri napovedi vremena. Namesto *od dve do devet* voditelj pri temperaturah prebere »od dva do devet«. V besedilu je zapisano *obsežno ciklonsko področje*, kar je napačno, saj krajevno govorimo o območju. Te napake voditelj ne prepozna in prebere, kot je zapisano.

Upoštevanje pravorečne norme

Voditelj A že v napovedniku napačno naglasi samostalnik »**agencije**« namesto pravilno *agencije*. Prav tako v napovedniku napačno naglasi »**vizijo**« namesto *vizijo*. Napačen naglas na e samostalnika *agencije* ostane tudi v prvi napovedi in veznem besedilu, besedo *vizija* pa v napovedi voditelj prebere s pravilnim naglasom.

Voditelj dela neprimerne vdihe sredi povedi v drugi in šesti napovedi. Vremensko napoved prebere s tremi členitvami (nepotrebno pred nepomembnimi besedami naredi krajši premor, kar je za poslušalca moteče).

Branje prvega napovednika voditelj začne jakostno zelo izrazito, z močnim in glasnim tonom, kar sicer ni v njegovi navadi. Napačno poudari naslonki »**so**«, »**se**« in predlog

»**kot**«. Pri športni napovedi naredi neprimeren poudarek besede »**dobra**«, čeprav vsebinsko ni toliko pomembna, da bi si takšen poudarek zaslužila.